

**STRATEGIJA ODRŽIVOG RAZVOJA
POLJOPRIVREDE 2016. - 2020.**

OPĆINA PUŠĆA

SADRŽAJ

UVOD	4
1. PRISTUP IZRADI.....	5
2. CILJ I ZADAĆA STRATEGIJE	7
3. OKVIR ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDE	9
3.1. Povijest nastanka Općine Pušća	9
3.2. Prostorni položaj Općine Pušća	9
3.3. Stanje i ograničenja za razvoj poljoprivrede	11
3.3.1. Prirodni i agroekološki uvjeti (klima, reljef)	11
3.3.2. Značajke tla na području općine Pušća	12
3.4. Demografski i gospodarski pokazatelji	16
3.4.1. Osnovna obilježja stanovništva	16
3.4.2. Radna snaga.....	21
3.4.3. Gospodarstvo	25
3.4.4. Turizam	31
3.5. Značaj i struktura poljoprivredne proizvodnje	35
3.5.1. Poljoprivreda, poljoprivrednici i poljoprivredna gospodarstva.....	35
3.5.2. Konvencionalna poljoprivreda na području općine Pušća	43
3.5.3. Novi smjer – održiva (ekološka) poljoprivreda.....	43
3.5.4. Rizik i neizvjesnost u poljoprivredi	45
4. SWOT ANALIZA	47
5. VIZIJA	52
6. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE	53
6.1. Strateški cilj 1: Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede	60
Prioritet 1.1. Gospodarenje poljoprivrednim zemljištem	60
Prioritet 1.2. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.....	66
6.2. Strateški cilj 2: Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje	72
Prioritet 2.1. Poticanje ekološke poljoprivrede.....	72
Prioritet 2.2. Podrška razvoju ekološke poljoprivrede	76
6.3. Strateški cilj 3: Institucionalna i financijska podrška razvoju poljoprivrede.....	79
Prioritet 3.1. Razvoj konkurentnosti i kvalitete poljoprivrednog proizvoda	79
Prioritet 3.2. Promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi	81
6.4. Strateški cilj 4: Modernizacija poljoprivredne proizvodnje	83

Prioritet 4.1. Unaprjeđenje infrastrukture i poticanje korištenja novih i obnovljivih izvora energije u poljoprivredi	84
Prioritet 4.2. Uspostava učinkovitog sustava poljoprivrednog osiguranja.....	86
7. BAZA PROJEKTNIH IDEJA	88
8. IMPLEMENTACIJA, AŽURIRANJE I NADZOR PROVEDBE STRATEGIJE ODRŽIVOG RAZVOJA POLJOPRIVREDE OPĆINE PUŠĆA ZA RAZDOBLJE 2016. – 2020.	90
9. USKLAĐENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA I PROGRAMIMA.....	91
10. ZAKLJUČAK.....	92

UVOD

Izrada Strategije održivog razvoja poljoprivrede Općine Pušća za razdoblje 2016. do 2020. godine nastala je na temelju opredjeljenja i nastojanja da se definira konceptualni okvir i ukaže na proizvodnu orijentaciju u sektoru poljoprivrede. Ovaj dokument treba služiti kao instrument i sredstvo za bolje i uspješnije upravljanje razvojem poljoprivrede kao bitnog gospodarskog segmenta općine. Sektor poljoprivrede u bliskoj prošlosti, kao u Republici Hrvatskoj tako i na području općine Pušća, nije u dovoljnoj mjeri potican, pa je djelomično njegova transformacija ka napretku i održivosti bila otežana. Stoga se Strategijom održivog razvoja poljoprivrede žele stvoriti povoljne pretpostavke koje će voditi prema razvojnim projektima u ovom području i motivirati stanovništvo Općine Pušća za opredjeljenja i proizvodne orijentacije u sektoru poljoprivrede.

Očekujemo da će se postići široki konsenzus oko predloženog razvojnog koncepta, gdje se neće samo vrednovati ekonomska dimenzija poljoprivrede, već i druge važne funkcije, prije svega ekološka, socijalna, podrška razvoju turizma i dr. Strategija je zapravo provođenje potrebnih reformi u poljoprivredi i ostvarenje uvjeta kojima se doseže viši nivo ekonomske politike, proračuna i drugih programskih zadataka. Zadatak Strategija je predložiti viziju razvoja sektora poljoprivrede koja bi bila argumentirano prihvatljiva s prijedlogom konkretnih mjera i mogućnošću primjene u široj proizvodnoj praksi.

Također, Strategija održivog razvoja poljoprivrede treba poslužiti kao argument, većem broj ljudi na području općine Pušća u sagledavanju mogućnosti novih investicija ili aktiviranja neiskorištenih zemljišnih i drugih potencijala u cilju ostvarivanja profita i održivosti. Pored temeljne zadaće ona bi trebala biti platforma u ukupnom razvoju gospodarstva i brojnim korisnicima trebala bi poslužiti kao bogat izvor korisnih informacija, a robnim proizvođačima poticaj dostizanja standarda veće razine i konkurentnosti, uvažavajući potrebu za održivim upravljanjem resursima.

Promjene koje se nameću kao nužnost u integracijskim procesima ukupnog okruženja, uvjetuju proizvodnu i organizacijsku transformaciju sektora poljoprivrede. Jedan od ključnih problema s kojima se suočavao poljoprivredni sektor ovih prostora je nedostatak integralnog nastupa primarne poljoprivredne proizvodnje i prerađivačkih kapaciteta. Bez obzira na uvriježenu teoriju da je poljoprivreda općine Pušća sekundarni aspekt u ukupnim gospodarskim aktivnostima, od nje se očekuje da pridonese revitalizaciji ruralnih prostora. Imajući u vidu dosadašnju nisku akumulativnu sposobnost poljoprivrede, jasno je da se u sadašnjim postojećim uvjetima teško može održati sustav jednostavne reprodukcije. Ovo su samo neki od ograničavajućih faktora koji se ovom Strategijom predlažu kao ciljevi koje je potrebno prevladati, kako bi sektor poljoprivrede zaživio sukladno raspoloživim potencijalima koji u Općini Pušća nisu zanemarivi.

U razradi svih segmenata područja općine nastojali smo se pridržavati koncepta razvoja sa svim specifičnostima u stvaranju uvjeta za ostvarenje navedenih ciljeva koji upućuju da je svaki resurs općine podjednako važan te se može uklopiti u ekonomski, ekološki i demografski razvoj.

Strategija je, prije svega, nastala u svrhu provođenja zacrtanih ciljeva i kao obvezujući podsjetnik za izradu i provedbu predloženih zadataka, proračuna, programskih dokumenata i sl. Svakako, ona je namijenjena poljoprivrednim proizvođačima i prerađivačima, potencijalnim investitorima i stranim ulagačima, te stručnoj i znanstvenoj javnosti.

1. PRISTUP IZRADI

Poljoprivreda se danas susreće s brojnim izazovima na globalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini: od klimatskih promjena, pitanja osiguranja dovoljnih količina zdravstveno sigurne hrane pa do složenih zahtjeva u pogledu korištenja prirodnih resursa. Danas je još uvijek prisutno shvaćanje da su poljoprivreda i proizvodnja hrane u industrijskoj civilizaciji „seoske“ grane gospodarstva pa im se u planovima razvoja na lokalnoj razini često kao takvima i prilazi. Međutim, činjenice govore upravo suprotno. Održivo gospodarenje prirodnim resursima, održivi razvoj poljoprivrede i težnja da se osiguraju dovoljne količine hrane za stanovništvo najvažnije su zadaće na lokalnoj razini, a često se zanemaruju.

Potrebu o održivom gospodarenju i razvoju poljoprivrede prihvatili su, podržavaju i promoviraju najodgovorniji u Općini Pušća, te svojim inicijativama žele putem ovog dokumenta, Strategije održivog razvoja poljoprivrede Općine Pušća za razdoblje 2016. - 2020. točno odrediti strateške pravce i programe razvoja poljoprivrede i sudjelovati u njihovoj primjeni.

Strategija održivog razvoja poljoprivrede je dinamičan, „otvoren“ strateški dokument, koji će s vremenom trebati mijenjati i prilagođavati promjenama u okruženju, te je sredstvo za učinkovitije i uspješnije upravljanje razvojem poljoprivrede i ruralnog područja.

U tom smislu sadržaj dokumenta treba promatrati i kao „živi program“ koji će omogućavati potrebne promjene za potrebe razvoja ruralnog područja. U donošenju i oblikovanju ciljeva, prioriteta i mjera potrebno je osigurati sudjelovanje kako pojedinca, tako i lokalnih nositelja razvoja iz privatnog, javnog i civilnog sektora.

U izradi Strategije održivog razvoja poljoprivrede Općine Pušća za razdoblje 2016. – 2020. godine korišten je pristup prema LEADER metodologiji. Temelj LEADER pristupa je suradnja između državne uprave, lokalne samouprave, nevladinih organizacija i privatnog sektora s ciljem definiranja razvojnih smjernica na lokalnoj razini, razvijanja kapaciteta, te razmjene znanja i iskustava ruralnih zajednica. LEADER pristup se oslanja na najmanje dva metodološka postupka kako bi se strateški program održivog razvoja poljoprivrede proveo u praksu.

Prvi pristup se koristi kako bi se dodala vrijednost lokalnim resursima na temelju njihovih posebnih vrijednosti, prepoznale i razvile komparativne prednosti područja pretvaranjem lokalnih resursa u prepoznatljive proizvode i usluge koje imaju kvalitetu, kvalitetan marketing i prodaju. Cilj ovog pristupa je pažljivo analizirati sve djelatnosti proizvodnih lanaca kako bi se lokalni proizvođači povezali s potrošačima (okomito povezivanje duž proizvodnog lanca).

Drugi pristup upućuje na korištenje postojećih ili mogućih sinergija među različitim aktivnostima na lokalnoj razini, što osigurava vodoravno povezivanje. Povezivanje može uključivati pojedince i lokalne nositelje razvoja iz privatnog, javnog ili civilnog sektora; projekte i aktivnosti na gospodarskom, društvenom i kulturnom području; ruralna područja i njihove resurse/vrijednosti i sektorske djelatnosti (poljoprivreda, turizam, obrt, industrija, trgovina i sl.). To ukazuje da lokalno tržište uključuje tipične proizvode lokalnih proizvođača, a kroz razvoj turizma potiče se prodaja lokalnih proizvoda i time razvija proizvodnja lokalnih poljoprivrednih proizvođača.

Strategija teži rješavanju oskudice u proizvodnji domaće, zdrave hrane, te razvoju gospodarstva i ekonomske moći na području općine Pušća, a predviđa strateška opredjeljenja u razvoju primarne poljoprivredne proizvodnje i prerade te trženja zasnovana na stvarnim mogućnostima.

Poljoprivredno gospodarstvo u tom smislu mijenja svoju ulogu. Nije više samo objekt koji proizvodi hranu nego su mu potrebna sve šira i veća znanja o ekonomiji, marketingu i sl. Diversifikacija ruralne ekonomije treba radikalnije izmjene koje će od ruralne populacije zahtijevati specifična znanja i vještine. Samim time, obiteljska gospodarstva ostvarivat će veće prihode, ali i više troškove te manje slobodnog vremena. Neophodna će biti i povećana razina edukacije ruralnog stanovništva.

Za dostizanje EU standarda potreban je ruralni razvoj koji se temelji na većem sudjelovanju civilnog društva u donošenju odluka i povećanoj mogućnosti korištenja nacionalnih i EU fondova i programa, posebno vezanih za poduzetništvo i poduzetnike, njihovu konkurentnost, opremljenost, povezanost i znanje. Isto tako zaštita okoliša, privlačnost za investiranje, te razvijenost ruralne infrastrukture identificiraju se kao potrebne aktivnosti. Znanje, konkurentnost i tehnička opremljenost također predstavljaju prioritetna područja ulaganja.

Značaj izrade Strategije je da osigura okvir za lokalnu politiku ruralnog razvoja koja će biti koherentna s vlastitim i europskim standardima ruralnog razvoja, ali i sa prioritetima sveobuhvatne politike na razini strateških zadataka.

Temeljno stajalište za pristup u izradi Strategije je „od dna prema vrhu“, a primijenjeni su osnovni principi:

- ❖ Partnerstvo
- ❖ Zajedničko sudjelovanje u izradi Strategije na svim razinama
- ❖ Transparentnost

Provedbom Strategije mogu se uz određene uvjete stvoriti pretpostavke da se u značajnoj mjeri poljoprivreda ovog područja revitalizira, razvija te osigura suverenitet prehrane.

Suverenitet polazi od ideje da se hrana, osim što treba biti dostupna svima, mora uzgajati lokalno; potrebno je vrednovanje i poboljšanje radnih uvjeta poljoprivrednih proizvođača, te se moraju vratiti prava na zajednička dobra.

Time će Strategija predstavljati prvi važan korak u razvoju održive poljoprivrede, pridonositi sveukupnom gospodarskom napretku i kvaliteti življenja svim stanovnicima na području općine Pušća.

2. CILJ I ZADAĆA STRATEGIJE

Samim postojanjem na Zemlji čovjek je počeo oblikovati okoliš i prilagođavati ga svojim potrebama. U početnim fazama razvoja tek je neznatno remetio prirodnu ravnotežu, no razvojem tehnike te povećanim zahtjevima za zadovoljenje svojih potreba u novije vrijeme čovjek bitno utječe na prirodnu ravnotežu i ugrožava brojne ekosustave.

Prirodni okoliš čovjeku osigurava ostvarivanje temeljnih potreba (za hranom, pićem, zakloništem ...) te je stoga nenadomjestiv. Istodobno sve potrebe, želje, navike i interesi čovjeka koje priroda ne može neposredno zadovoljiti neprekidno rastu kako količinski tako i kvalitetom. Stoga čovjek koristeći prirodne resurse (zrak, vodu, zemljište, biljke, životinje, itd.) i kultivirajući ih na različite načine, oblikuje svoj okoliš, različit od prirodnog.

U međusobnom odnosu prirodnog i čovjekovog sustava s vremenom su nastali veliki konflikti jer je čovjek ostvario svoje potrebe ne obazirući se na mogućnosti i izdrživosti prirodnog sustava te tako uzrokovao sve veći nedostatak prirodnih sirovina i pojavu prvih ekoloških katastrofa. To je dovelo do promjene odnosa čovjek-priroda.

Svijest o ograničenosti resursa nastala je na praktičnom iskustvu ljudi, pa ekološke probleme nije artikulirala znanost već realna spoznaja o „granicama rasta“. U posljednja tri desetljeća nerazumno su se eksploatirali prirodni resursi, te se zagađivao okoliš čak više od stope koja omogućuje obnovu i regeneraciju, što znači da se razvoj čovječanstva sve više bazira na prirodnom kapitalu, a ne na kapitalu kojeg je stvorio čovjek.

Utjecaj poljoprivrede na okoliš očituje se u onečišćenju tla i vode te doprinosu globalnome zagrijavanju zbog emisije stakleničkih plinova. Zbog rastućih potreba intenzivira se proizvodnja, povećavaju količine sredstava za zaštitu, vrše se razne manipulacije radi većih prinosa i bolje otpornosti pa sve to neizbježno dovodi do povećanja pritiska na okoliš.

Strategija održivog razvoja poljoprivrede Općine Pušća za razdoblje 2016. – 2020. godine je dokument koji obuhvaća analizu i mjere razvoja poljoprivrede stavljene u okvire ciljeva održivog razvoja ovog područja.

Strategija održivog razvoja poljoprivrede Općine Pušća jedan je od razvojnih dokumenata koji će na jasan način pokazati što se radi, čemu se teži i koje su buduće namjere u razvoju sektora održive poljoprivrede koja teži uspostavljanju i razvoju konkurentnih oblika proizvodnje i konkurentnih poljoprivrednih gospodarstava, te zaštititi i očuvanju poljoprivrednog zemljišta i okoliša. Strategija će poslužiti kao realna podloga u izboru ciljeva i pravaca te programa održivog razvoja u sljedećem razdoblju, od 2016. do 2020. godine.

Cilj je Strategije osigurati preduvjete za realizaciju prioriteta koji će se prvenstveno odnositi na stvaranje novih radnih mjesta u ruralnom području, održivi rast proizvodnje i prihoda, zaštitu prirodnih resursa, kao i očuvanje kulturnog bogatstva i tradicije.

Za ostvarivanje postavljenih ciljeva po vrstama poljoprivredne proizvodnje, kao i prerađivačke djelatnosti i ruralnog razvoja potrebno je uspostaviti i odgovarajuću infrastrukturu, financijski, organizacijski i vremenski okvir na području lokalne samouprave. U okviru Strategije posebna se

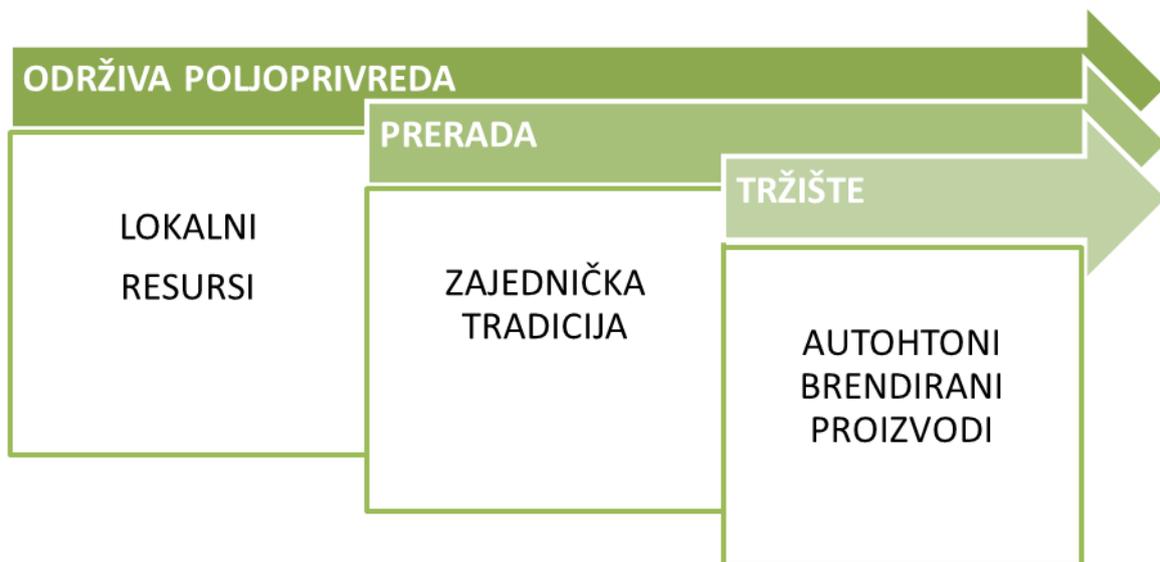
pažnja posvećuje usklađivanju mjera i ciljeva razvoja poljoprivrede s ciljevima pretpostavljenim od strane Europske unije, kako bi predložene mjere bile prihvatljive za kandidiranje na EU natječaje vezane za poljoprivredu.

U ukupnoj poljoprivrednoj politici koju donosi Strategija, najvažnije mjesto imaju mjere ruralnog razvoja koje su usmjerene u tri osnovna pravca:

- ❖ podizanje konkurentnosti,
- ❖ održivo gospodarenje resursima,
- ❖ osiguranje kvalitete života i širenje ekonomske aktivnosti u poljoprivrednom sektoru.

Temeljna zadaća Strategije je odgovarajuće vrednovanje poljoprivrednih resursa i poljoprivredne proizvodnje na području općine Pušća koje će osigurati ekološko ispravan razmještaj poljoprivredne proizvodnje i njezin uspješan razvoj. Pri tome je potrebno osigurati ravnotežu između ekonomskih, socijalnih i okolišnih elemenata našeg života koji se najdjelotvornije mogu osmisliti, provoditi i kontrolirati na lokalnoj razini jer su tu odnosi svima jasni i svatko izravno osjeća posljedice dobre i loše strane poduzetih aktivnosti.

Stoga će Strategija ukazati na razvojne mogućnosti poljoprivrede i prepreke u njejoj realizaciji te omogućiti stvaranje povoljnog okruženja za njegovu primjenu. Svako razvojno područje može poslužiti kao osnova za izradu idejnih, razvojnih projekata i programa koji bi morali imati direktnu podršku svih razina vlasti.

3. OKVIR ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDE

3.1. Povijest nastanka Općine Pušća

Prve dokaze o postojanju naselja na području današnje Općine Pušća čuvaju neimenovane crkvene knjige. Crkva Sv. Juraj – Gjuro (Georgius) spominje se u crkvenim knjigama 1204. godine bez navođenja imena naselja. 1263. godine izgrađena je Grkokatolička crkva na mjestu sadašnje Župne crkve te su na navedenim prostorima boravili Grci (Cincari-Vlasi) koji su bili trgovci te su trgovali na području Gornjeg Grada – Zagreba. U to vrijeme Gornjim Gradom vladale su zarazne bolesti kuga u kolera od kojih je velika većina stanovnika umrla te je navedeno područje bilo slabo naseljeno. 1334. godine u popisu župa zagrebačke biskupije crkva se prvi puta spominje kao katolička crkva, a u arhivu prvostolnog Kaptola u Zagrebu nalaze se popisi stanovništva iz XV stoljeća koji se odnose na područje današnje Općine Pušća. U najstarijem popisu iz 1446. godine naselje spominje Ivan arhidjakon Gorički, da bi se prvi puta pod nazivom Pušća pojavilo 1504. godine. Prvi stanovnici, po usmenoj predaji, bili su Grci koje su Turci potjerali u jeku Krbavske bitke 1493. godine, područje je ostalo opustošeno te su ga stanovnici okolnih mjesta nazvali pustara – pustja – Pušća. 1513. godine feudalac Mato Bužani dao je sagraditi kapelu Majke Božje Čiselske (Svete krunice), a bio je i vlasnik posjeda i dvorca u Gornjoj Pušći. Prvobitno je to bio drveni dvorac koji je stradao u požaru te je 1630. godine izgrađen novi, a zadnji vlasnik je bio plemić Levin Rauch.

Pušća se može pohvaliti i stanovnicima plemićkoga roda prisutnima od 1630. godine kada je izgrađen dvor baruna Raucha, a kao zadnji plemići u ovom kraju spominju se Levin Rauch i Pavao Rauch, koji je bio hrvatski ban u razdoblju od 1908. - 1910. godine.

Pušća je proglašena Općinom još davne 1909. godine. Formirana je odlukom Zagrebačke županije o sporazumnom odcjepljenju od Upravne općine Brdovec, sa sjedištem u Zaprešiću, a počela je djelovati kao samostalna Upravna općina 1. siječnja 1910. godine. U svom sastavu imala je dvije porezne Općine – Pušću i Kupljenovo, sa 4.078 stanovnika i jednom trećinom imetka Upravne općine Brdovec.

U kasnijem razdoblju Općina Pušća je bila u sastavu Općine Zaprešić, da bi 1993. godine prilikom promjene teritorijalno političkog ustrojstva Zagrebačke županija ponovo postala samostalna jedinica lokalne samouprave.

3.2. Prostorni položaj Općine Pušća

Općina Pušća smještena je u sjeverozapadnom dijelu Zagrebačke županije, a prostire se na površini od 17,10 km² i zauzima 0,6% površine Zagrebačke županije, te je površinom najmanja jedinica lokalne samouprave na području Zagrebačke županije.

Hrvatsko zagorje se nalazi u sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske, gdje zauzima površinu oko 2 300 km². To je pretežito brježuljkasto područje uokvireno Medvednicom i Savom na jugu, rijekom Sutlom na zapadu, rijekom Dravom na sjeveru i Kalnikom na istoku. U krajoliku Hrvatskog zagorja prevladavaju blagi brježuljci čija nadmorska visina varira 300-400 m. Najistaknutije nizove

čine vrlo strme gore čija nadmorske visine variraju od 500-1061 m, dok se niži nizovi, samo po sastavu stijena i po strmim padinama, razlikuju od ostalih zagorskih gora. Važno je naglasiti da su uz niže nizove vezane sve toplice u Hrvatskom zagorju.

Hrvatsko zagorje je kulturno-povijesna hrvatska regija i zasebna prirodno-zemljopisna cjelina u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske, od Zagreba je odvojeno Medvednicom, odakle mu i naziv – „za gorom“. To je pretežno brježuljkast kraj između Medvednice, Kalnika, rijeke Drave, Sutle i Save čijim se središnjim dijelom, u smjeru zapad-istok, pruža gorski niz Maceljska gora-Strahinjščica-Ivanščica-Varaždinsko topličko gorje koji dijeli Zagorje na dva dijela – sjeverno i južno. Sjeverno Zagorje dio je Varaždinske županije, a južno u cjelosti obuhvaća Krapinsko-zagorsku županiju te sjevero-zapadni dio Zagrebačke županije. Sa zapadne strane se na Zagorje preko rijeke Sutle nadovezuje Slovenska Štajerska, odnosno područja Obsotelja i Kozjanskega, dok je Maceljsko gorje odnosno Macelj hrvatsko-slovenska gora. Slovenske Haloze se nastavljaju preko državne granice u Hrvatsku te se kod Vinice spuštaju pod dravske nanose. Rijeka Drava predstavlja granicu između Hrvatskog zagorja i Međimurja. Kalnik predstavlja granicu prema Podravini, a djelomično i Prigorju. Stanovnici Zagorja govore kajkavskim narječjem, a njemu najsirodnije je Prleško narječje. Zbog višestoljetnog prisutstva njemačkog, austrijskog i mađarskog plemstva u Zagorju te zemljopisne blizine Austrije i Mađarske, Zagorci i danas često koriste tuđice iz spomenutih jezika u svakodnevnom govoru. S prometno geografskog gledišta, Općina Pušća je smještena na čvorištu europskih i regionalnih prometnih pravaca što osigurava relativnu blizinu i dobru prometnu povezanost s ostatkom države i šire. Rezultat takvog povoljnog geoprometnog položaja, na čvorištu europskih i regionalnih prometnih pravaca je relativno mala udaljenost ostalih dijelova Hrvatske (izuzev udaljenijih južnodalmatinskih prostora).

Područje općine Pušća obuhvaća osam naselja: Bregovljana, Donja Pušća, Dubrava Pušćanska, Gornja Pušća, Hrebine, Hruševac Pušćanski, Marija Magdalena i Žlebec Pušćanski.

Najveće naselje je Donja Pušća, koje je ujedno i administrativno središte Općine.

Slika: Položaj Općine Pušća u Zagrebačkoj županiji

Područje Općine Pušća na jugu i istoku graniči s Gradom Zaprešićem, a na zapadu s Općinom Brdovec. U zapadnom dijelu područje Općine graniči s Općinom Marija Gorica, a u sjeverozapadnom dijelu s Općinom Dubravica.

Općina Pušća je sastavni dio zagrebačke urbane regije i pripada gravitacijskoj zoni grada Zagreba što je uvelike utjecalo na način života i pravce razvoja Općine.

3.3. Stanje i ograničenja za razvoj poljoprivrede

3.3.1. Prirodni i agroekološki uvjeti (klima, reljef)

Klima, reljef i tlo zajedno određuju poljoprivredno stanište ili agrobiotop. Poljoprivreda je prema tome usko povezana s prirodnim uvjetima i uveliko je ovisna o klimi kao produktu sunčeve energije koja upravlja kruženjem vode i uvjetuje razvitak i normalno funkcioniranje života, biogenih procesa i ciklusa biogenih elemenata.

Klima

Glavna obilježja klime ovog prostora uklapaju se u opće klimatske uvjete zapadnog dijela Panonske nizine. To je područje s izrazitim godišnjim dobima, gdje se miješaju utjecaji euroazijskog kopna, Atlantika i Sredozemlja. To se očituje na taj način da u nekim pokazateljima klime dolazi do izražaja maritimnost, a u drugim kontinentalnost klime, pri čemu niti jedno od ovih obilježja ne prevladava. Prema Koepenovoj klasifikaciji klime ovaj prostor pripada klimatskom području „Cfbwx“. To je područje umjereno tople kišne klime u kojoj nema suhog razdoblja tijekom godine i oborine su jednoliko raspoređene na cijelu godinu.

Prevladava dakle, umjerena kontinentalna klima sa zimskim srednjim temperaturama u siječnju nešto ispod 0°C i ljetnim u srpnju oko 20°C. Količina oborina je 1.000 mm godišnje u nizinama, a raste s visinom do 1.200 mm. Oborine su tijekom godine relativno ravnomjerno raspoređene. Snježni pokrivač zadržava se na tlu prosječno više od 60 dana u u gorju, a 40-ak dana u nizinama. Najučestaliji su vjetrovi iz pravca sjeveroistoka i jugozapada.

Tablica: Obilježja klime na području Općine Pušća

Kontinentalna klima			
Prosječna temperatura/god.		Količine oborina/god.	
Siječanj	>0°C	Nizine	1.000 mm
Srpanj	≤20°C	Gorja	1.200 mm

Reljef

Pejsaž Marijagoričkog pobrđa, koje predstavlja prirodni okvir smještaja Općine Pušća, je područje pošumljenih gora, osunčanih proplanaka i padina. Reljef ovog područja je vrlo dinamičan, isprekidan brojnim rasjedima te naboran brojnim gorskim ograncima. Ova raznovrsnost geomorfoloških pojava

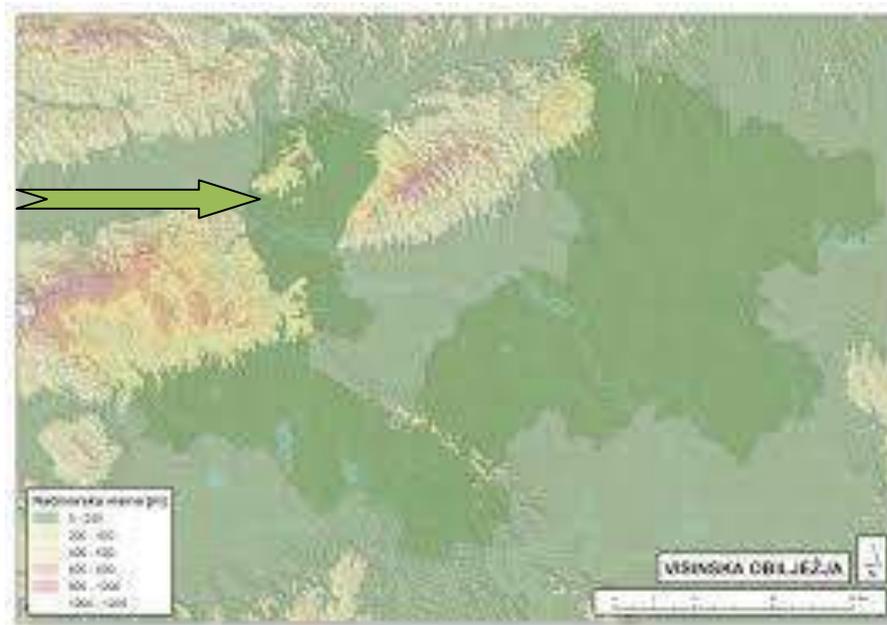
stvara izražajnu prepoznatljivost krajolika koja je razlog njegovih prirodnih ljepota. Prostor obiluje usitnjenim ispreplitanjem šumaraka, livada, oranica i voćnjaka, vinograda i vrtova, dolina, blagih padina i strmih brijegova. Takve slike krajolika zajedno sa raštrkanim kućicama i ostalim objektima tradicionalne izgradnje daju ovom prostoru slikovitost i prepoznatljivost.

Usprkos već mnogim vizualnim graditeljskim i ekološkim degradacijama ovog prostora, u mnogim dijelovima podalje od glavnih prometnica još uvijek je sačuvan oku ugodan prirodni i antropogeni krajolik. Razmjerno dobru očuvanost krajolika i autohtonog ambijenta u tim dijelovima treba zahvaliti zaštićenosti ovog prostora karakterističnim brežuljakstim reljefom i težom prohodnošću što ih je izoliralo od glavnih prometnica i jače urbanizacije.

Geološki sastav i reljef ne predstavljaju ograničavajući faktor razvoja iako je reljefna struktura općine relativno složena. Površine na kojima su smještene naselja i najkvalitetnija poljoprivredna zemljišta nalaze se na ravnom ili blago nagnutom terenu što osigurava neometano gospodarsko iskorištavanje i uvođenje infrastrukture.

Za daljnji razvoj područja općine potrebno je provesti optimalizaciju prostora po iskoristivosti i namjeni, a pri tome vodeći računa o održavanju prirodne i ekološke ravnoteže.

Slika: Reljef Općine Pušća na području Zagrebačke županije

3.3.2. Značajke tla na području općine Pušća

Na području općine Pušća tlo je jedno od najvažnijih prirodnih bogatstava te predstavlja važan prirodni resurs. Stoga je nužno o tome voditi računa kako bi ga se iskorištavalo na održiv način i razvijalo poljoprivredni sektor.

Tipovi tala na području općine Pušća

Analizom svih tipova tala na području Zagrebačke županije ista su razvrstana u 44 kartirane pedološke jedinice tla za koje su utvrđena vanjska obilježja i ostala glavna svojstva. Kartirane jedinice su složene zemljišne kombinacije koje se na području općine Pušća sastoje od 2 do 3 sistematske jedinice. Od ukupno 44 kartirane pedološke jedinice na području županije, na području općine Pušća nalazimo 4, a u sljedećoj tablici prikazane su njihove osnovne značajke.

Tablica: Bonitetne klase i potklase i kategorije korištenja zemljišta na području općine Pušća

Br.	Naziv sistematskih jedinica	Bonitetne klase i potklase	Prostorna kategorija korištenja zemljišta
1	Lesivirano na prapor Rendzina na lapor Sirozem silikatno karbonatni Djelomično antropogenizirana tla	3.2.	P2
2	Kiselo smeđe, lesivirano i pseudoglejno, na nekarbonatnom praporu Lesivirano tipično i pseudoglejno na ilovinama i pijescima Pseudoglej obronačni	5.2.	P3
3	Rendzina karbonatna i antropogena tla vinograda na laporu Sirozem silikatno karbonatni Smolnica karbonatna i nekarbonatna, antropogenizirana tla na laporu	5.1.	P3
4	Hipoglej mineralni karbonatni Amfiglej mineralni karbonatni	5.1.	P3

Kao što je iz tablice vidljivo na području Općine nema osobito vrijednih tala, odnosno tala iz prostorne kategorije P1. Pogodnost tla za ratarsku proizvodnju smanjuje se s nadmorskom visinom, pa su tla brežuljkastih i gorskih predjela niže bonitetne klase (šume i pašnjaci na višim, a vinogradi na nižim područjima).

Najvrednije od obradivih površina nalaze se uz naselje Gornja Pušća, a pripadaju prostornoj kategoriji vrijednih obradivih tala (P2), te ih je svakako potrebno sačuvati isključivo za potrebe poljoprivredne proizvodnje. Ovih površina na području Općine ima vrlo malo, a danas se koriste kao oranice, livade i vinogradi. To su ilovasta tla umjerenih padina, srednje duboka do duboka i dobre dreniranosti. Uz provođenje agromelioracijskih zahvata manjeg intenziteta, na ovim je površinama moguće osigurati vrlo pogodno tlo za uzgoj voćarskih kultura, prije svega šljiva, lješnjaka, jagoda, malina, kupina, kao i jabuka i krušaka, te većine ratarskih i povrtlarskih kultura i vinove loze.

Većina obradivih poljoprivrednih površina na području Općine Pušća pripada prostornoj kategoriji P3, a prekrivene su vinogradima, voćnjacima i livadama. To su srednje duboka ilovasta tla dobre prirodne dreniranosti, vrlo povoljne, mrvičaste i stabilne strukture na umjereno strmim padinama.

Područje naselja Donja Pušća također ima povoljne uvjete tla za voćarstvo na blagim nagibima gdje prevladavaju srednje duboki obronačni pseudoglejevi na ilovinama pleistocena, a također i na zaravnima gdje dolaze srednje duboki i duboki pseudoglejevi.

Poljoprivredne površine

Poljoprivredne površine na području Zagrebačke županije čine čak 55,4% ukupne površine Županije, od čega se najveći udio (32,4%) koristi za različite načine poljoprivrednog korištenja, 10,7% zauzimaju poljoprivredne površine sa značajnim udjelom prirodne vegetacije, 6,4% su livade košanice i intenzivni pašnjaci, 5,6% su oranice, 0,2% voćnjaci i 0,1% poljoprivrednih površina zauzimaju vinogradi.

Prema raspoloživim podacima Ureda za katastarsko – geodetske poslove Općina Pušća raspolaže ukupno sa 1.120 ha poljoprivrednih površina što predstavlja 61,54 % ukupne površine općine, a čini udio od 0,8% u ukupnim poljoprivrednim površinama Zagrebačke županije.

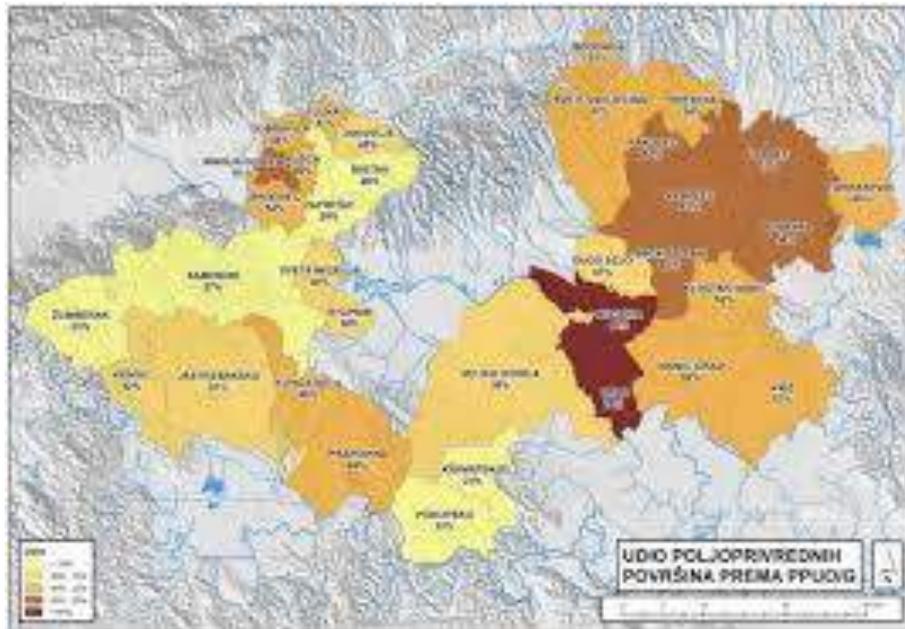
Sve poljoprivredne površine na području općine Pušća su u privatnom vlasništvu. Obrađeno je ukupno 672 ha poljoprivrednih površina, odnosno 60%, dok se neplodne površine prostiru na ukupno 122 ha.

Tablica: Broj parcela i površina na području Općine Pušća prema korištenju poljoprivrednog zemljišta u ARKOD sustavu

Korištenje	Broj parcela	Površina (ha)
Oranica	308	247,38
Staklenik/plastenik	2	0,10
Livada	333	130,89
Pašnjak	5	1,05
Vinograd	30	5,38
Voćnjak	20	4,34
Orašaste kulture	2	0,36
UKUPNO	700	389,50

Kako je vidljivo iz prethodne tablice, poljoprivredno zemljište je usitnjeno, parcele koje sačinjavaju jedan poljoprivredni posjed su površinom male i često međusobno udaljene, te se koristi ukupno 700 parcela poljoprivrednog zemljišta (prosječna veličina parcele iznosi samo 0,55 ha).

Slika: Udio poljoprivrednih površina na području Zagrebačke županije

U svrhu očuvanja kvalitetnog poljoprivrednog tla kao jednog od najvažnijih prirodnih resursa, za buduće naraštaje, njegovo korištenje treba temeljiti na održivoj poljoprivredi, bezopasnoj za okoliš. Stoga je potrebno provoditi zaštitu poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja i to zabranom, ograničavanjem i sprječavanjem direktnog unošenja, te unošenja vodom i zrakom štetnih tvari i poduzimanjem drugih mjera za očuvanje i poboljšanje njegove plodnosti.

Šumske površine

Šume imaju mnoge općekorisne funkcije kao što su zaštita zemljišta od erozije, bujica i poplava, regulacija vodnog režima, utjecaj na plodnost zemljišta, utjecaj na klimu, zaštita i unapređenje čovjekove okoline, stvaranje kisika i pročišćavanje atmosfere, utjecaj na ljepotu krajolika i stvaranje povoljnih uvjeta za liječenje, oporavak, odmor i rekreaciju, za razvitak turizma i lovstva.

Šume su u Općini Pušća među najvažnijim prirodnim resursima i zauzimaju oko trećine ukupnog teritorija, odnosno ukupno 514,61 ha, od čega je 101 ha šuma u državnom vlasništvu. Šume na području Općine u nadležnosti su Uprave šuma Zagreb u sastavu javnog poduzeća za gospodarenje šumama i šumskim zemljištem u Republici Hrvatskoj „Hrvatske šume“.

Međutim, većina šuma na području Općine je u privatnom vlasništvu. Iste su velikim dijelom neuređene, a programi gospodarenja kojima su obuhvaćene mahom su zastarjeli. Karakterizira ih usitnjenost posjeda, nedostatak novca za izradu programa za gospodarenje i nedovoljna educiranost vlasnika privatnih šuma. Unatoč činjenici kako zakonska regulativa omogućuje standarde gospodarenja privatnim šumama jednake kao u šumama u državnom vlasništvu, stanje na terenu nije niti izdaleka takvo, a što je jasno vidljivo iz procjene drvne zalihe u privatnim šumama, koja je upola manja od one u državnim šumama.

Šume također ugrožava i agresivan prodor ljudskih aktivnosti koji se očituje kroz širenje predimenzioniranih građevinskih područja, prosjecanje šuma infrastrukturnim koridorima te

neracionalnu uporabu zaštitnih kemijskih sredstava na poljoprivrednim površinama u kontaktnim područjima uz šume i zagađenju površinskih i podzemnih voda kao i drugim efektima urbanizacije.

3.4. Demografski i gospodarski pokazatelji

3.4.1. Osnovna obilježja stanovništva

Demografske promjene na području općine Pušća nisu se značajno razlikovale od promjena na području cijele Republike Hrvatske, s naglašenim trendom depopulacije prostora.

Obilježja stanovništva su vrlo bitne značajke svakog naselja budući da pojedine demografske karakteristike u velikoj mjeri determiniraju njegov poljoprivredni, gospodarski, kulturni i opći društveni razvitak te su indikatori razvojnog potencijala određene lokalne sredine.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku iz 2011. godine na području Općine Pušća stanuje 2.700 stanovnika u 862 kućanstva.

Prema broju stanovnika, Općina je jedna od manjih u Zagrebačkoj županiji, a udio stanovništva Općine u ukupnom stanovništvu Županije, koje broji 317.606 stanovnika, iznosi 0,54 %.

Tablica 1: Kretanje broja stanovnika Općine Pušća prema naseljima od 1981. do 2011. godine

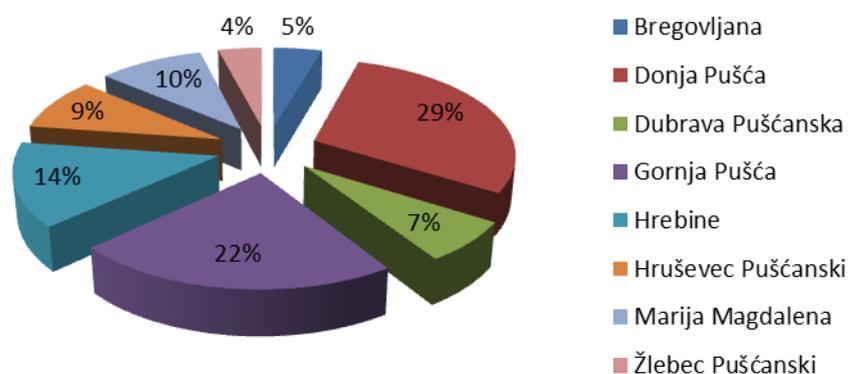
R. br.	OPĆINA PUŠĆA	Broj stanovnika Popis 1981.	Broj stanovnika Popis 1991.	Broj stanovnika Popis 2001.	Broj stanovnika Popis 2011.
1.	Bregovljana	76	74	84	122
2.	Donja Pušća	587	707	763	794
3.	Dubrava Pušćanska	114	147	167	186
4.	Gornja Pušća	380	468	549	605
5.	Hrebine	327	304	260	380
6.	Hruševac Pušćanski	273	274	321	241
7.	Marija Magdalena	219	225	244	263
8.	Žlebec Pušćanski	126	74	96	109
	OPĆINA PUŠĆA	2102	2273	2484	2700

Izvor: PPU Općine Pušća (2003.) i DZS, 2011.

Iz prethodne tablice vidljivo je kako je broj stanovnika Općine u stalnom porastu te je u desetogodišnjem razdoblju od 2001. do 2011. godine porastao za 9%, a u odnosu na 1981. godinu za čak 29%. Uzrok povećanja broja stanovnika nalazi se kako u prirodnom prirastu tako i u pozitivnom saldu migracija.

Najveće naselje u Općini, koje je ujedno i administrativno središte - Donja Pušća, zajedno s naseljem Gornja Pušća obuhvaća polovicu ukupnog stanovništva Općine. Najmanje naselje je Žlebec Pušćanski s tek 4% ukupnog stanovništva Općine.

Grafikon: Udio stanovništva na području Općine Pušća prema naseljima

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Gustoća naseljenosti na području Općine Pušća iznosi 157,89 stan/km² što je značajno iznad županijskog (103,79 stan/km²) i državnog (75,71 stan/km²) prosjeka. U sljedećoj tablici dan je pregled gustoće naseljenosti prema naseljima Općine.

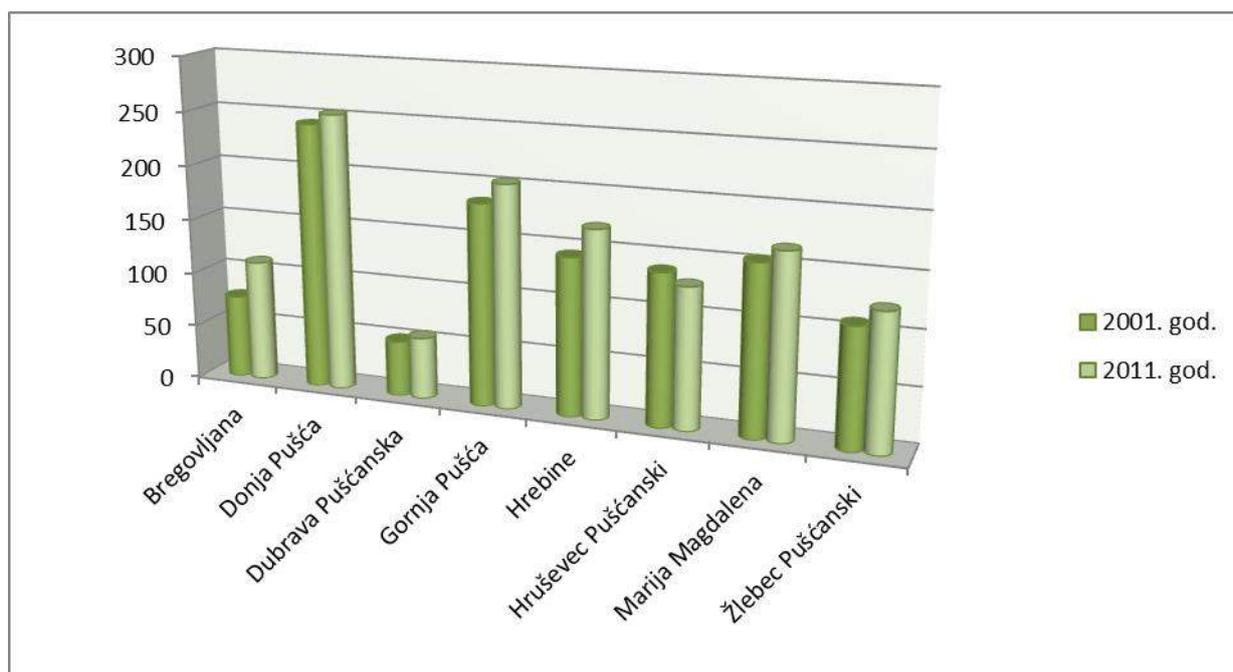
Tablica 2: Gustoća naseljenosti prema naseljima Općine Pušća

Naselje	Broj stanovnika	Površina (km ²)	Gustoća naseljenosti (stan/km ²)
Bregovljana	122	1,10	110,91
Donja Pušća	794	3,14	252,86
Dubrava Pušćanska	186	3,30	56,36
Gornja Pušća	605	2,98	203,02
Hrebine	380	2,23	170,40
Hruševac Pušćanski	241	1,88	128,19
Marija Magdalena	263	1,58	166,46
Žlebec Pušćanski	109	0,88	123,86
UKUPNO Općina Pušća	2.700	17,10	157,89

Izvor: DZS, 2012.

U odnosu na podatke popisa stanovništva iz 2001. godine, vidljiv je porast gustoće naseljenosti u svim naseljima Općine, osim u naselju Hruševac Pušćanski.

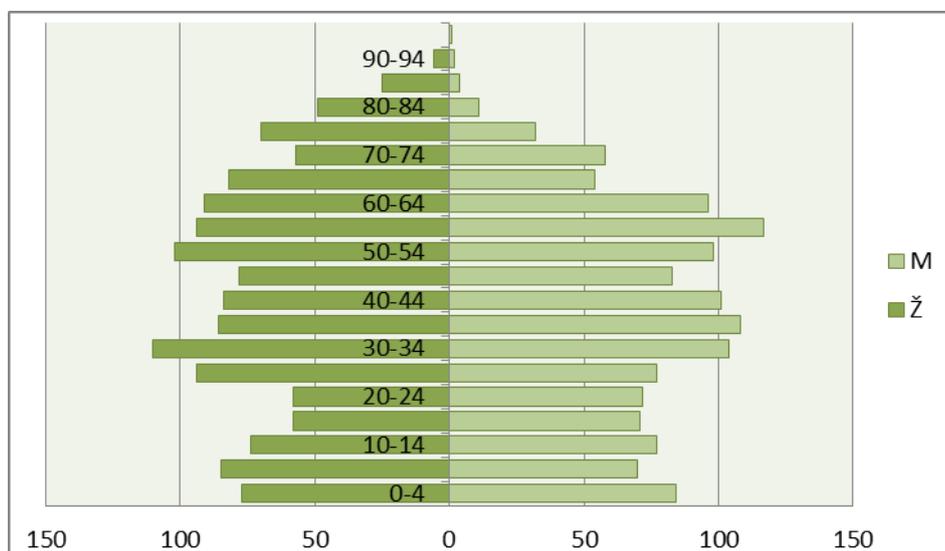
Grafikon: Usporedba gustoće naseljenosti prema naseljima Općine 2001. i 2011. godine

Izvor: DZS, 2011.

Dobno-spolna struktura temeljna je demografska struktura budući da pokazuje potencijalnu vitalnost stanovništva te iz nje proizlaze ključni kontingenti nužni za biološku reprodukciju i formiranje radne snage.

Grafikon 3: Dobno spolna struktura stanovništva

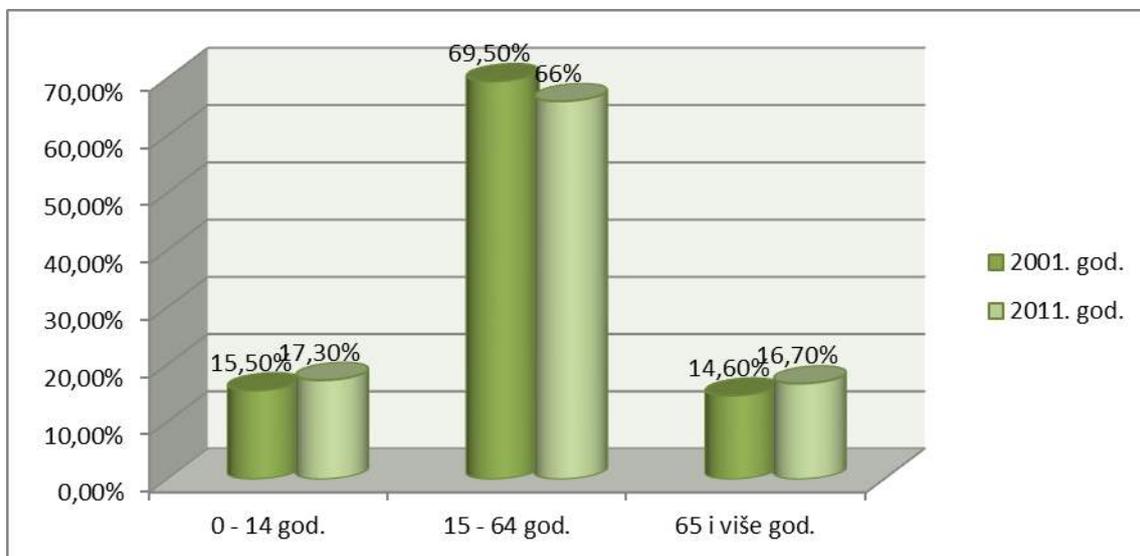
Izvor: DZS 2011.

Kao i ostatku Republike Hrvatske, i na području Općine Pušća u spolnoj strukturi stanovništva prevladavaju žene, s udjelom od 51,11 %.

Podjelom stanovništva na mlado (0-14 godina starosti), zrelo (15-64 godine) i staro (>65 godina) razvidno je kako dominantni demografski proces koji obilježava suvremeno društvo nije zaobišao niti

područje Općine Pušća. Naime, visoki udio starog stanovništva (16,7%, što je za 2,1% više nego 2001. godine) ukazuje na prisutnost procesa starenja stanovništva.

Grafikon: Dobna struktura stanovništva Općine s podjelom na mlado (0-14 godina starosti), zrelo (15-64) i staro (>65 godina); usporedba 2011. i 2001. godine

Izvor: DZS, 2011.

Starenje stanovništva ima većinom negativne implikacije na daljnji demografski i gospodarski razvoj. U demografskom pogledu, proces starenja stanovništva negativno utječe kako na ukupno kretanje, tako i na strukturu stanovništva. U gospodarskom smislu, starenje stanovništva utječe na smanjenje broja stanovnika u radnoj dobi te na stupanj aktivnosti ukupnog stanovništva.

Međutim, također je potrebno istaknuti da je udio mladog stanovništva na području Općine Pušća viši od prosjeka RH (koji iznosi 15,2 %), kao i da se isti povećao za 1,8 % u proteklih 10 godina, što ipak ukazuje na relativno pozitivnije demografske trendove u odnosu na prosjek Republike Hrvatske.

Obrazovna struktura stanovništva na području Općine Pušća je sljedeća: od ukupno 2.233 stanovnika starih 15 i više godina 32 % ih ima nisku stručnu spremu (bez škole, 1-3 razreda osnovne škole, 4-7 razreda, osnovna škola), 57 % ih ima srednju stručnu spremu (industrijske i obrtničke strukovne škole, škole za zanimanje u trajanju 1-3 godine, škole za KV i VKV radnike, tehničke i srodne strukovne škole, škole za zanimanje u trajanju 4 i više godina, gimnazija), dok 11 % stanovništva ima završeno visoko obrazovanje (viša škola, I. (IV.) stupanj fakulteta i stručni studij, fakulteti, umjetničke akademije, sveučilišni studiji, magisterij, doktorat).

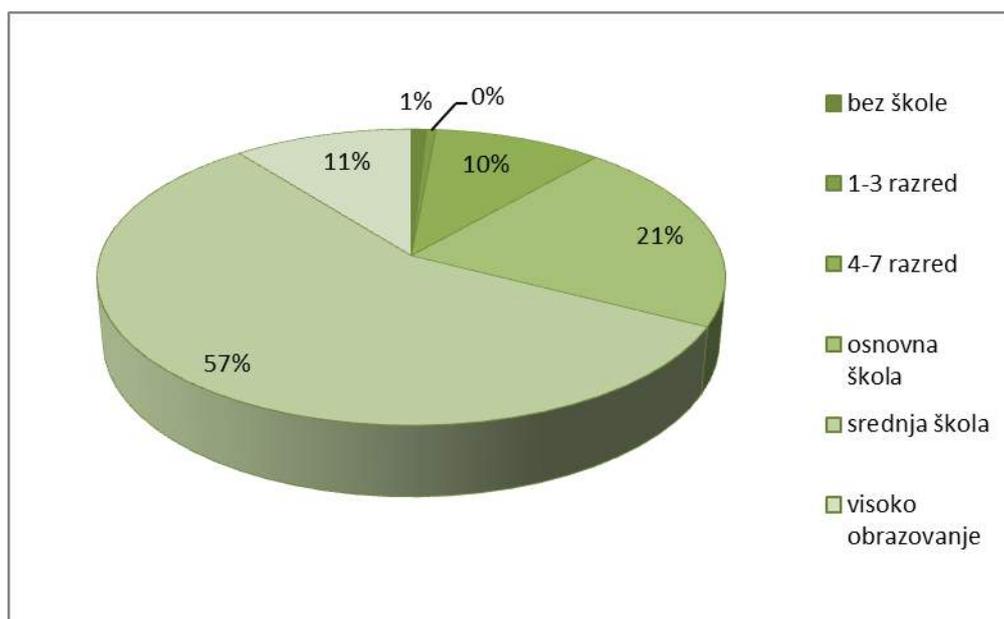
Tablica: Obrazovna struktura stanovništva prema spolu (15 i više godina) na području općine Pušća

Starost	Spol	Ukupno	Bez škole	1-3	4-7	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obraz.
15-19	sv.	129	2	0	5	91	31	0
	m	71	1	0	2	47	21	0
	ž	58	1	0	3	44	10	0
20-24	sv.	130	2	0	0	5	113	10
	m	72	0	0	0	4	61	7

	ž	58	2	0	0	1	52	3
25-29	sv.	171	0	0	1	8	126	35
	m	77	0	0	1	4	59	12
	ž	94	0	0	0	4	67	23
30-34	sv.	214	1	0	0	22	158	33
	m	104	0	0	0	10	83	11
	ž	110	1	0	0	12	75	22
35-39	sv.	194	1	1	0	23	139	30
	m	108	1	0	0	10	83	14
	ž	86	0	1	0	13	56	16
40-44	sv.	185	2	0	1	34	128	20
	m	101	0	0	0	22	70	9
	ž	84	2	0	1	12	58	11
45-49	sv.	161	0	0	0	40	107	14
	m	83	0	0	0	17	60	6
	ž	78	0	0	0	23	47	8
50-54	sv.	200	0	0	2	55	121	22
	m	98	0	0	1	20	64	13
	ž	102	0	0	1	35	57	9
55-59	sv.	211	1	2	14	58	123	13
	m	117	1	1	4	21	83	7
	ž	94	0	1	10	37	40	6
60-64	sv.	187	2	0	19	42	94	29
	m	96	0	0	9	11	58	18
	ž	91	2	0	10	31	36	11
65-69	sv.	136	0	2	34	43	50	7
	m	54	0	0	13	10	26	5
	ž	82	0	2	21	33	24	2
70-74	sv.	115	1	3	39	24	35	9
	m	58	0	0	15	12	26	5
	ž	57	1	3	24	12	9	4
75+	sv.	200	8	4	104	18	19	10
	m	50	1	2	17	4	14	6
	ž	150	7	2	87	14	5	4
UKUPNO	sv.	2.233	20	12	219	463	1.244	232
	m	1.089	4	3	62	192	708	113
	ž	1.144	16	9	157	271	536	119

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011. Godina

Grafikon: Obrazovna struktura stanovništva

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011. godina

3.4.2. Radna snaga

Nezaposleni

Jedan od najznačajnijih problema, kako na razini cijele zemlje tako i na području Općine Pušća je pitanje nezaposlenosti. Registrirane nezaposlene osobe su osobe od 15 do 65 godina starosti, sposobne za rad te koje nisu u radnom odnosu.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, na dan 11. srpanj 2016. godine evidentirane su 103 nezaposlene osobe. Od ukupnog broja nezaposlenih osoba 8 ih ima status invalida, dok ih 20 ima status hrvatskog branitelja.

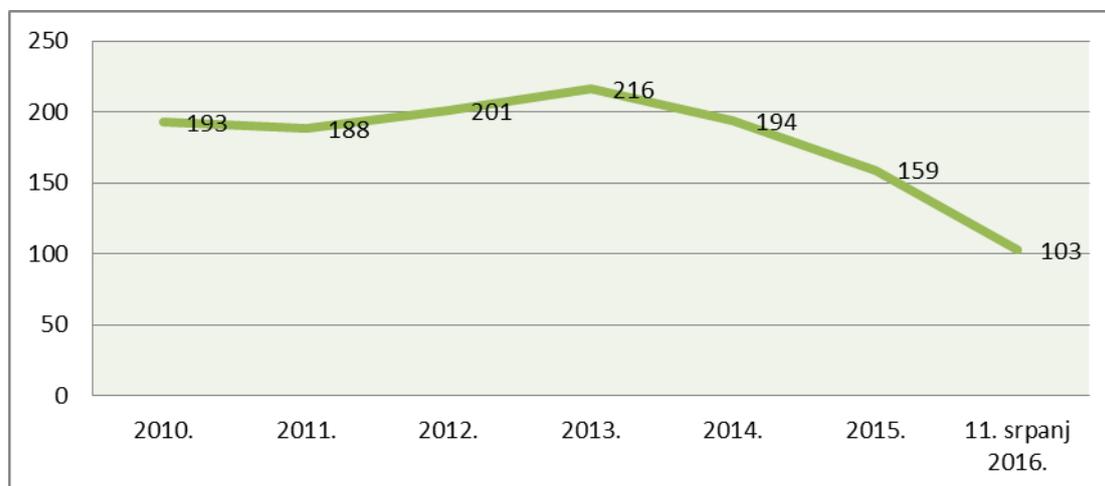
Tablica: Trajanje nezaposlenosti

Redni broj	Razdoblje trajanja nezaposlenosti	Broj nezaposlenih osoba
1.	0-3 mj.	19
2.	3-6 mj.	10
3.	6-9 mj.	7
4.	9-12 mj.	7
5.	1-2 god.	9
6.	2-3 god.	11
7.	3-5 god.	15
8.	5-8 god.	17
9.	8 i više godina	8
UKUPNO		103

Izvor: HZZ, kolovoz 2016.

Iz navedene tablice vidljivo je kako 58,25 % nezaposlenih pripada kategoriji dugotrajno nezaposlenih osoba. Dugotrajno nezaposlene osobe su osobe koje se vode kao nezaposlene dulje od godinu dana.

Grafikon: Kretanje broja nezaposlenih osoba u razdoblju od 2010. – 11. srpanj 2016. godine

Izvor: HZZ, kolovoz 2016.

Promatrajući kretanje broja nezaposlenih osoba s područja Općine Pušća u vremenskom razdoblju koje je prikazano u prethodnom grafikonu, vidljivo je da se njihov broj kontinuirano povećava u periodu od 2011.-2013. godine. Nakon 2013. godine u kojoj nezaposlenost dostiže vrhunac te broji 216 osoba dolazi do konstantnog smanjena broja nezaposlenih da bi prema posljednjoj evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na dan 11. srpnja 2016. godine broj nezaposlenih iznosio 103.

Tablica: Broj nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja

Razina obrazovanja	Broj nezaposlenih	
	2015. godina	srpanj 2016.
Bez škole	2	0
Nezavršena osnovna škola	6	6
Završena osnovna škola	39	31
Srednja škola	75	56
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij, viša škola	5	7
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	7	3
UKUPNO	134	103

Izvor: HZZ, kolovoz 2016.

Prema podacima koji se odnose na broj nezaposlenih osoba u srpnju 2016. godine vidljivo je da najveći udio nezaposlenih osoba čine osobe sa završenom srednjom školom (54,36 %), zatim slijede osobe sa završenom osnovnom školom (30,09 %), osobe sa završenom višom školom (prvi stupanj fakulteta, stručni studij, viša škola) 6,79 %, osobe bez završene osnovne škole sa 5,82 % (1.-3., 4.-7.) te osobe sa završenom visokom školom (2,91 %). Nezaposlenih osoba bez škole nema. Ukoliko se usporedi broj nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja u 2015. godini i srpnju 2016. vidljivo je da se najviše smanjio broj nezaposlenih osoba koje imaju završenu srednju i osnovnu školu.

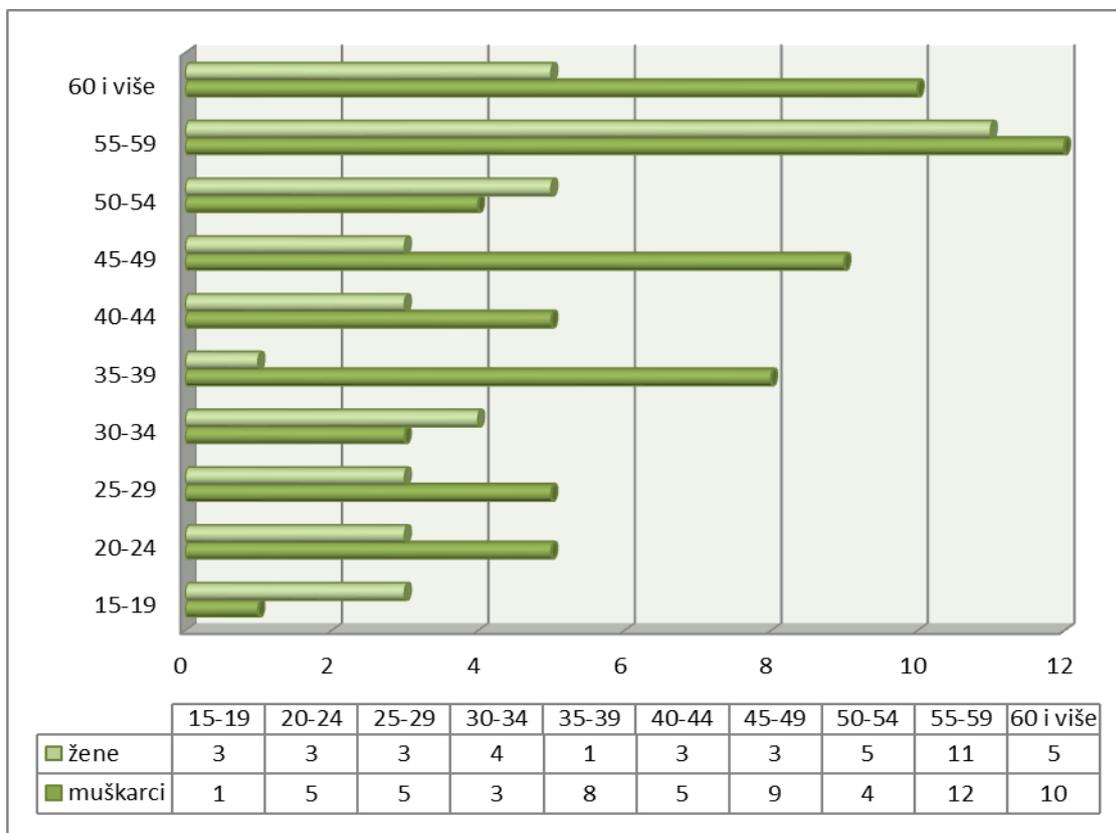
Promatrajući dobnu i spolnu strukturu nezaposlenih osoba na području Općine Pušća evidentirane su 103 nezaposlene osobe, od čega je 41 žena (39,80 %) te 62 muškarca (60,20 %). U skupini mladih nezaposlenih osoba do 29 godina na Hrvatski zavod za zapošljavanje prijavljeno je 20 osoba (19,41 %), od čega je 9 žena. Najveća nezaposlenost bilježi se u dobnoj skupini od 50-59 godina, što je vidljivo u tablici koja slijedi:

Tablica: Struktura nezaposlenih osoba prema dobi i spolu

DOB	SPOL		UKUPNO
	MUŠKARCI	ŽENE	
15-19	1	3	4
20-24	5	3	8
25-29	5	3	8
30-34	3	4	7
35-39	8	1	9
40-44	5	3	8
45-49	9	3	12
50-54	4	5	9
55-59	12	11	23
60 i više	10	5	15
UKUPNO	62	41	103

Izvor: HZZ, kolovoz 2016

Grafikon: Struktura nezaposlenih osoba prema dobi i spolu

Izvor: HZZ, kolovz 2016.

Zaposleni

Radno sposobno stanovništvo predstavlja izvor egzistencije za cjelokupno stanovništvo te je pokazatelj društveno-gospodarske razvijenosti nekog prostora. Radno sposobno stanovništvo čine osobe između 15 i 64 godine života.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje na dan 31.07.2016. godine na području Općine Pušća evidentirano je 550 zaposlenih osoba.

Općina Pušća broji 2.700 stanovnika od čega se 1.782 smatra radno sposobnim.

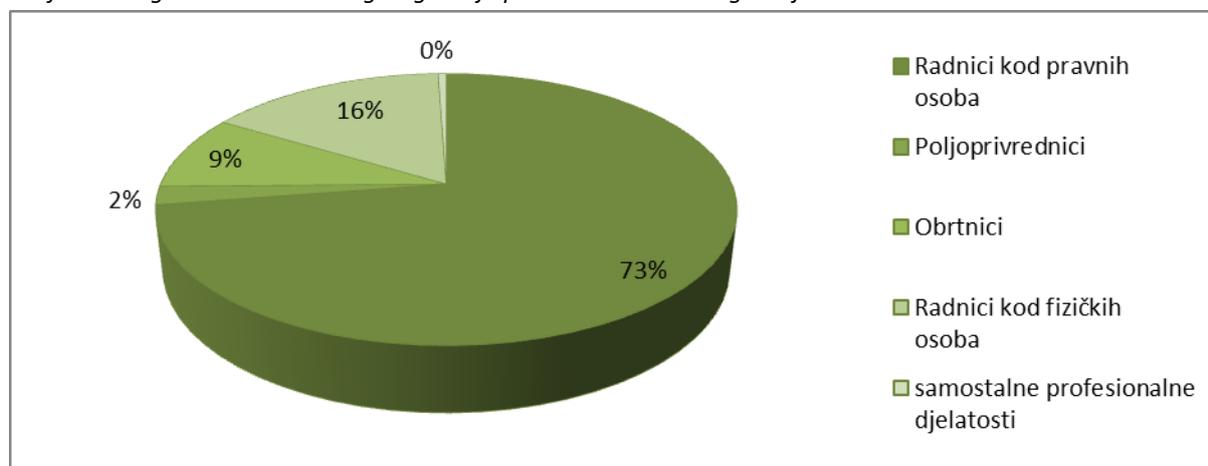
Najveći udio zaposlenih osoba čine radnici kod pravnih osoba 399 (73 %), zatim slijede radnici kod fizičkih osoba 87 (16 %), obrtnici 49 (9 %), poljoprivrednici 12 (2 %) te samostalne profesionalne djelatnosti 3 (0,54 %).

Tablica: Osiguranici mirovinskog osiguranja na području općine

Osnova osiguranja	Broj osiguranika		
Radnici kod pravnih osoba	203	196	399
Obrtnici	35	14	49
Poljoprivrednici	8	4	12
Samostalne profesionalne djelatnosti	0	3	3
Radnici kod fizičkih osoba	57	30	87
Osiguranici zaposleni kod Međunarodnih organizacija i u inozemstvu	0	0	0
Produženo osiguranje	0	0	0
Ukupno	303	247	550

Izvor: HZMO, kolovoz 2016.

Grafikon: Osiguranici mirovinskog osiguranja prema osnovama osiguranja

Izvor: HZMO, kolovoz 2016.

3.4.3. Gospodarstvo

Razvoj gospodarstva ovisi o postojećoj infrastrukturi i tehnologiji ali isto tako o prirodnim predispozicijama poput klime (kontinentalna) i prirodnih resursa koji se na području općine nalaze. Provedba gospodarskih aktivnosti na području Općine Pušća nije u potpunosti zadovoljavajuća ponajprije zbog dugogodišnje gospodarske stagnacije te globalne ekonomske krize. Nadalje, gospodarstvo općine još je uvijek ovisno o gospodarstvima okolnih urbanih središta.

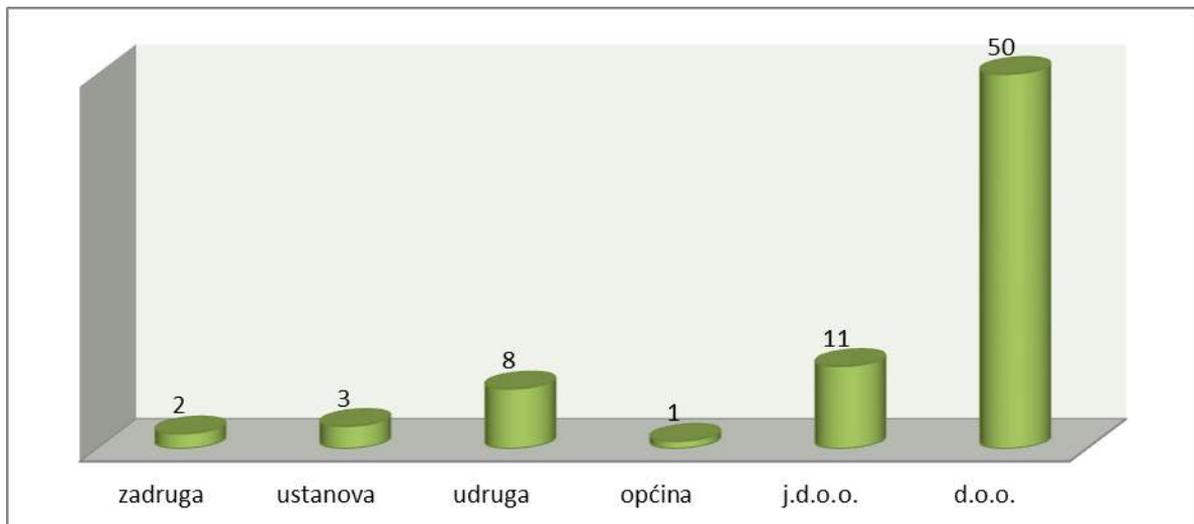
Sukladno Odluci Vlade o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 158/2013), Općina Pušća svrstana je u III. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti 75-100 % prosjeka Republike Hrvatske, odnosno indeks razvijenosti općine iznosi 99,74 % prosjeka Republike Hrvatske.

PODUZETNIŠTVO I OBRTNIŠTVO

Intenzitet gospodarskih aktivnosti na području Općine Pušća ne može se smatrati zadovoljavajućim, ponajprije zbog dugogodišnje gospodarske stagnacije, te globalne ekonomske krize posljednje četiri godine. Također, gospodarstvo Općine još je uvijek velikim dijelom povezano, odnosno relativno ovisno o gospodarstvima okolnih urbanih središta.

Od ukupno 11.686 trgovačkih društava koja su registrirana na području Zagrebačke županije 75 (0,64 % u odnosu na cjelokupnu županiju) ih se nalazi na području Općine Pušća. Tih 75 trgovačkih društava čine: zadruge, ustanove, udruge, općina, jednostavna društva s ograničenom odgovornošću te društva s ograničenom odgovornošću.

Grafikon: Trgovačka društva prema pravnom obliku na području općine

Izvor: Registar poslovnih subjekata, kolovoz 2016.

Promatrajući trgovačka društva prema veličini, 20 ih se vodi kao malo (28 %), dok ih se 54 vodi kao neodređeno (72 %)

Tablica: Trgovačka društva na području Općine Pušća (kolovoz, 2016)

Redni broj	Naziv poslovnog subjekta	Adresa
1.	Hruševar j.d.o.o.	Zagrebačka 34, 10294 Gornja Pušća
2.	Udruga žena Pušća	Kumrovečka 107, 10294 Donja Pušća
3.	Marko Bernardić d.o.o.	Kumrovečka 108, 10294 Donja Pušća
4.	Branitelji hrvatske Pušća	Kumrovečka 107, 10294 Donja Pušća
5.	Oldtimer klub Pušća	Stanišaki 3, 10294 Hruševac Pušćanski
6.	Judo klub „Panda Pušća“	Ravnice 6 , 10294 Donja Pušća
7.	Klaonica Mihalinec d.o.o.	Dubrovačka cesta 19, 10290 Dubrava Pušćanska
8.	Stu-gor d.o.o.	Voćarska 56 , 10294 Hrebine
9.	Udruga umirovljenika Općina Pušća	Kumrovečka109, 10294 Donja Pušća
10.	Poljoprivredna zadruga Tezej Proizvodnja-zadruga za ekološku proizvodnju	Kumrovečka 6 b, 10294 Gornja Pušća
11.	OŠ Pušća	Zagorska 2, 10294 Donja Pušća
12.	Agram Dizajn j.d.o.o.	Kumrovečka cesta 99, 10290 Donja Pušća
13.	Hrvatsko planinarsko društvo „Puž“	Kumrovečka 76, 10294 Donja Pušća
14.	Peharec j.d.o.o.	Dubrovačka cesta 13, 10290 Dubrava Pušćanska
15.	Windor, prozori i vrata j.d.o.o.	Žlebčanska 7, 10294 Žlebec Pušćanski
16.	Naš svijet j.d.o.o.	Kumrovečka 115 a, 10294 Donja Pušća
17.	Udruga „Pušćanski Bregi“	Kumrovečka 107 /1, 10294 Donja Pušća
18.	TPM-Eurolim d.o.o.	Matije Gupca 39, 10294 Donja Pušća
19.	Dragica Glas j.d.o.o.	Zagorska 18, 10294 Hrebine
20.	Udruga za promicanje digitalne kulture	Duga ulica 1 C, 10290 Žlebec Pušćanski
21.	Bermes d.o.o.	Zagorska 14, 10294 Donja Pušća
22.	Bermes ugostiteljstvo d.o.o.	Zagorska 14, 10294 Donja Pušća
23.	Bregeš d.o.o.	Bregovljanska 17, 10294 Donja Pušća
24.	Vugec d.o.o.	Kumrovečka 10, 10294 Donja Pušća
25.	Zlatno doba – dom za starije i nemoćne	Kumrovečka cesta 117, 10294 Gornja Pušća
26.	Krajc Has d.o.o.	Kumrovečka cesta 104, 10294 Donja Pušća
27.	Mpi d.o.o.	Kumrovečka 140, 10294 Gornja Pušća
28.	Marson d.o.o.	Zagrebačka 45, 10294 Donja Pušća
29.	Peruša transporti d.o.o.	Ravnice 2, 10294 Donja Pušća
30.	Mana d.o.o.	Vidikovec 29 /B, 10294 Donja Pušća
31.	Bzik d.o.o.	Selski put 22, 10290 Bregovljana
32.	Automatski sustavi protupožarne zaštite d.o.o.	Zagrebačka 20, 10294 Hrebine
33.	Šeničnjak projekt d.o.o.	Ljudevita Gaja 8, 10294 Dubrava Pušćanska
34.	Vodo-lim Mihok d.o.o.	Magdalenska 30, 10294 Donja Pušća
35.	Kulinarstvo stil d.o.o.	Kumrovečka 103, 10294 Donja Pušća
36.	Cika trgovina d.o.o.	Grmovčica 6, 10294 Donja Pušća
37.	Bravarija Iveković d.o.o.	Kumrovečka 6c, 10294 Donja Pušća
38.	Trgostrojmont d.o.o.	Ravnice 13, 10294 Gornja Pušća

39.	Klimatizacija Ljubić j.d.o.o.	Voćarska 6 A, 10294 Donja Pušća
40.	Autoservis VMD j.d.o.o.	Selski put 5, 10294 Bregovljana
41.	S.T.E.P. d.o.o.	Jurjevska 2, 10294 Donja Pušća
42.	El-nem d.o.o.	Kumrovečka cesta 152, 10294 Donja Pušća
43.	Derniković d.o.o.	Bregovljanska 4, 10294 Donja Pušća
44.	Regenerator d.o.o.	Ulica Matije Gupca 30, 10294 Hrebine
45.	Daju j.d.o.o.	Trešnjevačka 1, 10294 Donja Pušća
46.	Avs-simbol d.o.o.	Voćarska 50a, 10294 Donja Pušća
47.	Segolen j.d.o.o.	Kumrovačka 76, 10294 Donja Pušća
48.	G.B. digitalno oglašavanje d.o.o.	Kumrovačka 76, 10294 Donja Pušća
49.	Prijatelj zdravlja d.o.o.	Kumrovečka 99 /a, 10294 Donja Pušća
50.	Medi-vitalis d.o.o.	M. Gupca 60, 10294 Donja Pušća
51.	Vektor-grad d.o.o.	Školska 14, 10294 Donja Pušća
52.	Hedera-Pušća d.o.o.	Kumrovačka cesta 113, 10294 Donja Pušća
53.	S. Stanišak d.o.o.	Kumrovečka 149 A, 10294 Gornja Pušća
54.	Poni d.o.o.	Kumrovečka 103, 10294 Donja Pušća
55.	Vimal V. d.o.o.	Strmečka 25, 10294 Donja Pušća
56.	Ljekarne prijatelj zdravlja	Kumrovečka 99 a, 10294 Donja Pušća
57.	Moj video d.o.o.	Donja Pušća, Bregovljanska 25, 10294 Donja Pušća
58.	Gorice d.o.o.	Vidikovac 11, 10294 Marija Magdalena
59.	Damavand d.o.o.	Vinogradska 12, 10294 Dubrava Pušćanska
60.	Sigma profil d.o.o.	Duganska 10, 10294 Marija Magdalena
61.	Klima-sat d.o.o.	Voćarska 6 A, 10294 Donja Pušća

Izvor: Registar poslovnih subjekata, kolovoz 2016.

Obrtništvo na području Općine Pušća predstavlja tradicionalnu gospodarsku djelatnost koja je u prošlosti bila vezana uz nekoliko velikih poduzeća i bitno je utjecala na ukupni gospodarski razvoj. No, u posljednjih dvadesetak godina dogodile su se velike strukturalne promjene u gospodarstvu čije su posljedice doprinjele oscilacijama na tržištu te nestanku dotadašnjih "velikih" gospodarskih subjekata. Održalo se malo gospodarstvo odnosno obrtništvo kao tradicionalni gospodarski sektor.

Tablica.: Obrtnici registrirani na području Općine Pušća (kolovoz, 2016)

Redni broj	Naziv obrta	Sjedište
1.	„Al-met“ – bravarski obrt	Hrebine, Voćarska 38
2.	„Bartolin“ – obrt za završne radove u graditeljstvu i prijevoz	Donja Pušća, Kumrovečka 19
3.	Bloketara – obrt za izradu betonskih proizvoda	Donja Pušća, Kumrovečka 69
4.	„Boomerang“ – obrt za ugostiteljstvo i trgovinu	Donja Pušća, Kupinska 1
5.	Bravarski obrt „Đoni“	Donja Pušća, Kumrovečka 4
6.	Brbs – obrt za informacijske usluge	Hrebine, Matije Gupca 1
7.	Cestovni prijevoz robe „Autoprijevoznik“	Donja Pušća, Dubrovačka 12
8.	Elektromehaničarski obrt „Elektron“	Donja Pušća, Kumrovečka 95
9.	Filković – obrt za ugostiteljstvo	Gornja Pušća, Kumrovečka 144 D
10.	Frizerski i kozmetičarski obrt „D“	Donja Pušća, Zagorska 4
11.	Frizerski salon „Liss“	Gornja Pušća, Kumrovečka 171A
12.	Ivan-kem, Obrt za pranje i glačanje tekstila i odjeće	Donja Pušća, Strmečka 47

13.	„Jošua“ obrt za uzgoj, trgovinu i usluge	Donja Pušća, Voćarska 16
14.	Keramika Kiseljak	Marija Magdalena, Vidikovac 5
15.	Ksaver, obrt za knjigovodstvene usluge i poslovno savjetovanje	Donja Pušća, Ravnice 2A
16.	„Marić“ – obrt za autoprijevoz i promet nekretninama	Dubrava Pušćanska, Ljudevita Gaja 4
17.	Mihalinec, obrt za poljoprivredu, trgovinu i usluge	Dubrava Pušćanska, Dubrovačka cesta 19A
18.	MK studio – obrt za glazbene usluge i popravak glazbenih instrumenata	Donja Pušća, Kumrovečka 115A
19.	„NE-MEK“ obrt za informacijske usluge i savjetovanje	Hrebine, Zagrebačka 27
20.	„Nit“ – obrt za krojačke usluge i čišćenje	Dubrava Pušćanska, Žirovnica 22
21.	Novo ruho, obrt za krojačke popravke	Donja Pušća, Zagorska 35
22.	Obrt strojobravarija „Števa“	Dubrava Pušćanska, Žirovnica 4
23.	Obrt za autoprijevoz i trgovinu „Transport Vugec“	Donja Pušća, Voćarska 4
24.	Obrt za autoprijevoz, popravak karoserija motornih vozila, pranje motornih vozila i ostala trgovina na veliko	Donja Pušća, Kumrovečka 8
25.	Obrt za autoprijevoz, proizvodnju i trgovinu „Transporti Zorkić“	Bregovljana, Bregovljanska 15A
26.	Obrt za izgradnju objekata niskogradnje „Građevinar“	Pušćanska Dubrava, Dubrovačka 30
27.	Obrt za proizvodnju betonskih proizvoda	Gornja Pušća, Kumrovečka 141
28.	Obrt za servis i održavanje električnih kućanskih aparata „Kuruc“	Donja Pušća, Kumrovečka 83
29.	Obrt za servis strojeva za zemljane radove „Power“	Bregovljana, Selski Put 6
30.	Obrt za trgovinu „Gašpar“	Dubrava Pušćanska, Dubrovačka 15/1
31.	Obrt za trgovinu, izradu svijeća i ugostiteljstvo „Lely“	Bregovljana, Bregovljanska 59
32.	Obrt za trgovinu „Jurica“	Donja Pušća, Kumrovečka 113
33.	Obrt za ugostiteljstvo „Barcelona“	Donja Pušća, Kumrovečka 108A
34.	Obrt za završne radove u graditeljstvu „Zgr“	Marija Magdalena, Zagrebačka 32
35.	Prijevoz i ugostiteljstvo - obrt	Donja Pušća, Trešnjevačka 3
36.	Soboslikarski i ličilački obrt	Gornja Pušća, Kumrovečka 149
37.	„Spirala“ – obrt za knjigoveške i završne radove	Donja Pušća, Bregovljanska 13
38.	Stanišak, obrt za građevinske radove i prijevoz	Gornja Pušća, Stjepana Stanišaka 12
39.	„Strojoobnova“ – obrt za servisiranje, popravak i montažu poljoprivrednih strojeva	Gornja Pušća, Ravnice 13
40.	„Šeničnjak gradnja“ – građevinski obrt	Dubrava Pušćanska, Ljudevita Gaja 8
41.	„Tarantula“ – obrt za administrativne i prevoditeljske usluge	Dubrava Pušćanska, Dubrovačka cesta 53
42.	Ugostiteljstvo „Žir“	Donja Pušća, Kumrovečka 8
43.	„Ultrael“ – uslužni obrt	Hrebine, Cvjetna cesta 8
44.	„Valetić“ – obrt za trgovinu	Dubrava Pušćanska, Dubrovačka cesta 28B
45.	Vugec – obrt za cvjećarstvo, pogrebne usluge, proizvodnju i trgovinu	Donja Pušća, Trešnjevačka 1

Izvor: Obrtni registar, kolovoz 2016

Iz prethodno navedne tablice vidljivo je da je na području Općine Pušća registrirano 45 obrta. U odnosu na ukupan broj obrtnika cijele županije u kojoj je registrirano 18.718, na području općine nalazi se 0,24 % obrtnika Zagrebačke županije.

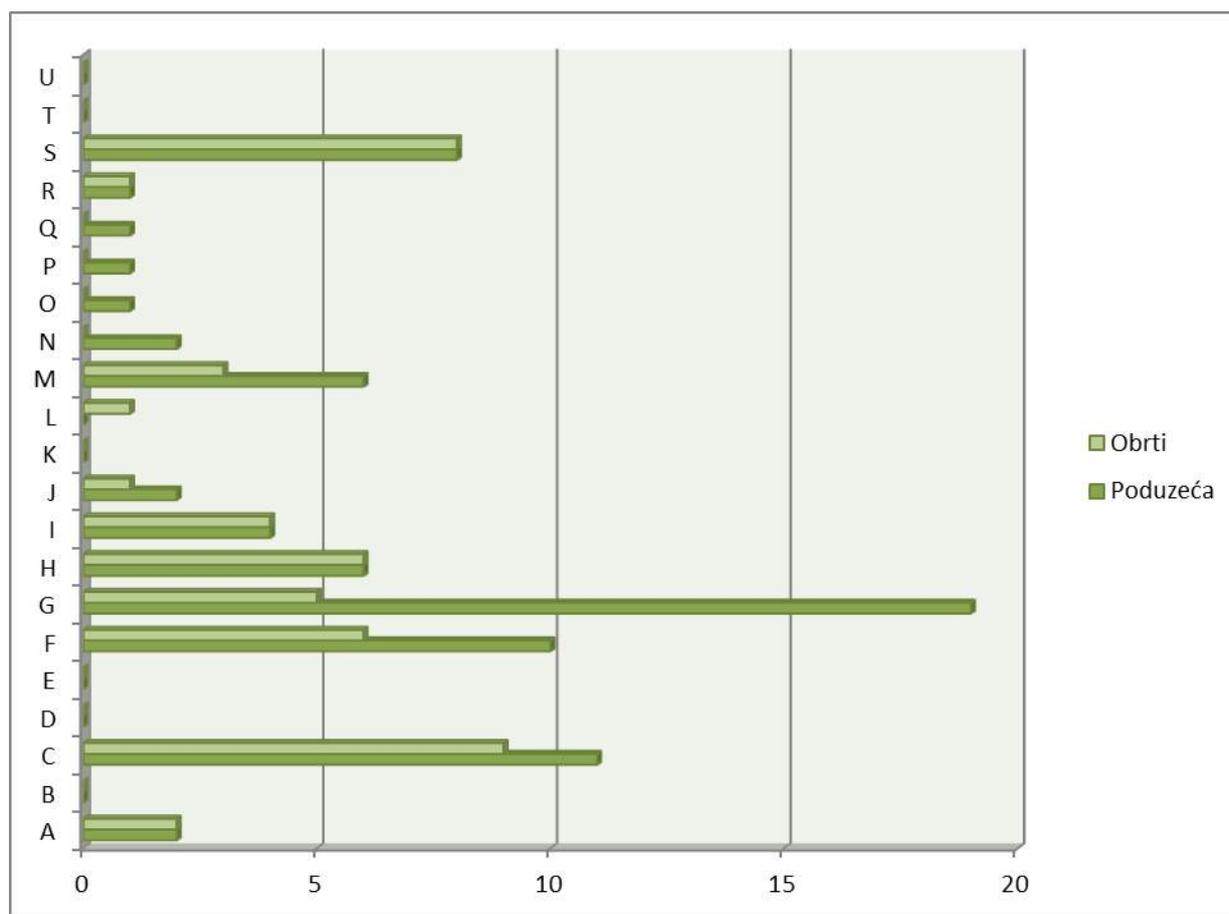
Tablica: Popis poduzeća i obrta prema djelatnostima

Šifra po NKD-u	Djelatnost	Poduzeće	Obrt	Ukupno
A	poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2	2	4
B	rudarstvo i vađenje	0	0	0
C	prerađivačka industrija	11	9	20
D	opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	0	0	0
E	opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	0	0	0
F	građevinarstvo	10	6	16
G	trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	19	5	24
H	prijevoz i skladištenje	6	6	12
I	djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	4	4	8
J	informacije i komunikacije	2	1	3
K	financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0	0	0
L	poslovanje nekretninama	0	1	1
M	stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	6	3	9
N	administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2	0	2
O	javna uprava i obrana, obavezno socijalno osiguranje	1	0	1
P	obrazovanje	1	0	1
Q	djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1	0	1
R	umjetnost, zabava i rekreacija	1	1	2
S	ostale uslužne djelatnosti	8	8	16
T	djelatnosti kućanstava kao poslodavaca	0	0	0
U	djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	0	0	0
UKUPNO				

Izvor: Registar poslovnih subjekata, Obrtni registar, kolovoz 2016.

Iz priložene tablice može se vidjeti kako je najveći broj poslovnih subjekata registriran za djelatnosti skupine G- trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala (20 %), zatim slijede C-prerađivačka industrija (16,66 %), F-građevinarstvo (13,33 %), S-ostale uslužne djelatnosti (13,33 %), H-prijevoz i skladištenje (10 %).

Grafikon: Poduzeća i obrti prema djelatnosti

Izvor: Registar poslovnih subjekata, Obrtni registar, kolovoz 2016.

ZONA MJEŠOVITE NAMJENE

S namjerom osiguranja maksimalnih uvjeta za razvoj obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva, te radi ostvarivanja novih investicijskih ulaganja, Općina Pušća započela je s realizacijom projekta izgradnje i razvoja Zone mješovite namjene, čiji se primarni cilj odnosi na zadovoljavanje dugoročnih potreba u pogledu gospodarskog razvoja, te poticanja zapošljavanja na području Općine Pušća.

Inicijativa za osnivanjem zone pokrenuta je donošenjem Odluke o osnivanju Zone mješovite namjene od strane Općinskog vijeća Općine Pušća. Odredbama Prostornog plana uređenja Općine Pušća iz 2003. godine definirana je lokacija za izgradnju zone mješovite namjene, a tijekom 2006. godine izrađen je Urbanistički plan uređenja Zone mješovite namjene kojim je definirana namjena prostora te ostvareni preduvjeti za početak izgradnje infrastrukture u zoni.

Zona mješovite namjene Pušća je smještena na granici naselja Hrebine i Donja Pušća te obuhvaća površinu od 12,63 ha. Područje zone smješteno je zapadno od županijske ceste Ž-2186, što je bio presudan faktor u odabiru lokacije, s ciljem iskorištavanja prometnih pogodnosti i postojeće mreže infrastrukture uz glavnu prometnicu.

Namjena prostora unutar zone definirana je Urbanističkim planom uređenja. Planom je predviđeno da prometnu okosnicu mješovite zone čini cesta položena u smjeru istok-zapad, koja zonu dijeli na

sjeverni dio namijenjen pretežno stambenoj izgradnji i južni dio namijenjen izgradnji gospodarskih i poslovnih sadržaja. Površina obuhvaćena ovim programom u potpunosti je neizgrađena, te najvećim dijelom predstavlja neobrađeno poljoprivredno zemljište u privatnom vlasništvu.

Tablica: Namjena površina unutar Zone mješovite namjene

Oznaka	Namjena	Površina (Ha)	% površine UPU
M1	Mješovita namjena – pretežno stambena	2,20	17,42
M2	Mješovita namjena – pretežno poslovna	6,22	49,25
Z	Javne zelene površine+javno zelenilo u potezu	1,33	10,53
	Javne prometne površine	2,88	22,85
UKUPNO		12,63	100

Izvor: Urbanistički plan uređenja Zone mješovite namjene u Donjoj Pušći

Slika: Idejno rješenje Zone mješovite namjene Pušća

3.4.4. Turizam

Područje Općine Pušća, ali i šire područje Zagrebačke županije ima značajan potencijal za razvoj turizma koji se ponajprije temelji na vrlo atraktivnoj i očuvanoj prirodnoj i kulturnoj baštini. Zagrebačka županija potencijalno je veliko odredište izletničkog i rekreacijskog turizma, a kao osobito vrijedni prirodni turistički resursi ističu se „Naftalan“ lječilište, parkovi prirode Žumberak i Medvednica, zoološki rezervat Varoški lug i ornitološki rezervat Crna mlaka.

U turističku ponudu županije i šire regije, Općina Pušća može se uključiti kroz razvoj više selektivnih oblika ruralnog turizma: seoski, eko, etno, eno-gastronomski, vjerski, izletnički, ornitološki, cikloturizam i turizam događaja.

*Slika: Vidikovac u blizini Kapele Majke Božje Čiselske;
Slika: Piknik zona Gornja Pušća*

Pušća je dio cikloturističke rute Zagrebačke županije koja povezuje naselja županije umrežujući postojeće biciklističke rute i staze. Općina, sukladno financijskim mogućnostima, u okviru projekta „Tematski putevi i biciklističke staze“ ulaže u razvoj javne turističke infrastrukture kao osnovnog preduvjeta za intenzivniji razvoj turističkih djelatnosti - uređena je Piknik zona u naselju Gornja Pušća, izgrađeni su vidikovci, biciklističke staze se redovito označavaju i uređuju, a u sljedećem razdoblju je planirano uređenje novih odmorišta uz stazu, uređenje vinske ceste, uređenje rekreacijskih sadržaja te ulaganja u razvoj ornitološkog turizma.

S ciljem proširenja postojećih sadržaja, posebice u području vjerskog turizma, realiziran je projekt „Staza života – Križnoga puta“. Staza života – Križnoga puta postavljena je na Crikvenome brijegu koji dominira Pušćom, a prostire se na padini od župne crkve svetog Jurja do crkve Majke Božje Čiselske. Postaje križnoga puta reljefni su prikaz Kristova lika, gotovo u naravnoj veličini i izrađene su u acrystalu (umjetnom kamenu).

Veliki potencijal za razvoj seoskog ruralnog turizma predstavljaju brojna obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja se u posljednjih nekoliko godina, kroz svoju osnovnu djelatnost poljoprivredu, dopunski uključuju u različite oblike pružanja usluga turistima te u djelatnosti prerade na vlastitom imanju. OPG-i mogu znatno pridonijeti razvoju turističke ponude i prepoznatljivosti Općine Pušća na širem turističkom tržištu.

Međutim, unatoč postojećim resursima, turizam na području Općine Pušća još uvijek nije zaživio u dovoljnoj mjeri. Turistička infrastruktura je nedovoljno razvijena, turistička ponuda nije u dovoljnoj mjeri organizirana, marketinški i promotivni alati se tek u zanemarivoj mjeri koriste, a financijskih sredstava kontinuirano nedostaje. Stoga je turističkom razvoju Općine potrebno pažljivo pristupiti, te racionalno planirati aktivnosti u smjeru razvoja ruralnog turizma i njegovih podoblika.

U Općini Pušća nema registriranih smještajnih kapaciteta, međutim tijekom godine ipak privlači značajan broj uglavnom jednodnevnih posjetitelja, i to osobito različitim turističkim događajima, odnosno kulturnim, umjetničkim i zabavnim manifestacijama koje intenzivno promoviraju gastronomiju, kulturnu baštinu, folklor i ostale ekološke i etnografske posebnosti ovoga podneblja.

Božićni poljoprivredni sajam, Izložba rakija Zagrebačke županije i Izložba sireva zagrebačke županije

Gospodarska manifestacija Poljoprivredni božićni sajam u Pušći održava se od 2004. godine, a u okviru manifestacije od 2005. godine održava se i Izložba rakija Zagrebačke županije. U sklopu sajma svake druge godine održava se i Izložba sireva zagrebačke županije. Sajam i izložba okupljaju proizvođače/izlagače ekoloških i tradicijskih proizvoda iz okolnih županija te iz susjedne Slovenije.

Poljoprivredni božićni sajam osmišljen kao jedinstveni izložbeno-degustacijski događaj koji ističe posebnosti tradicije, običaja, kulture, prehrane i poljoprivrede ovoga područja. Posjetiteljima je omogućeno kušanje raznih vrsta domaćih sireva, suhomesnatih proizvoda, kolača, meda, čajeva, vina i rakija, kao i kupnja istih. Osim domaćih gastro proizvoda, posjetitelji mogu kupiti i različite rukotvorine kao što su božićni nakit, ručni radovi, cvjetni aranžmani te suveniri ovoga područja. Cijeli događaj popraćen je kulturno-umjetničkim programom koji dodatno promovira etnografske vrijednosti šireg zaprešićkog područja, kao i s nekolicinom edukativnih radionica, predavanja i prezentacija.

Izložba rakija je manifestacija koja okuplja proizvođače rakija s područja Zagrebačke županije te ujedno potiče i zdrav natjecateljski duh u cilju poboljšanja kvalitete ovih autohtonih proizvoda. Prilikom izložbe proizvođači (i posjetitelji) imaju priliku razmijeniti iskustva o proizvodnji i distribuciji te na taj način sudjeluju u razvijanju brenda proizvodnje rakija što može značajno olakšati plasiranje proizvoda na tržište. Također, program manifestacije je obogaćen različitim predavanjima stručnih osoba iz Hrvatske poljoprivredne komore (razvijanje prepoznatljivog brenda proizvodnje rakija, odnosno važnost dizajna i pakovanja, koje u velikoj mjeri može olakšati prodaju, dobra prezentacija i promocija vlastitih proizvoda, te povećanje proizvodnje bazirano na ekološkom uzgoju itd.) te kulturno-umjetničkim programom. Programom Izložbe obuhvaćeno je i ocjenjivanje rakija od strane prosudbene komisije.

Poljoprivredni božićni sajam u Pušći i Izložba rakija Zagrebačke županije značajna su podrška malim proizvođačima u predavljanju i prodaji njihovih proizvoda, kao i razmjeni iskustava, a tijekom godina postali su vrlo uspješan promotor poljoprivrednih i turističkih djelatnosti koji svojim sinergijskim djelovanjem u znatnoj mjeri utječe na razvoj poljoprivrede i poboljšanje kvalitete života na ovom području.

Održavanje ovih manifestacija značajno doprinosi očuvanju tradicionalnih vrijednosti regije i jačanju obrtničke tradicije te omogućava odvijanje konkretnih aktivnosti koje mogu doprinijeti gospodarskom razvoju kao što su mogućnosti prezentiranja i plasmana domaćih autohtonih proizvoda i prerađevina na tržište, savjetovanje i umrežavanje poljoprivrednika, razmjena iskustava i znanja te promocija tradicijskih i ekoloških prehrambenih proizvoda te tradicionalnih seoskih običaja i vrijednosti.

Slika: Božićni poljoprivredni sajam i Izložba rakija Zagrebačke županije

Pušćanska salamijada i špekijada i Vinologija

Na području Općine Pušća već dugi niz godina razvijena je tradicija spravljanja domaćih salama i manufakturnih kobasičarskih proizvoda. S ciljem poboljšanja kvalitete i intenzivnije promocije lokalne poljoprivredne proizvodnje te unapređenja turističke ponude Zagrebačke županije, Udruga proizvođača autohtonih salama „Pušćanska salama“ pokrenula je 2007. godine manifestaciju „Pušćanska salamijada i špekijada“.

Manifestacija je u posljednjih nekoliko godina postala prepoznatljiva u širim okvirima te okuplja niz proizvođača s područja Zagrebačke županije i sjeverozapadne Hrvatske.

Manifestacija je izložbenog i ocjenjivačkog karaktera, a nagrade se dodjeljuju u 4 kategorije: proizvođači salama – hobisti, registrirani proizvođači salama, proizvođači špeka – hobisti te registrirani proizvođači špeka.

Nekoliko dana prije same manifestacije održava se ocjenjivanje uzoraka salama i špeka od strane stručne ocjenjivačke komisije. Ocjenjuju se vanjski izgled (dimenzije, oblik, naboranost, boja...), izgled na prerezu (boja, raspoređenost i povezanost nadjeva, izostanak šupljina), okus i miris (blag okus i ugodan miris fermentiranog mesa i dima). Na sam dan održavanja manifestacije, održava se degustacijska izložba navedenih suhomesnatih proizvoda gdje svi posjetitelji imaju priliku besplatno kušati salame i špek, a program završava svečanim proglašenjem pobjednika po kategorijama i dodjelom diploma. Tijekom posljednjih godina, otkada se manifestacija održava, uočen je napredak u kvaliteti proizvoda, kao i sve veći interes posjetitelja.

Istovremeno sa „Salamijadom i špekijadom“ u organizaciji Udruge vinogradara, vinara i podrumara zaprešićkog kraja „Trilikum“ održava se i „Vinologija“ (ocjenjivanje vina).

Etno Pušća

S ciljem obogaćivanja turističke ponude i razvijanja suradnje i prijateljstva s drugim folklornim ansamblima iz zemlje i inozemstva, Kulturno umjetničko društvo Pušća je 2007. godine po prvi puta organiziralo manifestaciju Dan KUD-a Pušća - sv. Florijan, danas poznatu pod nazivom Etno Pušća.

Manifestacija je ubrzo postala prepoznatljiva u širim okvirima te se iz godine u godinu bilježi rast broja sudionika. Uz kulturno umjetnička društva iz Hrvatske, proteklih godina na manifestaciji su nastupili i brojni KUD-ovi iz inozemstva (Bosna i Hercegovina, Slovenija, Mađarska). Održavanje ove manifestacije značajno doprinosi kvaliteti lokalne kulturno turističke ponude. U vrijeme održavanja manifestacije, ulice Pušće preplavi rijeka folklorša u raskošnim nošnjama, a mnoštvo posjetitelja dođe vidjeti bogatstvo narodne baštine iskazane kroz pjesmu, ples i običaje.

Kako bi se iskoristio značajan broj turista/posjetitelja i potakla veća potrošnja, organizator svake godine obogaćuje program manifestacije dodatnim sadržajima. U blizini društvenog doma održava se i izložba starih zanata i obrta te degustacije tradicijskih prehrambenih proizvoda s ciljem promicanja gastronomske prepoznatljivosti i autohtonih vrijednosti ovog kraja.

Dan Općine Pušća

Sveti Florijan zaštitnik je Općine Pušća te se stoga proslava Dana Općine Pušća Jurjevo održava od sv. Jurja do sv. Florijana, od 24. travnja do 4. svibnja. S ciljem organiziranja što raznolikijeg programa koji će zadovoljiti potrebe i interese svih skupina stanovništva, Općina Pušća svake godine program manifestacije definira u suradnji s brojnim udrugama i ustanovama s lokalnog područja. Program obilježavanja Dana Općine Pušća obuhvaća niz događanja edukativnog, kulturnog, gastronomskog, sportskog i zabavnog karaktera.

Uz navedene manifestacije, na području Općine se održava i niz manjih događanja poput Čehatve (prikaz starog radnog običaja), Pušćanske labure (natjecanje u uređenju okućnica), Večeri kajkavske ikavice u Mariji Magdaleni te brojna kulturna događanja i sportska natjecanja i priredbe.

3.5. Značaj i struktura poljoprivredne proizvodnje

3.5.1. Poljoprivreda, poljoprivrednici i poljoprivredna gospodarstva

Osnovna obilježja poljoprivrede Općine Pušća

Prema Popisu poljoprivrede iz 2003. godine na području općine Pušća registrirano je 368 poljoprivrednih kućanstava čija je osnovna djelatnost poljoprivreda.

Ukupno raspoloživo poljoprivredno zemljište iznosilo je 734,02 ha, od čega je korišteno 472,84.

Broj parcela korištenog poljoprivrednog zemljišta iznosi 1.151.

Tablica: Stanje prijavljenih poljoprivrednih površina

Korišteno poljoprivredno zemljište		ha
Općina Pušća	Oranice i vrtovi	245,95
	Povrtnjaci	1,23
	Livade	193,50
	Pašnjaci	5,34
	Voćnjaci	12,85
	Plantažni voćnjaci	1,07
	Vinogradi	12,47
	Plantažni vinogradi	2,54
	Rasadnici	1,50
	Ostalo zemljište	261,18
	Ostalo zemljište, od toga neobrađeno poljoprivredno zemljište	68,11
	Ostalo zemljište, od toga šumsko zemljište	139,61

Izvor: DZS, Popis poljoprivrede, 2003.

Iz predložene tablice, prema Državnom zavodu za statistiku, Popis poljoprivrede 2003. godine, vidljivo je da su na području općine Pušća najzastupljenije oranice i vrtovi na 245,95 ha, zatim slijede livade na 193,50 ha, voćnjaci na 12,85 ha, vinogradi na 12,47 ha, povrtnjaci na 1,23 ha i ostalo zemljište koje se prostire na 261,18 ha. U kategoriji ostalog zemljišta, udio šumskog zemljišta zauzima površinu od 139,61 ha.

Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju iz prosinca 2015. godine, podaci o ARKOD parcelama prikazani prema vrstama uporabe poljoprivrednog zemljišta i prostornoj komponenti do kategorije naselja u kojoj je ista smještena vidljivi su u tablici koja slijedi:

Vrsta uporabe polj.zemljišta	Naselje	Bregovljana	Donja Pušća	Dubrava Pušćanska	Gornja Pušća	Hrebine	Hruševac Pušćanski	Marija Magdalena	Žlebec Pušćanski
Oranice	Površina parcela (ha)	8,21	11,76	13,51	38,02	13,23	10,69	18,22	4,7
	Broj parcela	15	31	31	80	35	34	53	15
Staklenik na oranici	Površina parcela (ha)	0	0,10	0	0,02	0	0	0	0
	Broj parcela	0	2	0	1	0	0	0	0
Livada	Površina	7,01	15,6	9,02	58,92	14,46	13,72	17	9,99

	parcela (ha)								
	Broj parcela	25	39	25	103	33	40	46	27
Pašnjak	Površina parcela (ha)	0,15	0	1,01	1,04	0	0	0,99	0
	Broj parcela	1	0	3	1	0	0	2	0
Vinogradi	Površina parcela (ha)	0,59	0,62	0,12	0,97	2,20	0,07	0,80	0
	Broj parcela	2	6	1	9	5	2	7	0
Voćne vrste	Površina parcela (ha)	0,97	1,35	0,33	0,99	0,76	0,61	0,12	0
	Broj parcela	5	4	2	5	2	3	1	0
Ukupno	Površina parcela (ha)	16,93	29,42	23,98	99,96	30,64	25,09	37,14	14,69
	Broj parcela	48	82	62	199	75	79	109	42

Izvor: APPRRR, prosinac 2015.

Iz prethodne tablice, koja prikazuje vrstu uporabe poljoprivrednog zemljišta prema APPRRR-u, vidljivo je da na cijelom području općine Pušća oranice zauzimaju 118,34 ha, a podijeljene su na 294 parcele; staklenici na oranicama zauzimaju 0,12 ha, a podijeljeni su na 3 parcele; livade zauzimaju 145,72 ha, a podijeljene su na 338 parcela; pašnjaci zauzimaju 3,19 ha, a podijeljeni su na 7 parcela; dok vinogradi zauzimaju 5,37 ha, a podijeljeni su na 32 parcele; poljoprivredne površine na kojima se uzgajaju voćne vrste zauzimaju 5,13 ha, a podijeljene su na 22 parcele. Ukupna površina korištenog poljoprivrednog zemljišta na području općine Pušća prema ARKOD bazi stoga iznosi 277,87 ha. Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na području općine Pušća registrirano je 114 poljoprivrednih gospodarstava, što čini udio od 0,7% u ukupnom broju poljoprivrednih gospodarstava na području Zagrebačke županije (16.140 poljoprivrednih gospodarstava).

Tablica: Broj poljoprivrednih gospodarstava prema vrsti

PG prema vrsti	Broj PG-a
Obiteljsko gospodarstvo	112
Obrt	1
Trgovačko društvo	1
UKUPNO	114

Izvor: APPRRR, prosinac 2015.

Iz tablice je vidljivo da na području Općine od ukupnog broja poljoprivrednih gospodarstava prema pravnom obliku prevladavaju obiteljska gospodarstva, njih 112 (98%), potom 1 obrt i 1 trgovačko društvo.

Iako raspolaže kvalitetnim poljoprivrednim zemljištem koje je pogodno za razvoj poljoprivrednih djelatnosti, poljoprivreda na području Općine nedovoljno je i/ili neadekvatno zastupljena i obavlja se na malim poljoprivrednim površinama.

Tablica: Poljoprivredna gospodarstva prema spolu nositelja

Vrsta PG-a	Spol nositelja	
	Ž	M
Obiteljsko gospodarstvo	30	82
Obrt	1	-
Trgovačko društvo	-	1
UKUPNO	31	83
SVEUKUPNO	114	

Izvor: APPRRR, prosinac 2015.

Promatrajući spolnu strukturu nositelja poljoprivrednih gospodarstava vidljiva je zastupljenost žena tek u udjelu od 27% (31 žena – nositelj PG-a), dok je 73% muškaraca (83 muškarca) nositelja PG-a.

Osim nositelja PG-a, 95 je članova obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

Tablica: Broj poljoprivrednih gospodarstava prema dobi

Dob nositelja PG-a (god.)	Broj nositelja obiteljskog gospodarstva	Broj nositelja obrta	Broj nositelja trgovačkog društva
<=40	12	1	-
41-45	2	-	-
46-50	9	-	-
51-55	15	-	-
56-60	11	-	-
61-65	18	-	1
>65	45	-	-

Izvor: APPRRR, prosinac 2015.

Promatrajući dobnu strukturu nositelja poljoprivrednih gospodarstava, vidljivo je da čak 45 nositelja obiteljskih gospodarstava pripada u skupinu starog stanovništva sa 65 i više godina, dok je tek 13 mladih poljoprivrednika, 11% od ukupnog broja poljoprivrednika.

Navedeni podatak ukazuje na nedovoljnu zainteresiranost mladih za bavljenje poljoprivredom, tradicionalizam koji poljoprivreda nudi, kao i nedostatak financija i zastarjelost koncepta poljoprivredne proizvodnje.

Veliki dio poljoprivrednih površina obrađuje se konvencionalnim metodama, prihranjuje organskim i mineralnim gnojivima, štiti herbicidima i pesticidima, ponekad i u prekomjernim količinama što ima za posljedicu zagađivanje tla. Kako bi se očuvao okoliš potrebno je iskoristiti postojeće resurse i potencijale te potaknuti razvoj ekološke poljoprivrede u što većoj mjeri.

Tablica: Broj poljoprivrednih gospodarstava prema školskoj spremi

Školska sprema nositelja PG-a	Broj nositelja PG-a
Nema podataka	40
Nezavršena OŠ	6
Osnovna škola	27
Srednja škola	38
Visoka škola	3
Fakultet	-

Izvor: APPRRR, prosinac 2015.

Promatrajući obrazovnu strukturu nositelja poljoprivrednih gospodarstava vidljivo je da prevladavaju nositelji sa završenom srednjom školom, njih 38, potom sa završenom osnovnom školom – 27 gospodarstvenika, dok su sa završenom visokom školom svega 3 poljoprivredna gospodarstvenika.

U svrhu daljnjeg razvoja poljoprivrede na području općine Pušća potrebno je sustavno provoditi edukacije za poljoprivrednike s ciljem jačanja njihovih znanja i vještina, kako bi u budućnosti kvalitetnije poslovali, dostigli standard suvremenih učinkovitih poljoprivrednih proizvođača, ulagali u proizvodnju poljoprivrednih proizvoda s višom dodanom vrijednošću, te postigli ekonomske i ekološke uštede i učinke u skladu s načelima održivog razvoja.

Tablica: Prikaz poljoprivrednika prema veličini poljoprivrednog zemljišta na području općine Pušća

Veličina poljoprivrednog zemljišta	Broj PG	Broj ARKOD parcela	Ukupno obrađeno poljoprivredno zemljište
Do 3 ha	57	294	83,23 ha
Od 4 do 20 ha	27	393	166,50 ha

Od 21 do 100 ha	1	30	38,82 ha
Od 101 do 1.500 ha	2	169	307,13 ha

Izvor: APPRRR, stanje iz ARKOD baze prosinac 2015.

U poljoprivrednoj djelatnosti na području općine Pušća prevladavaju mala poljoprivredna gospodarstva na kojima se poljoprivredna proizvodnja uglavnom odvija na površinama od 2-3 ha, a dio poljoprivrednika obrađuje i do 20 ha. Mala poljoprivredna gospodarstva nemaju odgovarajuća sredstva za proizvodnju (oprema, skladišta, silosi, hladnjače, prerađivački kapaciteti i sl.), koja su pojedinom poljoprivredniku preskupa za nabavu ili izgradnju. Iz tog razloga uglavnom proizvode za vlastite potrebe, dok su manje količine namjenjene tržištu. Svega 3 poljoprivredna gospodarstva organizirana su na način da im je poljoprivredna proizvodnja osnovna i jedina djelatnost, što znači da je povećan obim proizvodnje koji je isključivo usmjeren na tržište. Ta gospodarstva obrađuju i veće površine (21-1.500 ha).

Tablica: Popis kultura prema sektoru, površini na kojoj se uzgajaju i vrsti, te broju PG-a koje istu uzgajaju na području općine Pušća

Općina Pušća					
Broj	Vrsta PG	Vrsta uporabe	Traženo (ha)	Sektor	Kultura/obilježje krajobraza
1	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Oranica	0,42	povrće	buča
1	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Oranica	1,30	uljarice	tikva uljanica
1	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Oranica	0,67	žitarice	zob-ozima
1	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Voćnjak	0,16	voćne vrste	jabuke
1	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Voćnjak	0,26	voćne vrste	kupina
1	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Voćnjak	0,27	voćne vrste	orah
1	OBRT	Livada	4,77	livade	livade
1	OBRT	Oranica	9,24	krmno bilje	djetelina
1	OBRT	Oranica	74,85	žitarice	kukuruz
1	OBRT	Oranica	28,36	žitarice	pšenica-ozima
1	OBRT	Oranica	10,11	soja	soja
1	OBRT	Oranica	21,85	krmno bilje	trave i trav. paš
1	OBRT	Oranica	5,17	žitarice	tritikale-ozime
1	OBRT	Oranica	33,04	ugar	ugar
1	TRGOVAČKO DRUŠTVO	Livada	5,70	livade	livade
1	TRGOVAČKO DRUŠTVO	Oranica	13,53	žitarice	kukuruz
3	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Oranica	0,08	povrće	krumpir

3	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Oranica	1,67	žitarice	tritikale-ozime
4	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Oranica	7,83	žitarice	ječam-jari
5	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Oranica	7,89	žitarice	zob-jara
5	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Pašnjak	2,48	pašnjaci	pašnjaci
6	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Voćnjak	1,29	voćne vrste	miješani nasad voćnih vrsta
7	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Oranica	19,86	krmno bilje	djetelina
7	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Oranica	5,82	žitarice	pšenica-ozima
10	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Oranica	19,14	ugar	ugar
12	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Oranica	4,94	žitarice	ječam-ozimi
13	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Oranica	0,84	povrće	kućni vrt
13	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Oranica	8,12	krmno bilje	lucerna
16	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Oranica	8,85	krmno bilje	trave i travolika paša
18	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Vinograd	5,18	plemenita vinova loza	plemenita vinova loza
47	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Livada	148,48	livade	livade
47	OBITELJSKO GOSPODARSTVO	Oranica	96,75	žitarice	kukuruz

Izvor: APPRRR, stanje iz ARKOD baze prosinac 2015.

Prema popisu kultura koje se uzgajaju na području općine Pušća vidljivo je, iz prethodne tablice, da je najzastupljenija proizvodnja žitarica i to kukuruza na ukupno 171,6 ha, te pšenice na 28,36 ha, potom ugar na 33,04 ha, soja na 10,11 ha, uljarice (tikva uljarica) na 1,30 ha, te plemenita loza na 5,18 ha.

Promatrajući kroz sektore, od povrća se proizvodi buča i krumpir, a od voćnih vrsta zastupljene su jabuke, kupine i orah. Na značajnim poljoprivrednim površinama uzgaja se i krmno bilje i to: djetelina, lucerna i ostale trave. Veliku površinu zauzimaju i livade.

Osim poljodjelstva na području Općine prisutna je i stočarska proizvodnja. Prema podacima iz Upisnika poljoprivrednika, na području općine Pušća, brojno stanje stoke je 948 grla, dok se stočarstvom bavi 54 poljoprivredna gospodarstva.

Tablica: Brojno stanje stoke na području Općine Pušća

Naselje	Vrsta životinje									
	GOVEDO		KOKOŠI/PILIĆI		KONJI		MAGARCI/MULE/ MAZGE		OVCE	
	Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG- a	Broj grla	Broj PG-a

Bregovljana	3	2	-	-	-	-	-	-	12	1
Donja Pušća	92	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Dubrava Pušćanska	412	5	11	1	-	-	-	-	13	1
Gornja Pušća	109	14	-	-	4	2	-	-	50	2
Hrebine	8	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Hruševac Pušćanski	12	5	-	-	3	1	-	-	-	-
Marija Magdalena	117	8	-	-	-	-	2	1	78	2
Žlebec Pušćanski	21	2	-	-	1	1	-	-	-	-
Ukupno	774	42	11	1	8	4	2	1	153	6
Sveukupan broj grla						948				
Sveukupan broj PG-a						54				

Izvor: APPRRR, prosinac 2015.

Brojno stanje stoke ukazuje da je najzastupljenija govedarska proizvodnja. Sveukupno 774 grla goveda uzgaja se na području Općine, što je udio od 82% od ukupnog broja stoke koja se uzgaja na području općine Pušća. Uzgojem goveda bavi se ukupno 42 poljoprivredna gospodarstva. Također je značajan i broj grla ovaca, 153 ovce, te se uzgojem ovaca bavi 6 poljoprivrednih gospodarstava. U jako malom broju, na jednom ili dva poljoprivredna gospodarstva, uzgajaju se kokoši/pilići (11), konji (8), te magarci/mule/mazge (2).

Stočarstvo je vrlo važan dio poljoprivrede i gospodarstva općenito pa tako i na području općine Pušća, stoga je važno povećati obim proizvodnje, kvalitetu proizvoda, te suvremenom organizacijom i tehnologijama maksimalno povećati produktivnost i profitabilnost proizvoda.

Na području općine Pušća pčelarstvom se bavi svega jedno poljoprivredno gospodarstvo u naselju Donja Pušća, te posjeduje 8 košnica.

Vinogradarstvom se bavi 18 poljoprivrednih gospodarstava, a plemenitu vinovu lozu uzgajaju na 5,18 ha poljoprivrednih površina.

Voćarska proizvodnja zastupljena je na 1,98 ha poljoprivrednih površina, te se istom bavi 9 poljoprivrednih gospodarstava. Najzastupljenije kulture su jabuke, kupine, orasi, te miješani nasadi voćnih vrsta.

Usprkos znatnom napretku u pojedinim djelovima poljoprivredne proizvodnje, značajan broj poljoprivrednih proizvođača nedovoljno prati i usvaja moderne pristupe i tehnologije, zbog čega ukupna produktivnost u proizvodnji zaostaje za zemljama članicama EU. Razvoj poljoprivrede na

području općine ima povoljne uvjete za razvoj kroz povezivanje gospodarskih subjekata iz poljoprivrede i obiteljskih gospodarstava, potom kroz prerađivačke kapacitete, te povezivanje poljoprivrede i turizma. Trenutno nedostaju snažni oblici povezivanja (moderne zadruge i uključivanje u klastere na županijskoj i međžupanijskoj razini) koji bi posebno onim manjim poljoprivrednim proizvođačima pružili bolju tržišnu poziciju, jaču pregovaračku moć te nove mogućnosti poslovne suradnje.

3.5.2. Konvencionalna poljoprivreda na području općine Pušća

Konvencionalna ili intenzivna poljoprivreda, na području Republike Hrvatske, temelji se na postizanju maksimalnih prinosa određenih kultura, a istovremeno se smatra jednim od glavnih zagađivača okoliša i korisnikom prirodnih resursa. Maksimalni se prinosi u intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji postižu uporabom mineralnih gnojiva i agrokemikalija – pesticida, hormona, sredstava za zaštitu bilja – koji negativno utječu na okoliš te prirodne resurse.

Utjecaj konvencionalne poljoprivrede na okoliš očituje se u onečišćenju tla i voda, te doprinosi globalnome zagrijavanju zbog emisija stakleničkih plinova. Zbog rastućih potreba za proizvodnjom povećavaju se količine sredstava za zaštitu, vrše se razne manipulacije radi većih prinosa i bolje otpornosti pa sve to neizbježno dovodi do povećanja pritiska na okoliš.

Unatoč primjeni novih znanstvenih spoznaja u proizvodnji hrane ipak se zbog intenzivnog korištenja obradivog tla, upotrebe kemijskih sredstava i zbog erozije tla smanjuje proizvodnja hrane po stanovniku. Posljednjih 30 godina količina upotrebljenog umjetnog gnojiva porasla je s 5 na 15 kg po stanovniku uz istodobno smanjivanje prinosa žitarica u odnosu na upotrijebljeno gnojivo za 3,5 puta, a potrošnja energije u tom se razdoblju povećala za 2,5 puta. Poljoprivredne površine su se u tom razdoblju smanjile od 0,24 hektara na 0,15 hektara po stanovniku. To pokazuje da ljudi još nisu našli prihvatljiv način kako proizvesti i zaštititi dovoljne količine hrane za sve veće stanovništvo, a da istodobno zbog korištenja agrotehničkih mjera ne ugrozi zdravlje ljudi i ne onečisti tlo. Odnosno podzemne pitke vode.

Baziranost dijela poljoprivrednika na konvencionalnim metodama obrade poljoprivrednog zemljišta na području općine Pušća također je važan problem budući da zahvaća i poljoprivredu i stočarstvo, ali i vinogradarstvo i voćarstvo koje je zastupljeno u brdskim dijelovima općine.

Daljnji razvoj poljoprivrede potrebno je osmišljavati i provoditi u skladu s načelima održivog razvoja, a to je moguće postići prvenstveno kroz sustavnu edukaciju poljoprivrednika, a potom i adekvatnu implementaciju stečenih znanja.

Obiteljska poljoprivredna gospodarstva mogu biti temelj budućeg poljoprivrednog razvoja, te na više načina pozitivno djelovati na ukupnu gospodarsku sliku Općine, prvenstveno kroz očuvanje tradicije bavljenja djelatnošću, a potom i kroz zadržavanje i/ili povratak mladih ljudi na selo.

3.5.3. Novi smjer – održiva (ekološka) poljoprivreda

Koncepcija održive poljoprivrede podrazumijeva razradu brojnih načela i djelovanja koja su preduvjet osmišljene provedbe koncepta. U održivoj poljoprivredi (obiteljski) posjed predstavlja „organizam“ čiji je najvažniji „organ“ tlo. Tlo je jedan od najugroženijih resursa, a svijest o potrebama zaštite

daleko zaostaje za svijesti o oštećenju tj. onečišćenju vode, zraka ili bioloških resursa. Čisto i neoštećeno tlo je preduvjet prakticiranja održive poljoprivrede. Uz tlo, održiva poljoprivreda i održiva proizvodnja hrane zavisi o racionalnom korištenju vode za natapanje, za potrebe ratarstva, uzgoja stoke i sl..Poznato je da je poljoprivreda jedan od važnih uzročnika smanjenja biološke raznolikosti općenito.

U budućnosti će poljoprivreda ovisiti o genetskoj raznolikosti i sposobnosti oplemenjivača da između brojnih vrsta i varijeteta pronađe i izdvoji za uzgoj one koji će biti najotporniji na vanjske negativne utjecaje, biti prilagodljivi promjenama u proizvodnji i zahtjevima proizvođača. Korištenje visokorodnih kultivara i hibrida i visokoproduktivnih pasmina stoke nužno zahtjeva i veće izvanfarmske inpute (najviše mineralna gnojiva, sredstva za zaštitu bilja, ali i električnu energiju iz javnog sustava opskrbe te energiju iz neobnovljivih izvora – naftu, benzin i motorna ulja). Rezultat je visoka proizvodnja po jedinici površine i/ili grlu stoke, a na taj se način smanjuje pritisak koji je usmjeren k osvajanju novih poljoprivrednih površina. Održiva poljoprivreda ne dovodi u pitanje primjenu tih sredstava i materijala, ali računa na njihovu krajnje racionalnu i izbalansiranu primjenu.

Za razvoj održive poljoprivrede na području općine Pušća postoje uvjeti i ogroman potencijal jer se dio poljoprivrednih proizvođača bave upravo tradicionalnom poljoprivrednom proizvodnjom. Tradicionalna poljoprivredna proizvodnja, u današnje vrijeme modernih tehnologija, često je puta proglašavana nerazvijenim, odnosno nedohodovnim oblikom proizvodnje. Promatrajući u svjetlu ekološke (održive) poljoprivrede, te želji „osvještenog“ modernog društva da se približi vrijednostima tradicijskog stila življenja, upravo je tradicionalna poljoprivreda, odnosno njeni proizvodi, postala tražena i vrednovana. Ona nam ukazuje na prirodne komparativne prednosti, navike, povijest i karakter stanovnika i samog područja na kojem žive. Tradicionalni poljoprivredni proizvodi zbog svojeg načina proizvodnje - prema ekološkim načelima, su vrlo blizu standarda eko-proizvoda visoke nutritivne kakvoće i zdravstvene ispravnosti. Također kao najvažniji čimbenici očuvanja, razvoja i ukupne održivosti ruralnog prosora zadovoljavaju sljedeće kriterije:

- ❖ Ekološki – tradicionalna proizvodnja koja se održala više stotina godina u malo promjenjivom obliku uspostavila je ravnotežu s okolišem i ne dovodi njegovu održivost u pitanje. Ti oblici proizvodnje koriste prirodne resurse na optimalan način, omogućavaju njihovu obnovljivost i održivost,
- ❖ Ekonomski – gospodarska opravdanost, što znači da te proizvodne sustave treba tehnološki unaprijediti i marketinški obraditi, kako bi proizvodi jamčili izvornost porijekla i kakvoće, te postali prepoznatljivi na tržištu. Te mjere smiju ići do granice koja ne narušava uspostavljenu ekološku ravnotežu između proizvodnje i okoliša. Krajnji cilj je podići razinu dohodovnosti proizvoda dobivenih u tradicionalnoj poljoprivredi. Ovi proizvodi traže manje ulazne troškove, ali su i prinosi manji, te je potrebna posebna marketinška priprema za njihov nastup na tržištu, kako bi se ostvarila povoljna prodajna cijena i prepoznatljivost prema potrošačima,
- ❖ Sociološki – važno je da su takvi oblici proizvodnje poznati i prihvaćeni od strane lokalnog stanovništva, odnosno „najbolje radimo ono što volimo“, često se ističe da je idealan posao onaj koji osim koristi pruža ljubav i zadovoljstvo. Kako su se upravo tradicionalni oblici proizvodnje u poljoprivredi održali i kroz više stotina godina ljudi su stekli iskustvo i znanje, ali i ljubav prema tim oblicima proizvodnje.

Stoga, tradicionalna poljoprivredna proizvodnja dijeli neke zajedničke smjernice, metode i specifičnosti s ekološkom poljoprivredom. Zajedničke smjernice tradicionalne i ekološke poljoprivrede su sljedeće: ne koriste mineralna gnojiva, pesticide, fungicide, regulatore rasta i sl., ne koriste genetički uzgojene biljke i životinje, te koriste organska gnojiva. Metode koje se koriste u obje poljoprivredne proizvodnje su zatvoreni bio-ciklus, niska uporaba eksternih inputa, recikliranje biomase malčiranjem i kompostiranjem, usjevi u sklopu i plodosmjena, održivo upravljanje resursima, održavanje plodnosti tla, sprječavanje erozije i metode za dobrobit životinja. Kako ekološka poljoprivreda primjenjuje različite specifičnosti u proizvodnji poput uporabe mikroba za suzbijanje štetnika, uporaba biljaka i životinja koje su visoko-prinosne ali otporne na bolest, zelenu gnojivu, moderne mehanizacije, kompostiranje i sl., tradicijsku poljoprivredu potrebno je usmjeriti u održivom smjeru daljnjeg razvoja i usavršavanja prema ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji, a samim time i poljoprivredne proizvođače informirati i educirati o prednostima iste, potrebama na tržištu i ekonomskoj održivosti koju ekološka poljoprivreda donosi.

Tradicionalna proizvodnja hrane prema kvalitetnim domaćim metodama, a temeljena na ekološkim principima i standardima predstavlja početni potencijal za održivi razvoj poljoprivredne proizvodnje na području općine Pušća. Razvoj ekološke poljoprivrede, na temeljima tradicionalne, povećava ne samo dobrobit potrošača već i ponudu prehrambenih proizvoda, očuvanje okoliša i razvitak ruralnih područja u skladu s konceptom održivog razvoja cjelokupnog gospodarstva.

Održiva (ekološka) poljoprivreda tako, pozitivno utječe na stabilnost određenog geografskog prostora. Njome se otvaraju mogućnosti za smanjenje iseljavanja seoskog stanovništva u gradove, pridonosi razvoju lokalne zajednice, jačanju i širenju tržišta, te podizanju intelektualnog položaja poljoprivrednika na području općine Pušća.

3.5.4. Rizik i neizvjesnost u poljoprivredi

Poljoprivreda predstavlja „tvornicu na otvorenom“ što znači da je izložena klimatskim (ne)prilikama, te je podložna riziku. Rizici predstavljaju situaciju koja može imati različite ishode, a koji se, s određenom vjerojatnošću, mogu procijeniti. Dok je rizik povezan s bilo pozitivnim, bilo negativnim ishodom, za krizu se pretpostavlja da je to situacija koju je nemoguće predvidjeti, sa znatno negativnim posljedicama. Ona ugrožava vitalnost poljoprivrednih domaćinstava, na lokalnoj razini, duž cijelog sektora ili čak na širem geografskom području.

Krize se, za razliku od rizika, definiraju kao nepredvidljive i često ih ne može svladati pojedinac. Šireg su dometa i mogu izazvati negativne posljedice za gospodarstvo cijelih zajednica ili sektora.

Stoga je problematika upravljanja rizikom u poljoprivredi iznimno važna. Zbog velikih šteta koje nastaju kao posljedica klimatskih čimbenika-nepogoda poput mraza, tuče, poplava, suša, vjetrova i nanosa snijega. Spomenuti rizici, u najvećem postotku tuča, prouzročite na području Republike Hrvatske velike štete.

Također su brojni primjeri epidemije stočnih bolesti koji ugrožavaju proizvodnju, zdravlje i život životinja i ljudi te nanose ogromne financijske štete. Isto vrijedi i za zaraze putem proizvoda biljnog podrijetla.

Tri su ključna sudionika u sagledavanju navedenog problema. Upravljački potencijal poljoprivrednika nije na zadovoljavajućoj razini, njihov doživljaj rizika često je i nerealan, a za primjenu strategije za upravljanje rizikom nedostajem im znanja. Financijske institucije drugi su sudionik u procesu. Zbog visokih administrativnih troškova i niske profitabilnosti poljoprivrede mali je interes, prije svega osiguravajućih društava i banaka. Treći sudionik je država, ali i jedinica lokalne samouprave. Država intervenira kako bi pomogla poljoprivrednim proizvođačima i potrošačima u svladavanju rizika, odnosno upravljanju njime. Uloga države ogleda se kroz različite mjere koje se općenito mogu podijeliti na pomoć u smanjivanju izloženosti riziku ili pomoći u pokrivanju nastalih gubitaka.

Izvori rizika i analiza rizika

Kao posljedica globalizacije i liberalizacije tržišta, tranzicijskih procesa, pristupanja europskim i svjetskim integracijama, klimatskih promjena, cijena energenata te povećanje zahtjev za standardima kakvoće i prehrambene sigurnosti proizvoda, rizik u poljoprivredi postaje sve naglašeniji problem, a nužnost uspostave učinkovitog upravljanja rizikom na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima preduvjet održivosti.

Poljoprivredna proizvodnja izložena je utjecaju vremenskih prilika i ostalih čimbenika na koje je teško utjecati: poljoprivreda zahtjeva od poljoprivrednika poznavanje i suočavanje s brojnim izvorima rizika kao i preventivno djelovanje ublažavanja posljedica eventualnih nepoželjnih događaja tijekom godine. U planiranju svoje aktivnosti poljoprivrednici koriste trenutne podatke o prinosima i cijenama poljoprivrednih proizvoda i troškovima proizvodnje, međutim, nemoguće je sa sigurnošću predvidjeti kakvi će oni biti u sljedećim mjesecima i godinama. Pravi rizik predstavljaju neželjene promjene, kao što su niža potražnja, pad cijena, suša i bolesti.

Izvori rizika u poljoprivredi mogu se svrstati u pet područja: proizvodni, tržišni, institucionalni, financijski i ljudski rizici.

Proizvodni rizici u poljoprivredi posljedica su utjecaja nepovoljnih čimbenika koji se vrlo teško mogu kontrolirati i izbjeći. To su vremenske neprilike kao npr. nedovoljne ili preobilne kišne padaline, ekstremno niske ili visoke temperature, tuča, mraz, ali i štetočine u obliku biljnih ili životinjskih bolesti.

Tržišni rizici obuhvaćaju eventualnu mogućnost prodaje i plasmana proizvedenih dobara kao i promjene razina cijena repromaterijala i poljoprivrednih proizvoda u odnosu na cijene u trenutku početka proizvodnog procesa. Poljoprivredna proizvodnja je uglavnom dugotrajan proizvodni proces u kojem su na početku nužna visoka ulaganja, dok se prvi prihodi ostvaruju tek u drugoj, trećoj ili četvrtoj godini proizvodnje.

Institucionalni rizici – mjere poljoprivredne politike, carinski i porezni sustav, pitanja zaštite okoliša i sl. utječu na uvjete poljoprivredne proizvodnje. Također, zakonske mjere u pogledu zdravstvenih i sanitarnih uvjeta koje komercijalno orijentirano gospodarstvo mora zadovoljiti, postaju sve strože i potrebno je voditi računa o njima, a vezano uz mogućnost plasmana. Ovo je skupina zakonskih ili institucionalnih rizika.

Financijski rizik obuhvaća nesigurnost u stvaranju dostatnih sredstava za plaćanje preuzetih obveza. Svaka gospodarska aktivnost pa tako i poljoprivredna proizvodnja zahtjeva financijski kapital. Najčešći

izvor kapitala su kreditna sredstva poslovnih banaka i ostalih zajmodavaca. Čak i ona gospodarstva koja nisu kreditno opterećena mogu imati financijske teškoće povezane s ostalim izvorima rizika koje mogu uzrokovati smanjenje vrijednosti uloženog kapitala.

Ljudski rizici – poljoprivredna proizvodnja najvećim se dijelom odvija na obiteljskim gospodarstvima. To su male proizvodne jedinice koje čine isključivo članovi obitelji. Ljudski rizici u obliku povreda pri radu, bolesti i sl. mogu uzrokovati nenadoknativ nedostatak radne snage.

Upravljanje rizikom u konačnici podrazumijeva da poljoprivrednici dobro razumiju uzroke, obilježja i posljedice rizika. S ciljem informiranja i obrazovanja poljoprivrednika o instrumentima upravljanja rizikom ovom je Strategijom definiran prioritet uspostave učinkovitog sustava poljoprivrednog osiguranja u svrhu što učinkovitijeg upravljanja rizikom. Na temelju istog Općina Pušća može usvajati određene korake u upravljanju rizikom izravnim potporama ili neizravnim aktivnostima koje će ili povećati kapacitete poljoprivrednika na području općine Pušća i ojačati ih u području upravljanja rizikom ili utjecati na razvoj poljoprivrede.

4. SWOT ANALIZA

U procesu strateškog planiranja SWOT analiza predstavlja radni alat koji pomaže u prepoznavanju i utvrđivanju osnovnih čimbenika razvoja, njegovih potencijala i ograničenja. Ujedno predstavlja i ključni korak u izradi Strategije održivog razvoja poljoprivrede Općine Pušća budući da, polazeći od sadašnjeg stanja pomaže odrediti željeno buduće stanje, odnosno strateške ciljeve, prioritete i mjere razvoja.

Termin SWOT analiza skup je četiri prva slova engleskih riječi koje prevedene na hrvatski jezik podrazumijevaju Snage, Slabosti, Mogućnosti i Prijetnje.

SWOT analiza prikazuje snage i slabosti kao unutarnje čimbenike, te prilike i prijetnje kao vanjske čimbenike koji ukazuju na potencijalne prijetnje razvoju poljoprivrede na području općine Pušća, ali i otvorene mogućnosti za budući razvoj. Pri tome snage i prilike predstavljaju pozitivne, a prijetnje i slabosti negativne čimbenike ruralnog razvoja.

Trenutna se situacija brzo mijenja, kao i prilike na globalnoj i lokalnoj razini te se gospodarski, klimatski i drugi uvjeti mogu u trenutku isto tako promijeniti. U kontekstu vremena, snage i slabosti predstavljaju sadašnjost temeljenu na prošlosti, dok prilike i prijetnje predstavljaju budućnost temeljenu na prošlosti i sadašnjosti.

Kvalitetna SWOT analiza upućuje:

- ❖ potrebno je optimalno iskoristiti sve snage,
- ❖ neophodno je sve slabosti usmjeriti u pravcu osnaživanja, pretvoriti ih u snage i u što kraćem roku valorizirati,
- ❖ nastojati svim regularnim sredstvima slabosti uskladiti sa snagama u svrhu postizanja zadanih ciljeva,
- ❖ zaobići potencijalne nepogode razvoja te ih sukladno potrebama pretvoriti u prilike.

Snage Općine Pušća su vlastiti poljoprivredni prostori, resursi i sposobnosti na koje se može osloniti ili ih koristiti u svom daljnjem razvoju, te koje imaju najveće mogućnosti za uspjeh, a daju joj i komparativnu prednost pred drugim područjima, dok slabosti ukazuju na ograničavajuće faktore unutar same Općine koje mora riješiti vlastitim snagama koristeći prilike koje joj se pružaju, ali i paziti na prijetnje koje mogu ugroziti razvojne planove i projekte te se pripremiti za njih i uvažavati ih, jer su izvan njenog obuhvata djelovanja i utječu na sve aktivnosti, a time i ostvarenje ciljeva.

Sa stajališta perspektive budućeg razvoja, zadatak je izdvojiti ona bitna obilježja utvrđena u osnovnoj analizi, koja predstavljaju osnovne snage, odnosno slabosti razvoja. Također, slijedom razmatranja stanja i trendova u širem nacionalnom i međunarodnom okruženju, zadatak je utvrditi osnovne razvojne mogućnosti i prijetnje daljnjem gospodarskom i društvenom razvoju ovog područja.

Koristeći SWOT analizu, poljoprivreda na području općine Pušća može se usmjeriti na područja u kojima je jaka, kao i na ona u kojima leže njezine najveće mogućnosti.

Rezultati i podaci osnovne analize poslužili su kao osnova za izradu SWOT analize, tj. za definiranje osnovne snage, slabosti, mogućnosti i prijetnji koje obilježavaju ovo područje.

❖ SNAGE
❖ Bogatstvo prirodnih resursa (plodno tlo)
❖ Dovoljna količina vodnih resursa
❖ Povoljni klimatski uvjeti
❖ Sačuvani sklad biosustava
❖ Očuvani autohtoni krajobraz (nema industrije – čist okoliš)
❖ Kvalitetno poljoprivredno i šumsko zemljište
❖ Velik broj neobrađenih poljoprivrednih površina
❖ Ljudski potencijal (veliki broj poljoprivrednog stanovništva, sklonost prema čuvanju tradicionalnih vrijednosti)
❖ Veliki broj poljoprivrednih gospodarstava (112 OPG-a, 1 obrt, 1 trgovačko društvo)
❖ Mogućnost okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta
❖ Prisutan tradicionalni način proizvodnje kao dobar preduvjet razvoju ekološke poljoprivrede
❖ Postojanje tradicionalnih polj. proizvoda, domaćih autohtonih poljoprivrednih proizvoda
❖ Povoljne mogućnosti za razvoj ekološke proizvodnje (povrćarstvo, vinogradarstvo, stočarstvo i pčelarstvo)
❖ Povećani interes za podizanjem novih višegodišnjih nasada
❖ Umjerena uporaba kemijskih sredstava u poljoprivredi

- ❖ Izuzetno kvalitetni poljoprivredni proizvodi
- ❖ Već prepoznatljivi proizvodi na tržištu (rakije, voćni likeri i dr.)
- ❖ Blizina zagrebačkog tržišta
- ❖ Mogućnost prodaje svih poljoprivrednih proizvoda
- ❖ Mogućnost plasmana poljoprivrednih proizvoda na turističko tržište

❖ SLABOSTI

- ❖ Nema strateške vizije za razvoj poljoprivrede
- ❖ Usitnjenost i rascjepkanost poljoprivrednog zemljišta
- ❖ Neriješeni vlasnički odnosi
- ❖ Depopulacija i nepovoljna demografska struktura
- ❖ Visoka nezaposlenost
- ❖ Mala proizvodnja poljoprivrednih proizvoda po gospodarstvu u odnosu na mogućnosti
- ❖ Zastarjela tehnologija
- ❖ Konvencionalna (agrokemijska) poljoprivredna proizvodnja
- ❖ Nedovoljno razvijena proizvodnja poljoprivrednih proizvoda s višom dodanom vrijednosti
- ❖ Nedovoljno iskorišteni potencijali (prirodni uvjeti, zemljišni potencijal)
- ❖ Nepovoljna dobna i obrazovna struktura proizvođača
- ❖ Niska organiziranost proizvodnje
- ❖ Mala financijska moć proizvođača
- ❖ Nedovoljno razvijena umreženost poljoprivrednih subjekata
- ❖ Nedostatak vodećih udruga i zadruga kao i kooperativnih odnosa sa velikim proizvođačima
- ❖ Nedovoljno zastupljena ekološka proizvodnja (povrćarstvo, vinogradarstvo, stočarstvo, pčelarstvo)
- ❖ Nedovoljno informirani i educirani poljoprivredni proizvođači o prednostima, koristima i tržištu vezano na ekološku proizvodnju poljoprivrednih proizvoda
- ❖ Neinformiranost o razvojnim mogućnostima i poticajima
- ❖ Institucionalna ograničenja; neusklađenost katastarskog i gruntovnog stanja, sporost u

dobivanju dozvola, zakupa i koncesija

- ❖ Nedostatak poljoprivrednih objekata za skladištenje i preradu poljoprivrednih proizvoda
- ❖ Nedostatak marketinga i promocije
- ❖ Nedostatak lokalne tržnice koja bi omogućila izravan plasman polj. proizvoda
- ❖ Nedovoljno korištenje inovacija i novih tehnologija u polj. proizvodnji
- ❖ Nedovoljno korišteni obnovljivi izvori energije
- ❖ Neusklađenost proizvoda s europskim normama i standardima
- ❖ Nedovoljno povezan poljoprivredni i turistički sektor

❖ MOGUĆNOSTI

- ❖ Korištenje vanjskih izvora financiranja (nacionalni i EU fondovi i programi)
- ❖ Otvoreno tržište – mogućnosti plasmana na EU tržište
- ❖ Promicanje uporabe novih tehnologija u poljoprivrednoj proizvodnji
- ❖ Poticanje inovacija u poljoprivredi
- ❖ Korištenje programa za poticanje razvoja poljoprivrede
- ❖ Jači razvoj ekološke poljoprivrede
- ❖ Korištenje obnovljivih izvora energije
- ❖ Smanjena potrošnja energije za uzgoj ekoloških usjeva
- ❖ Smanjena erozija tla, veća bioraznolikost, bogatiji nutritivni sastav proizvoda, zdravlje okoliša i ljudi usljed jačeg razvoja ekološke poljoprivredne proizvodnje
- ❖ Osiguravanje poticaja za mlade poljoprivrednike
- ❖ Osiguravanje poticaja za male poljoprivrednike
- ❖ Povezivanje poljoprivrednika i zajednički nastup na tržištu
- ❖ Snažnije povezivanje poljoprivrede i turizma
- ❖ Lokalna proizvodnja za lokalnu potrošnju, potrebe područja veće od proizvodnje
- ❖ Jače i racionalnije korištenje poljoprivrednih i turističkih potencijala
- ❖ Trend ruralnog turizma
- ❖ Turizam temeljen na autohtonim zdravim proizvodima

- ❖ Povezivanje gospodarskih grana (poljoprivreda, turizam, ...)

❖ PRIJETNJE

- ❖ Siva ekonomija
- ❖ Stagnacija i pad gospodarske aktivnosti usljed globalne ekonomske krize
- ❖ Težak proces tranzicije gospodarstva prema ekonomiji otvorenog tržišta
- ❖ Poljoprivrednici neskloni promjenama
- ❖ Česta izmjena zakonske regulative
- ❖ Depopulacija i starenje stanovništva ruralnog područja
- ❖ Problemi u imovinsko-pravnim odnosima
- ❖ Nedostatak tržišta za poljoprivredne proizvode
- ❖ Prevelik uvoz poljoprivrednih proizvoda
- ❖ Slaba kupovna moć stanovnika
- ❖ Klimatski utjecaj i promjene klime (suše, poplave, zagađenje podzemnih voda)
- ❖ Nedovoljno ulaganje u ljudske resurse
- ❖ Prespora reorganizacija i transformacija sektora poljoprivrede u efikasniji sustav
- ❖ Zagađenje voda, tla, uništenje bioloških raznolikosti, pejzaža uslijed neodrživih poljoprivrednih praksi

5. VIZIJA

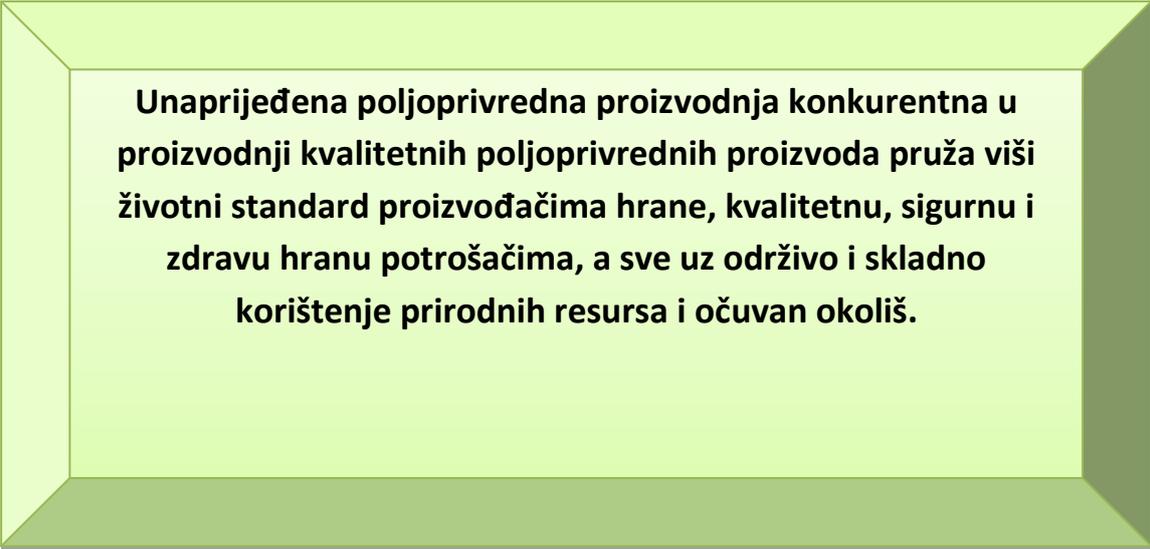
Vizija predstavlja cjelovit koncept koji u sebi sadrži više komponenti koje su ključne za razvoj sektora poljoprivrede na području općine Pušća. Predstavlja sliku budućnosti, onako kako je možemo oživjeti u stvarnosti.

Definiranje vizije zasniva se na elementima sadašnjosti, a ujedno ističe emocionalnu komponentu, koja uključuje elemente budućnosti.

Promatrajući elemente sadašnjosti, kroz osnovno starteško opredjeljenje, u razvoju primarne poljoprivredne proizvodnje, prerade te trženja, na području općine Pušća potrebno je stvoriti pretpostavke i uvjete kojima će se u značajnoj mjeri poljoprivreda ovog područja revitalizirati pa i razviti te osigurati suverenitet prehrane. Suverenitet prehrane polazi od ideje da se hrana, osim što treba biti dostupna svima, mora uzgajati lokalno, te je potrebno vrednovanje i poboljšanje radnih i društvenih uvjeta poljoprivrednika u zajednici.

Jedan od elemenata budućnosti je sposobnost prepoznavanja i ublažavanja ranjivosti zajednice, poljoprivrednih proizvođača unutar zajednice, na što treba djelovati lokalna vlast. Što se više energije, hrane i ostalih osnovnih dobara bude moglo osigurati iz vlastitih (lokalnih) izvora, to će biti manja osjetljivost na nestabilno tržište, rastuće cijene energije, a i manje će se pridonositi klimatskim promjenama.

Isticanjem osnovnih vrijednosti poljoprivrede definirana je vizija koja predstavlja temelj za definiranje ciljeva, mjera i akcija za dostizanje željenog stanja poljoprivrednog sektora, odnosno, puta koji je potrebno prijeći od sadašnjeg stanja do slike budućnosti.

Unaprijeđena poljoprivredna proizvodnja konkurentna u proizvodnji kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda pruža viši životni standard proizvođačima hrane, kvalitetnu, sigurnu i zdravu hranu potrošačima, a sve uz održivo i skladno korištenje prirodnih resursa i očuvan okoliš.

6. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE

U definiranju ciljeva, prioriteta i mjera polazište čini opredjeljenje za razvoj modernog, dinamičnog, tehnološki inovativnog, konkurentnog i prilagodljivog poljoprivrednog sektora koji je povezan s prerađivačkim kapacitetima te utemeljen na standardima sigurnosti i kakvoće hrane, načelima zaštite okoliša i prirodnim resursima. Povećanje životnog standarda obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i proizvođača hrane i očuvanje tradicijskih vrijednosti je usuglašeno s institucionalnim i pravnim okvirom Europske unije i čini okosnicu razvoja.

Razvojni ciljevi imaju ključnu važnost za ostvarenje vizije razvoja poljoprivrede na području općine Pušća. Ciljevi opisuju namjeravane ishode te su jasno formulirani, vremenski definirani, međusobno usklađeni te društveno i okolišno prihvatljivi. Definirani su na temelju identificiranih snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji iskazanih u SWOT analizi.

Prepoznate snage sektora poljoprivrede na području općine Pušća su:

- ❖ Bogatstvo prirodnih resursa (plodno tlo)
- ❖ Dovoljna količina vodnih resursa
- ❖ Povoljni klimatski uvjeti
- ❖ Sačuvani sklad biosustava
- ❖ Očuvani autohtoni krajobraz (nema industrije – čist okoliš)
- ❖ Kvalitetno poljoprivredno i šumsko zemljište
- ❖ Velik broj neobrađenih poljoprivrednih površina
- ❖ Ljudski potencijal (veliki broj poljoprivrednog stanovništva, skolost prema čuvanju tradicionalnih vrijednosti)
- ❖ Veliki broj poljoprivrednih gospodarstava (112 OPG-a, 1 obrt, 1 trgovačko društvo)
- ❖ Mogućnost okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta
- ❖ Prisutan tradicionalni način proizvodnje kao dobar preduvjet razvoju ekološke poljoprivrede
- ❖ Postojanje tradicionalnih polj. proizvoda, domaćih autohtonih poljoprivrednih proizvoda
- ❖ Povoljne mogućnosti za razvoj ekološke proizvodnje (povrćarstvo, vinogradarstvo, stočarstvo i pčelarstvo)
- ❖ Povećani interes za podizanjem novih višegodišnjih nasada
- ❖ Umjerena uporaba kemijskih sredstava u poljoprivredi
- ❖ Izuzetno kvalitetni poljoprivredni proizvodi
- ❖ Već prepoznatljivi proizvodi na tržištu (rakije, voćmi likeri i dr.)
- ❖ Blizina zagrebačkog tržišta
- ❖ Mogućnost prodaje svih poljoprivrednih proizvoda
- ❖ Mogućnost plasmana poljoprivrednih proizvoda na turističko tržište

Prepoznate slabosti sektora poljoprivrede na području općine Pušća su:

- ❖ Nema strateške vizije za razvoj poljoprivrede
- ❖ Usitnjenost i rascjepkanost poljoprivrednog zemljišta
- ❖ Neriješeni vlasnički odnosi
- ❖ Depopulacija i nepovoljna demografska struktura

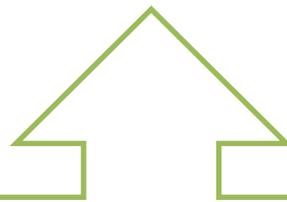
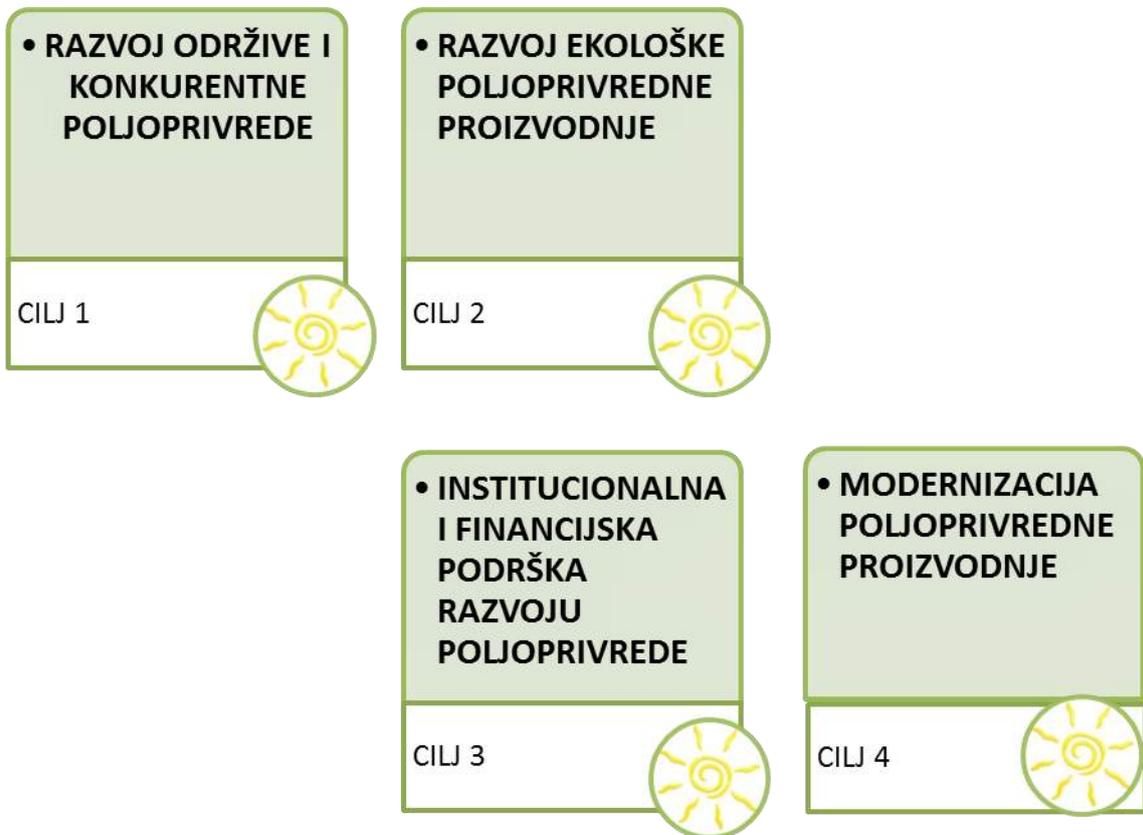
- ❖ Visoka nezaposlenost
- ❖ Mala proizvodnja poljoprivrednih proizvoda po gospodarstvu u odnosu na mogućnosti
- ❖ Zastarjela tehnologija
- ❖ Konvencionalna (agrokemijska) poljoprivredna proizvodnja
- ❖ Nedovoljno razvijena proizvodnja poljoprivrednih proizvoda s višom dodanom vrijednosti
- ❖ Nedovoljno iskorišteni potencijali (prirodni uvjeti, zemljišni potencijal)
- ❖ Nepovoljna dobna i obrazovna struktura proizvođača
- ❖ Niska organiziranost proizvodnje
- ❖ Mala financijska moć proizvođača
- ❖ Nedovoljno razvijena umreženost poljoprivrednih subjekata
- ❖ Nedostatak vodećih udruga i zadruga kao i kooperativnih odnosa sa velikim proizvođačima
- ❖ Nedovoljno zastupljena ekološka proizvodnja (povrćarstvo, vinogradarstvo, stočarstvo, pčelarstvo)
- ❖ Nedovoljno informirani i educirani poljoprivredni proizvođači o prednostima, koristima i tržištu vezano na ekološku proizvodnju poljoprivrednih proizvoda
- ❖ Neinformiranost o razvojnim mogućnostima i poticajima
- ❖ Institucionalna ograničenja; neusklađenost katastarskog i gruntovnog stanja, sporost u dobivanju dozvola, zakupa i koncesija
- ❖ Nedostatak poljoprivrednih objekata za skladištenje i preradu poljoprivrednih proizvoda
- ❖ Nedostatak marketinga i promocije
- ❖ Nedostatak lokalne tržnice koja bi omogućila izravan plasman polj. proizvoda
- ❖ Nedovoljno korištenje inovacija i novih tehnologija u polj. proizvodnji
- ❖ Nedovoljno korišteni obnovljivi izvori energije
- ❖ Neusklađenost proizvoda s europskim normama i standardima
- ❖ Nedovoljno povezan poljoprivredni i turistički sektor

Strategijom održivog razvoja poljoprivrede Općine Pušća za razdoblje 2016. -2020. godine definirana su četiri strateška cilja, s pripadajućim prioritetima i mjerama. Važno je za napomenuti da su ujedno svi ciljevi vremenski povezani s razdobljem trajanja Strategije, a temelje se na raznovrsnosti, dovoljnosti i vrijednosti vlastitih resursa predmetnog područja, upućuju na potrebu pronalaženja mogućnosti i načina za njihovu tržišnu orijentiranost, sve u cilju ostvarenja veće dodane vrijednosti, gospodarskog rasta, razvoja i zapošljavanja, te time i na povećanje društvenog i životnog standarda.

Strateški prioriteti razvoja poljoprivrede na području općine Pušća predstavljaju strateške pravce djelovanja, a utvrđuju se u okviru svakog strateškog cilja. Za svaki strateški prioritet definiraju se mjere koje osiguravaju ostvarenje strateškog prioriteta. Provedbene mjere ostvaruju se planskim aktivnostima koje se, u implementaciji, oblikuju kao konkretni projekti.

U sljedećih pet godina mjere za poticanje održive poljoprivrede trebale bi osnažiti poljoprivredne proizvođače izravnim subvencioniranjem u različite oblike njihovih ulaganja s ciljem poboljšanja tehnološke opremljenosti, povećanja ekonomičnosti proizvodnje, utjecanja na raznolikost i kakvoću proizvoda, ali i na poboljšanje znanja i organizacijske povezanosti te povećanja konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje.

Shematski prikaz strateških ciljeva:

VIZIJA

Unaprijeđena poljoprivredna proizvodnja konkurentna u proizvodnji kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda pruža viši životni standard proizvođačima hrane, kvalitetnu, sigurnu i zdravu hranu potrošačima, a sve uz održivo i skladno korištenje prirodnih resursa i očuvan okoliš.

Tablični prikaz strateških ciljeva, prioriteta i mjera

STRATEŠKI CILJ 1: RAZVOJ ODRŽIVE I KONKURENTNE POLJOPRIVREDE	
PRIORITETI	MJERE
Prioritet 1.1. Gospodarenje poljoprivrednim zemljištem	Mjera 1.1.1. Poticanje rješavanja imovinsko-pravnih odnosa
	Mjera 1.1.2. Poticanje provedbe geodetsko-katastarske izmjere poljoprivrednog zemljišta
	Mjera 1.1.3. Vrednovanje poljoprivrednog zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju
	Mjera 1.1.4. Okрупnjavanje poljoprivrednog zemljišta
	Mjera 1.1.5. Administrativna potpora u postupku zamjene, kupoprodaje ili najma poljoprivrednog zemljišta
	Mjera 1.1.6. Unaprjeđenje strukture i plodnosti tla
	Mjera 1.1.7. Poticanje uređenja zapuštenog poljoprivrednog zemljišta
	Mjera 1.1.8. Unaprjeđenje poljoprivredne infrastrukture za proizvodnju, skaladištenje, pakiranje i preradu poljoprivrednih proizvoda
	Mjera 1.1.9. Legalizacija objekata poljoprivredne namjene
	Mjera 1.1.10. Unaprjeđenje i/ili izgradnja skladišnih kapaciteta za poljoprivredne proizvode
Prioritet 1.2. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda	Mjera 1.2.1. Udruživanje poljoprivrednih proizvođača u zadruge i klastere
	Mjera 1.2.2. Poticanje registracije i otvaranja novih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava

	Mjera 1.2.3. Edukacija i stručno osposobljavanje za jačanje i razvoj poljoprivredne proizvodnje
	Mjera 1.2.4. Poticanje i sufinanciranje početaka poslovanja novih poljoprivrednih gospodarstava
	Mjera 1.2.5. Poticanje poljoprivrednika na sudjelovanje na manifestacijama i sajmovima
	Mjera 1.2.6. Ulaganje u modernizaciju i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava
	Mjera 1.2.7. Razvoj proizvodnje i marketing poljoprivrednih proizvoda
	Mjera 1.2.8. Potpora brendiranju poljoprivrednih proizvoda
	Mjera 1.2.9. Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti (jačanje, razvoj i širenje smještajnih kapaciteta na poljoprivrednim gospodarstvima)

STRATEŠKI CILJ 2: RAZVOJ EKOLOŠKE POLJOPRIVREDE

PRIORITETI	MJERE
Prioritet 2.1. Poticanje ekološke poljoprivrede	Mjera 2.1.1. Poticanje poljoprivredne proizvodnje bez genetski modificiranih proizvoda
	Mjera 2.1.2. Uspostava sustava kontrole za praćenje onečišćavanja tla od strane poljoprivrednih proizvođača
	Mjera 2.1.3. Edukacija poljoprivrednika o racionalnoj primjeni gnojiva
	Mjera 2.1.4. Poticanje ulaganja u nabavku mehanizacije i opreme u svrhu razvoja eko poljoprivredne proizvodnje
	Mjera 2.1.5. Korištenje novih tehnologija i inovativnih procesa u eko poljoprivredi

	Mjera 2.1.6. Poticanje korištenja ekoloških sredstava i prirodnih bio pripravaka u uzgoju poljoprivrednih eko proizvoda
Prioritet 2.2. Podrška razvoju ekološke poljoprivrede	Mjera 2.2.1. Poticanje i promocija eko proizvodnje (edukacije, savjetodavne usluge i sl.)
	Mjera 2.2.2. Provedba programa izobrazbe poljoprivrednika u ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji
	Mjera 2.2.3. Povezivanje ekoloških proizvođača sa turističkim sektorom
	Mjera 2.2.4. Podrška plasmanu eko poljoprivrednih proizvoda na turističko tržište
	Mjera 2.2.5. Edukacija i stručna potpora u osiguravanju eko-certifikata

STRATEŠKI CILJ 3: INSTITUCIONALNA I FINANCIJSKA PODRŠKA RAZVOJU POLJOPRIVREDE

PRIORITETI	MJERE
Prioritet 3.1. Razvoj konkurentnosti i kvalitete poljoprivredne proizvodnje	Mjera 3.1.1. Podrška u izradi projektne dokumentacije za gospodarske objekte poljoprivredne namjene
	Mjera 3.1.2. Razvoj certifikacije i unaprjeđenje proizvodnje – uvođenje HACCP sustava
	Mjera 3.1.3. Razvoj tržišta poljoprivrednih, posebno ekoloških, proizvoda (zeleni tržnica, eko tržnica, seljačka tržnica i sl.)
Prioritet 3.2. Promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi	Mjera 3.2.1. Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje
	Mjera 3.2.2. Sufinanciranje stručnog osposobljavanja i povećanja znanja i vještina poljoprivrednih proizvođača
	Mjera 3.2.3. Educiranje poljoprivrednika o pripremi i prijavama projekata/programa na nacionalne i EU fondove i programe

STRATEŠKI CILJ 4: MODERNIZACIJA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

PRIORITETI	MJERE
Prioritet 4.1. Unapređenje infrastrukture i poticanje korištenja novih i obnovljivih izvora energije u poljoprivredi	Mjera 4.1.1. Ulaganje u obnovljive izvore energije i uštedu energije
	Mjera 4.1.2. Ulaganje u izgradnju, rekonstrukciju i modernizaciju svih vrsta infrastrukture uključujući ulaganje u obnovljive izvore energije i uštedu energije
	Mjera 4.1.3. Jače korištenje OIE i vraćanje elemenata u sustav (sakupljanje kišnice, kompostiranje, recikliranje, malčiranje i dr.)
Prioritet 4.2. Uspostava učinkovitog sustava poljoprivrednog osiguranja	Mjera 4.2.1. Subvencioniranje premije osiguranja koje pokriva ograničene klimatske rizike
	Mjera 4.2.2. Zaštita površinskih i podzemnih voda
	Mjera 4.2.3. Zaštita i unaprjeđenje kvalitete krajolika
	Mjera 4.2.4. Revitalizacija šuma za izbjegavanje odumiranja biljnog i životinjskog svijeta

6.1. Strateški cilj 1: Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede

Održivi razvoj poljoprivrede temelji se na konkurentnom i tržišno atraktivnom poljoprivrednom sektoru sukladno raspoloživim prirodnim resursima, razvoju ekološke poljoprivrede te primjeni ekoloških standarda primjerenih dobroj poljoprivrednoj praksi EU.

Poljoprivreda ima veliku gospodarsku i socijalnu važnost za područje općine Pušća. Posljednjih godina ovaj sektor je stagnirao zbog problema kao što su mali zemljišni posjedi, neorganiziranost poljoprivrednih proizvođača, tržišne nepravilnosti, nekonkurentnost i dr. Ukoliko se poljoprivreda Općine Pušća želi dokazati na regionalnom, nacionalnom i europskom tržištu, mora nastaviti težiti povećanju efikasnosti i konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača.

Poticanje promjena u aktivnostima poljoprivredne ekonomije i njihova struktura moraju uključiti bolju prilagodbu lokalno-prirodnim i okolišnim uvjetima, bolje upravljanje zemljištem, modernizaciju i poboljšanje trženja, te razvoj i promociju tradicionalnih i brend proizvoda.

Održiva poljoprivredna proizvodnja u skladu je s prirodom i prirodnim zakonima te kao takva doprinosi očuvanju bioraznolikosti, razvoju ruralnog područja, očuvanju kulturne baštine kao i tipičnog Puščanskog krajobraza. Također uključuje smanjenu potrošnju energije, stoga iskazuje potrebu moderniziranja poljoprivrednih gospodarstava kako bi se smanjila emisija stakleničkih plinova i otpištanje onečišćivača zraka u atmosferu.

Stoga su u okviru cilja 1 definirani sljedeći razvojni prioriteti: gospodarenje poljoprivrednim zemljištem i poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

Dva prioriteta definirana u svrhu postizanja ovog cilja su:

Prioritet 1.1. Gospodarenje poljoprivrednim zemljištem

Usitnjenost poljoprivrednog zemljišta otežava konkurentnu i održivu poljoprivrednu proizvodnju. Okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta usmjereno je na jačanje poljoprivredne proizvodnje osiguravanjem učinkovitog raspolaganja postojećim poljoprivrednim resursima što je ostvarivo kroz rješavanje imovinsko-pravnih odnosa te sređivanje zemljišne evidencije kako bi se osigurala istovjetnost sa stvarnim stanjem na terenu te omogućilo učinkovito raspolaganje i upravljanje poljoprivrednim površinama. Time bi se učinkovitije planirale i provodile nove investicije i ulaganja u poljoprivrednu proizvodnju i gospodarstvo u cijelosti, te bi se ostvarili uvjeti lakšeg okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta u svrhu napretka poljoprivredne proizvodnje i ekonomske održivosti poljoprivrednih gospodarstava.

Poticanjem okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta povećava se poljoprivredna proizvodnja i jača konkurentnost gospodarstva. Okrupnjavanje posjeda pogoduje razvoju obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava te potiče njihovu proizvodnju, a samim time i povećanje dohotka.

Proces okrupnjavanja moguće je provoditi putem zamjena, kupoprodaje ili najma čestica poljoprivrednih površina, što iziskuje velika financijska sredstva. Stanje zemljišno-knjižne i katarstarske dokumentacije je danas još uvijek jedan od značajnih ograničavajućih čimbenika. Potrebno je stoga uspostaviti institucionalnu pomoć poljoprivrednicima te subvencionirati postupke

provedene u cilju povećanja proizvodnih površina. Lokalnim razvojnim inicijativama, kroz administrativnu pomoć, omogućiti lokalnim dionicima sudjelovanje u razvoju svoga područja.

STRATEŠKI CILJ 1		Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede
PRIORITET 1.1.	Gospodarenje poljoprivrednim zemljištem	
MJERA 1.1.1.	Poticanje rješavanja imovinsko-pravnih odnosa	
CILJ MJERE	Utvrđiti vlasničku strukturu zemljišta u cilju održivog korištenja poljoprivrednog zemljišta.	
AKTIVNOSTI	Potaći rješavanje imovinsko-pravnih odnosa kroz savjetodavnu i administrativnu pomoć u svrhu ostvarenja uvjeta da se male i usitnjene površine zemljišta sjedinjavaju u veće i pravilnije čestice kako bi se postiglo ekonomičnije iskorištavanje i razvijanje održive poljoprivredne proizvodnje, te kako bi se potaklo veće korištenje posebno neobrađenog poljoprivrednog zemljišta.	
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj edukativnih radionica o postupcima i rezultatima uređivanja vlasničkih i drugih imovinsko-pravnih poslova ❖ Broj subvencioniranih postupaka rješavanja imovinsko-pravnih odnosa ❖ Broj ha imovinsko-pravno riješenih parcela ❖ Promjena vlasničke strukture poljoprivrednog zemljišta 	
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi	

STRATEŠKI CILJ 1		Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede
PRIORITET 1.1.	Gospodarenje poljoprivrednim zemljištem	
MJERA 1.1.2.	Poticanje provedbe geodetsko-katastarske izmjere poljoprivrednog zemljišta	
CILJ MJERE	Uređene zemljišne evidencije kao osnova i temelj održive poljoprivredne proizvodnje i gospodarstva u cjelini.	
AKTIVNOSTI	Poticanje novih izmjera zemljišta odnosno međusobno usklađenje stvarnosti i zemljišnih evidencija (katastarskog i zemljišno-knjižnog podatka za pojedinu zemljišnu česticu – parcelu).	
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj sufinanciranih katastarskih izmjera 	

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj izrađenih elaborata katastarske izmjere ❖ Broj ha poljoprivrednog zemljišta (parcela) usuglašeno sa zemljišnom evidencijom
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, ZŽ, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 1	Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede
PRIORITET 1.1.	Gospodarenje poljoprivrednim zemljištem
MJERA 1.1.3.	Vrednovanje poljoprivrednog zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju
CILJ MJERE	Utvrđivanje osobito vrijednog obradivog (P1) i vrijednog obradivog (P2) poljoprivrednog zemljišta, što čini osnovnu podlogu sustava podataka o poljoprivrednom zemljištu za potrebe gospodarenja poljoprivrednim zemljištem. Zemljište se procjenjuje prema vrijednosti od najpovoljnijih do nepovoljnih tala prema bonitetnim svojstvima tla, klime, reljefa i ostalih prirodnih uvjeta.
AKTIVNOSTI	Financiranje i/ili sufinanciranje izrade studije.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Izrada studije
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 1	Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede
PRIORITET 1.1.	Gospodarenje poljoprivrednim zemljištem
MJERA 1.1.4.	Okupnjavanje poljoprivrednog zemljišta
CILJ MJERE	Cilj je povećati prosječni poljoprivredni posjed, odnosno poljoprivredno zemljište koje koristi jedno poljoprivredno gospodarstvo. Povećati poljoprivredno zemljište i smanjiti usitnjenost i „razbacanost“ katastarskih čestica koje koristi jedno poljoprivredno gospodarstvo kupovinom, zamjenom ili zakupom poljoprivrednog zemljišta.
AKTIVNOSTI	Poticanje okupnjavanja zemljišta, korištenje neiskorištenog poljoprivrednog zemljišta.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj okupnjelih parcela/povećanje prosječne veličine posjeda ❖ Broj ha raskrčenog do sada neiskorištenog poljoprivrednog zemljišta

POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR EU fondovi i programi
---	---

STRATEŠKI CILJ 1	Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede
PRIORITET 1.1.	Gospodarenje poljoprivrednim zemljištem
MJERA 1.1.5.	Administrativna potpora u postupku zamjene, kupoprodaje ili najma poljoprivrednog zemljišta
CILJ MJERE	Povećati opseg poljoprivredne proizvodnje
AKTIVNOSTI	Administrativna potpora i pomoć, te savjetodavne usluge poljoprivrednim gospodarstvima pri zamjeni, zakupu i sl. poljoprivrednog zemljišta, te staračkim domaćinstvima, poljoprivrednim proizvođačima koji se odluče prestati baviti poljoprivredom i prodati ili dati u zakup svoje poljoprivredno zemljište
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj korisnika administrativne potpore ❖ Povećanje poljoprivredne površine poljoprivrednog gospodarstva ❖ Opseg poljoprivredne proizvodnje ❖ Broj ha zakupljenog ili zamjenjenog poljoprivrednog zemljišta
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 1	Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede
PRIORITET 1.1.	Gospodarenje poljoprivrednim zemljištem
MJERA 1.1.6.	Unaprjeđenje strukture i plodnosti tla
CILJ MJERE	Povećati opseg poljoprivredne proizvodnje
AKTIVNOSTI	Poticanje unaprijeđenja strukture i plodnosti tla (kalcizacija, humizacija, meliorativna gnojdba, meliorativna obrada i dr.)
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj ha poljoprivrenih površina na kojima se primjenjuju mjere unaprijeđenja strukture i plodnosti tla ❖ Opseg poljoprivredne proizvodnje ❖ Broj novih visokokvalitetnih, konkurentnih poljoprivrednih

	kultura koje se uzgajaju na području općine Pušća
	❖ Broj OPG-a u ekonomski održivoj oljoprivrednoj proizvodnji
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 1	Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede
PRIORITET 1.1.	Gospodarenje poljoprivrednim zemljištem
MJERA 1.1.7.	Poticanje uređenja zapuštenog poljoprivrednog zemljišta
CILJ MJERE	Zapušteno i neobrađeno poljoprivredno zemljište privesti gospodarskoj namjeni, pridonijeti povećanju proizvodnje i zaposlenosti na području općine Pušća.
AKTIVNOSTI	Poticanje uređenja zapuštenog poljoprivrednog zemljišta, uklanjanje višegodišnjih korova i drugog raslinja. Povećanje učinkovitosti i održivo korištenje poljoprivrednog zemljišta.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj ha uređenog poljoprivrednog zemljišta ❖ Broj ha obrađenog poljoprivrednog zemljišta ❖ Broj zaposlenih u poljoprivredi
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 1	Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede
PRIORITET 1.1.	Gospodarenje poljoprivrednim zemljištem
MJERA 1.1.8.	Unaprjeđenje poljoprivredne infrastrukture za proizvodnju, skladištenje, pakiranje i preradu poljoprivrednih proizvoda
CILJ MJERE	Osigurati osnovne infrastrukturne pretpostavke za razvoj i daljnje unaprjeđenje poljoprivrednog sektora, te održivu proizvodnju kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda.
AKTIVNOSTI	Rekonstrukcija i izgradnja poljoprivredne infrastrukture te poticanje djelatnosti koje mogu potaknuti društveno-gospodarski rast i zaustavljanje negativnog depopulacijskog trenda
INDIKATORI	❖ Broj izgrađenih poljoprivrednih objekata

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj uređenih poljoprivrednih objekata ❖ Broj km uređenih poljoprivrednih putova i prometnica
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 1	Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede
PRIORITET 1.1.	Gospodarenje poljoprivrednim zemljištem
MJERA 1.1.9.	Legalizacija objekata poljoprivredne namjene
CILJ MJERE	Legalizirati postojeće objekte poljoprivredne namjene
AKTIVNOSTI	Poticanje ishoda potrebnog dokumentacije, provođenje postupka legalizacije
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Provedena geodetsko-katastarska izmjera ❖ Broj legaliziranih postojećih objekata poljoprivredne namjene
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 1	Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede
PRIORITET 1.1.	Gospodarenje poljoprivrednim zemljištem
MJERA 1.1.10.	Unaprjeđenje i/ili izgradnja skladišnih kapaciteta za poljoprivredne proizvode
CILJ MJERE	Učinkovitija poljoprivredna proizvodnja, jačanje tržišne pozicije.
AKTIVNOSTI	Izgradnja novih skladišnih prostora, objekata hladnjača ili moderniziranje postojećih raspoloživih prostora kako bi se unaprijedila kvaliteta sirovina koja se isporučuje objektima za preradu. Mjera uključuje uspostavljanje moderne tehnologije skladišnih sustava; provedbu sustava skladišne kontrole uključujući softver; uvođenje potrebnih naprava kojima će se osigurati zaštita okoliša i dr.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj novih skladišnih prostora ❖ Broj proizvoda konkurentnih na tržištu

POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi
---	--

Prioritet 1.2. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Jedno od najvećih ograničenja za razvoj poljoprivredne proizvodnje na području općine Pušća je neorganiziranost poljoprivrednih proizvođača i problemi s preradom i prodajom poljoprivrednih proizvoda. Ove poslovne funkcije je moguće unaprijediti međusobnim povezivanjem poljoprivrednih proizvođača kroz klustere, zadruge i sl. Većina malih poljoprivrednih proizvođača moraju se sami brinuti o prodaji svojih proizvoda što često nije uspješno. Zato će se u okviru ovog prioriteta poticati udruživanje poljoprivrednih proizvođača, u svrhu jačanja i razvoja marketinga poljoprivrednih proizvoda, plasiranje na tržište i sveukupne proizvodnje i prerade istih. Kroz udruživanje u klustere, definira se i kvaliteta, kvantiteta i kontinuitet proizvoda kao i praćenje zahtjeva tržišta i način zadovoljenja kupca. Uspjeh klastera počiva na uzajamnom povjerenju i poštivanju načela. Budući da u jednom klasteru uvijek surađuje više partnera, organizacija je jednostavna, transparentna i operativna. S obzirom da klasteri usko surađuju s vladom te imaju i mogućnost većeg utjecaja na unapređenje zakonodavnog i institucionalnog okvira za poslovanje, otklanjanje administrativnih i drugih barijera, a time i na unapređenje konkurentnosti cjelokupnog gospodarstva.

Sljedeće jednako veliko ograničenje za razvoj poljoprivrede predstavlja dobna struktura poljoprivrednika. Ekonomska kriza i prethodna ratna zbivanja doprinijeli su migracijskim kretanjima s ruralnih u urbana područja, posebice mlađe populacije, rezultirajući općim opadanjem ruralne populacije i povećanju starosne populacije. Ovo čini ozbiljnu prijetnju daljnjem razvoju poljoprivrednog sektora te time i samog ruralnog područja. Mladi ljudi su ključni resurs za razvoj modernog i konkurentnog poljoprivrednog sektora, prvenstveno zbog njihove želje i sposobnosti lakše prilagodbe tehnološkim promjenama, novim praksama i promjenama tržišnih uvjeta što je uvjet za povećanje produktivnosti i konkurentnosti. Stoga treba poticati generacijsku obnovu na poljoprivrednim gospodarstvima, poticati registraciju i otvaranje novih poljoprivrednih gospodarstava. Razvoj poljoprivrede i diverzifikacija poljoprivrednih gospodarstava će doprinijeti zadržavanju i zapošljavanju mladih ljudi u poljoprivredi, te registraciji i osnivanju novih poljoprivrednih gospodarstava, pritom umanjujući negativni trend nekontrolirane migracije u gradove. Da bi se isto ostvarilo potrebno je stvoriti uvjete za poticanje sudjelovanja mladih ljudi u poljoprivrednom sektoru, stvarajući bolje i privlačnije životne i radne uvjete za mlade koji žele biti poljoprivrednici, pružajući podršku pri korištenju novih tehnologija i stvaranju pozitivnog i dinamičkog ozračja za poduzetništvo u poljoprivredi.

STRATEŠKI CILJ 1	Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede
PRIORITET 1.2.	Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
MJERA 1.2.1.	Udruživanje poljoprivrednih proizvođača u zadruge i klustere

CILJ MJERE	Povećanje opsega poljoprivredne proizvodnje i prerade, nova zapošljavanja, otvaranje novih tržišnih niša te razvoj brenda proizvoda.
AKTIVNOSTI	Rješavanje zajedničkih problema, unaprjeđenje poslovanja, postizanje uspjeha u svim segmentima djelatnosti i natprosječna konkurentnost i promocija u zemlji i inozemstvu. Povećanje konkurentnosti domaćih proizvoda na domaćem i inozemnom tržištu, kao i ostvarivanje uvjeta za proširenje tržišta (povećanje izvoza). Bolje i efikasnije korištenje domaćih resursa (prirodnih, proizvodnih i kadrovskih). Iniciranje i podrška kooperacije između poduzeća, obrazovnih i razvojnih institucija. Povezivanje s fondom za financiranje novih projekata. Obuka i obrazovanje .
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj zadruga i klastera ❖ Pojačana suradnja s LAG-om SAVA ❖ Broj poljoprivrednih proizvoda konkurentnih na tržištu
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 1	Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede
PRIORITET 1.2.	Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
MJERA 1.2.2.	Poticanje registracije i otvaranja novih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava
CILJ MJERE	Poticanje zaposlenosti i sveukupnog gospodarstva na području općine Pušća
AKTIVNOSTI	Poticanje razvoja samozapošljavanja, malog poduzetništva, obiteljskih tvrtki, OPG-ova i zadruga. Edukacija i pomoć kod traženja zaposlenja i dobrog planiranja poljoprivredne proizvodnje koja je preduvjet uspješnog poslovanja. Ostvariti uvjete za ostvarivanje izravnih potpora (poticaja) u biljnoj proizvodnji, stočarstvu, potpore za mlade poljoprivrednike, zelene poticaje i dr. Poticati i podupirati sudjelovanje mladih ljudi u poljoprivrednom sektoru stvarajući bolje i privlačnije životne i radne uvjete za mlade koji žele biti poljoprivrednici.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj zaposlenog stanovništva ❖ Broj novootvorenih OPG-ova ❖ Broj edukativnih radionica ❖ Broj mladih zaposlenih u poljoprivrednom sektoru
POTENCIJALNI IZVORI	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija

FINANCIRANJA	za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi
---------------------	--

STRATEŠKI CILJ 1	
Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede	
PRIORITET 1.2.	Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
MJERA 1.2.3.	Edukacija i stručno osposobljavanje za jačanje i razvoj poljoprivredne proizvodnje
CILJ MJERE	Održiva poljoprivredna proizvodnja, viša obrazovna struktura poljoprivrednog stanovništva koja će u konačnici pozitivno utjecati na društveno-gospodarski razvoj te na konkurentnost poljoprivrede na području Općine pušća
AKTIVNOSTI	Edukacija, stručno osposobljavanje i stalno usavršavanje za jačanje i razvoj poljoprivredne proizvodnje kroz planiranje poljoprivredne proizvodnje, osiguranje zemljišta, educirane radne snage, kapitala, poljoprivrednih proizvoda traženih na tržištu, te prezentaciji i konkurentnosti istih. Osposobiti i educirati mlado stanovništvo u cilju povećanja zaposlenosti i smanjenja depopulacije na području općine Pušća.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj edukativnih radionica ❖ Broj educiranih nositelja poljoprivrednih gospodarstava ❖ Strukovno osposobljavanje za poljoprivrednike ❖ Strukovno osposobljavanje za mlade poljoprivrednike ❖ Broj nositelja poljoprivrednih gospodarstava koji su prošli strukovno osposobljavanje ❖ Broj poljoprivrednih proizvoda konkurentnih na tržištu ❖ Broj mladih osposobljenih poljoprivrednika za bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom i preradom ❖ Broj novozaposlenih
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 1	
Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede	
PRIORITET 1.2.	Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
MJERA 1.2.4.	Poticanje i sufinanciranje početaka poslovanja novih poljoprivrednih gospodarstava
CILJ MJERE	Poticanje samozapošljavanja, otvaranja novih poljoprivrednih

	gospodarstava, uspješnog poslovanja poljoprivrednih gospodarstava (ekonomska održivost), te razvoj sveukupnog gospodarstva na području općine Pušća
AKTIVNOSTI	Poticanje registracije poljoprivrednih gospodarstava koja mogu djelovati kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, obrt registriran za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, trgovačko društvo ili zadruga registrirana za obavljanje poljoprivredne djelatnosti. Edukacija i informiranje o traženoj dokumentaciji za registriranje poljoprivrednog gospodarstva, načinima korištenja zemljišta, idejama i načinima za uspješno obavljanje poljoprivredne djelatnosti, te udruživanja u zadruge i klastere radi lakšeg plasiranja poljoprivrednih proizvoda na tržište.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj mjera sufinanciranja poljoprivrednika početnika ❖ Broj edukativnih radionica o ishođenju potrebne dokumentacije ❖ Broj edukativnih radionica o održivom poslovanju poljoprivrednih gospodarstava ❖ Broj novih poljoprivrednih gospodarstava ❖ Broj zaposlenih u poljoprivrednoj djelatnosti ❖ Povećanje dohotka ❖ Veće korištenje potpora (poticaja) u biljnoj proizvodnji, stočarstvu, poticaja za mlade, zelenih poticaja i dr.
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Savjetodavna služba, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 1	Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede
PRIORITET 1.2.	Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
MJERA 1.2.5.	Poticanje poljoprivrednika na sudjelovanje na manifestacijama i sajmovima
CILJ MJERE	Konkurentnost poljoprivredne proizvodnje
AKTIVNOSTI	Usvajanje novih znanja i vještina poljoprivrednika te predstavljanje njihovih proizvoda na manifestacijama i sajmovima i otvaranje novih tržišta. Organizacija poljoprivrednih manifestacija na području općine Pušća te prezentacija lokalnih poljoprivrednih proizvoda i kulturne baštine Općine Pušća, poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj poljoprivrednika/izlagača na poljoprivrednim manifestacijama i sajmovima ❖ Broj poljoprivrednih manifestacija koje se održavaju na području općine Pušća ❖ Razina poslovne suradnje poljoprivrednih gospodarstvenika na području republike hrvatske ❖ Broj novih tržišnih niša

POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, EU fondovi i programi
---	--

STRATEŠKI CILJ 1	Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede
PRIORITET 1.2.	Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
MJERA 1.2.6.	Ulaganje u modernizaciju i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava
CILJ MJERE	Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava
AKTIVNOSTI	Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva te ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda nužna su kako bi se ovi sustavi restrukturirali i približili EU standardima na području zaštite okoliša, zdravlja životinja i biljaka i sl. Povećanje konkurentnosti kroz uvođenje novih tehnologija i inovacija u svrhu poboljšanja kvalitete proizvoda. Osigurati stabilnost prinosa i unaprjeđenje kvalitete poljoprivredne proizvodnje kroz osiguranje potpore investicijama za infrastrukturu navodnjavanja i sl.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj novih tehnologija i inovacija u poljoprivrednoj proizvodnji ❖ Broj novih i konkurentnih poljoprivrednih proizvoda
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 1	Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede
PRIORITET 1.2.	Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
MJERA 1.2.7.	Razvoj proizvodnje i marketinga poljoprivrednih proizvoda
CILJ MJERE	Snažnija promocija domaćih poljoprivredno prehrambenih proizvoda, poboljšanje konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnom tržištu i u ostalim krugovima opskrbe.
AKTIVNOSTI	Snažniji marketing poljoprivrednih proizvoda kroz medijsko oglašavanje, promotivne materijale i druge promotivne aktivnosti u svrhu podupiranja potrošnje proizvoda koja ovisi najviše o potrošačima.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj promotivnim materijala u svrhu prezentacije poljoprivrednih

	<p>proizvoda s područja općine Pušća</p> <p>❖ Broj proizvoda traženih na tržištu</p>
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 1 Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede	
PRIORITET 1.2.	Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
MJERA 1.2.8.	Potpora brendiranju poljoprivrednih proizvoda
CILJ MJERE	Brendiranje poljoprivrednih proizvoda općine Pušća
AKTIVNOSTI	Poticati brendiranje poljoprivrednih proizvoda, informirati poljoprivrednike zašto je brendiranje važno, kako ulagati u marketing, te kako postići dobar rezultat iz kojeg će proizaći dobar brend konkurentan na tržištu.
INDIKATORI	❖ Broj brendiranih poljoprivrednih proizvoda
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 1 Razvoj održive i konkurentne poljoprivrede	
PRIORITET 1.2.	Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
MJERA 1.2.9.	Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti (jačanje, razvoj i širenje smještajnih kapaciteta na poljoprivrednim gospodarstvima)
CILJ MJERE	Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti, povećanje zapošljavanja, ekonomske moći stanovnika i cjelokupnog gospodarstva Općine Pušća
AKTIVNOSTI	Povezivanje poljoprivrednog i turističkog sektora, ulaganje u razvoj, širenje i opremanje smještajnih kapaciteta na poljoprivrednim gospodarstvima, te ulaganje u razvoj ugostiteljskih objekata na poljoprivrednim gospodarstvima koji nude zdrave, domaće, eko proizvode. Razvoj tradicijskih obrta.
INDIKATORI	<p>❖ Broj nepoljoprivrednih djelatnosti</p> <p>❖ Broj OPG-a u turističkoj djelatnosti</p>

- ❖ Broj ekoloških proizvoda u ponudi OPG-a
- ❖ Broj novih turističkih sadržaja na poljoprivrednim gospodarstvima
- ❖ Revitalizacija turizma na području općine Pušća
- ❖ Broj tradicijskih obrta
- ❖ Broj zaposlenih

POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, EU fondovi i programi

6.2. Strateški cilj 2: Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje

Područje općine Pušća raspolaže velikim potencijalom za razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje, što znači da postoje prirodni uvjeti i temeljna tradicionalna poljoprivredna proizvodnja kao uvjet i poticaj za razvoj ekološke poljoprivrede i proizvodnje hrane. Ekološku poljoprivredu potrebno je povezati s turizmom jer je eko-turizam dijelom budućnost hrvatskog turizma. Ekološku proizvodnju hrane potrebno je razvijati koristeći prirodne prednosti, dosadašnja iskustva, raspoloživi kadar i institucije te pozitivnu zakonsku regulativu.

Razvoj ekološke poljoprivrede treba osigurati: pristup sigurnoj i stabilnoj ponudi kvalitetne hrane, proizvedenoj na način da štiti okoliš i divlje životinje; postizanje i održavanje samodostatnosti u hrani te podizanje kvalitete života (osobito poljoprivrednika koji se najbolje mogu skrbiti za mjesto i okoliš).

Razvoj ekološke poljoprivrede treba doprinijeti; borbi protiv ekonomske krize; borbi protiv klimatskih promjena; očuvanju kulturnog naslijeđa; obrani poljoprivrednika od prevelikog uvoza; zdravstveno ispravnu hranu po prihvatljivim cijenama; razvoju poljoprivredne proizvodnje koja čuva tlo, okoliš i bio raznolikost; da poljoprivrednici imaju važnu ulogu u proizvodnji obnovljive energije i smanjenju negativnih klimatskih promjena; bolju povezanost proizvođača i potrošača (npr. preko lokalnih tržnica); davanju prednosti hrani koja potječe od malih gospodarstava umjesto „industrijskoj“ hrani.

Dva prioriteta definirana u svrhu postizanja ovog cilja su:

Prioritet 2.1. Poticanje ekološke poljoprivrede

Ekološka poljoprivreda je poseban oblik poljoprivredne proizvodnje koji uzima u obzir poljoprivredu kao cjelovit sustav u smislu voda-tlo-biljka-životinja i brine se za ravnotežu svih ključnih elemenata. Posebni naglasak je na očuvanju plodnosti tla sa više humusa i organskog gnojiva. Ciljevi ekološke poljoprivrede su: očuvanje plodnosti tla, kruženje hranjivih tvari, dobrobit životinja, zaštita okoliša i očuvanje biološke raznolikosti, očuvanje energije i sirovina, proizvodnja zdrave hrane i dr.

Poticanje stanovništva i gospodarskih subjekata u poljoprivrednoj djelatnosti na području općine Pušća na razvoj sektora ekološke poljoprivrede kroz podizanje svijesti stanovništva i poljoprivrednika

o mogućnostima, prednostima i uvjetima koje je potrebno zadovoljiti za bavljenje ekološkom poljoprivredom, korištenje novih tehnologija i inovativnih procesa u poljoprivredi, posebno ekološkoj poljoprivredi rezultat će proizvodnjom visokokvalitetnih eko poljoprivrednih proizvoda konkurentnih na eko tržištu, ekonomskom održivošću poljoprivrednih gospodarstava te održivim poljoprivrednim sektorom.

Uspješna ekološka poljoprivredna proizvodnja ostvarit će se i kroz dobru suradnju poljoprivrednika, istraživačkog i prehrambenog sektora zbog povećane dostupnosti i primjene inovacija, kao i većeg interesa u razvoju inovacijskih projekata. Poljoprivredni proizvođači i prerađivači suočeni su sa velikim izazovima koje pred njih stavlja konkurentno tržište i sve veći zahtjevi potrošača za novim proizvodima. Stoga je nužna suradnja sa različitim dionicima poput istraživača, poduzetnika, nevladinih organizacija da bi lakše razvili nove ekološke proizvode i konkurirali na velikom i zahtjevnom tržištu.

Stoga su definirane sljedeće mjere koje potiču razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje:

STRATEŠKI CILJ 2	
PRIORITET 2.1.	Poticanje ekološke poljoprivrede
MJERA 2.1.1.	Poticanje poljoprivredne proizvodnje bez genetski modificiranih proizvoda
CILJ MJERE	Poticanje ekološke poljoprivrede kao područja bez genetski modificirane proizvodnje koji doprinosi održivom razvoju poljoprivrede na temelju održivih oblika poljoprivrede.
AKTIVNOSTI	Poticanje povećanja broja poljoprivrednih proizvođača koji se bave ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom, te proizvodnje proizvoda koji nisu genetski modificirani, čime se doprinosi postizanju prepoznatljivosti sredine. Osiguranje uvjeta za promidžbu i plasman ovih proizvoda na domaćem, regionalnom i europskom tržištu, na kojima se postižu visoke cijene te postoji kontinuirano rastuća proizvodnja.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Edukacija poljoprivrednih proizvođača o ekološkoj proizvodnji i štetnosti GMO-a ❖ Broj zaposlenih ❖ Broj poljoprivrednih proizvođača u ekološkoj proizvodnji ❖ Broj zdravih, ekoloških proizvoda
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 2		Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje
PRIORITET 2.1.	Poticanje ekološke poljoprivrede	
MJERA 2.1.2.	Uspostava sustava kontrole za praćenje onečišćavanja tla od strane poljoprivrednih proizvođača	
CILJ MJERE	Sprječiti onečišćenje i degradaciju tla u poljoprivrednoj proizvodnji	
AKTIVNOSTI	Edukacija poljoprivrednih proizvođača o racionalnoj implementaciji gnojiva, te posljedicama uporabe istih. Informiranje o korištenju obnovljivih izvora energije i vraćanju elemenata u sustav (sakupljanje kišnice, komostiranje, recikliranje, malčiranje i dr.). Povećanje učinkovitosti i održivosti poljoprivrednih gospodarstava kroz smanjenje troškova proizvodnje i poboljšanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda, eko poljoprivrednih proizvoda, te zaštite okoliša i prirode.	
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj edukativnih radionica ❖ % korištenja organskog gnojiva ❖ Broj ha kontroliranog tla (poljoprivrednih površina) ❖ Broj kontroliranih, zdravih poljoprivrednih proizvoda 	
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi	

STRATEŠKI CILJ 2		Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje
PRIORITET 2.1.	Poticanje ekološke poljoprivrede	
MJERA 2.1.3.	Edukacija poljoprivrednika o racionalnoj primjeni goriva	
CILJ MJERE	Poboljšanje kvalitete života za sadašnje i buduće generacije kroz efikasno upravljanje resursima i korištenje ekološkog potencijala.	
AKTIVNOSTI	Plodnost tla njegova je jedinstvena sposobnost opskrbe biljke vodom, zrakom i hranjivim tvarima prijeko potrebnim za rast i razvoj, stoga je glavna aktivnost sprječavanje zagađenja tla i nastanka negativnih promjena u strukturi i sastavu prirodnog tla, zaštita i očuvanje prirode i okoliša.	
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj edukacija o održivom korištenju i sprječavanju zagađenja tla te racionalnoj primjeni goriva ❖ Broj educiranih poljoprivrednika ❖ Produktivnost resursa (tla) 	

	❖ Broj zdravih, eko poljoprivrednih proizvoda
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 2	Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje
PRIORITET 2.1.	Poticanje ekološke poljoprivrede
MJERA 2.1.4.	Poticanje ulaganja u nabavku mehanizacije i opreme u svrhu razvoja eko poljoprivredne proizvodnje
CILJ MJERE	Jačanje konkurentnosti i ekonomske isplativosti poljoprivredne proizvodnje.
AKTIVNOSTI	Modernizacija poljoprivredne mehanizacije
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Modernizirana poljoprivredna mehanizacija ❖ Opremljenost poljoprivrednih gospodarstava suvremenim sredstvima rada ❖ Broj modernih strojeva, oruđa i opreme za obradu poljoprivrednih površina, uzgoj stoke i dr.
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 2	Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje
PRIORITET 2.1.	Poticanje ekološke poljoprivrede
MJERA 2.1.5.	Korištenje novih tehnologija i inovativnih procesa u eko poljoprivredi
CILJ MJERE	Jačanje konkurentnosti i isplativosti poljoprivredne proizvodnje te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija u svrhu održivog razvoja poljoprivrede.
AKTIVNOSTI	Povećanje učinkovitosti i održivosti poljoprivrednih gospodarstava kroz smanjenje troškova proizvodnje i udruživanje te poboljšanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nove tehnologije u poljoprivrednoj proizvodnji ❖ Broj certificiranih poljoprivrednih proizvoda

	❖ Broj edukativnih radionica namjenjenih poljoprivrednim proizvođačima o povećanju učinkovitosti i održivosti poljoprivredne djelatnosti kroz nove tehnologije
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 2	Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje
PRIORITET 2.1.	Poticanje ekološke poljoprivrede
MJERA 2.1.6.	Poticanje korištenja ekoloških sredstava i prirodnih bio pripravaka u uzgoju poljoprivrednih eko proizvoda
CILJ MJERE	Jačanje ekološke proizvodnje
AKTIVNOSTI	Korištenje ekoloških sredstava koja su bezopasna za biljke, životinje, čovjeka i okoliš.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Veće korištenje organskih tvari ❖ Poboljšanje strukture tla ❖ Zaštita biljaka pomoću prirodnih biljnih ekstrakata
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

Prioritet 2.2. Podrška razvoju ekološke poljoprivrede

Poljoprivredni proizvođači u ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji susreću se sa značajnim troškovima registracije i nadzora ekološke proizvodnje, nabave opreme za ekološku proizvodnju i organizaciju ekološke proizvodnje. Zbog toga je potrebna značajna potpora programima proizvodnje ekološke hrane, poticanje dorade, standardizacije i marketinške valorizacije ekoloških tipičnih, tradicijskih i autohtonih proizvoda s ciljem stvaranja prepoznatljive marke pušćanskog ekološkog proizvoda.

Na području općine Pušća mogućnosti za razvoj ekološke proizvodnje više su nego povoljne. Riječ je o nezagađenom okolišu s pretežito tradicionalnom poljoprivrednom proizvodnjom s koje nije teško prijeći na ekološku proizvodnju, posebice nezaposlenim mladim ljudima. Rastući interes potrošača za zdravom, ekološkom hranom, ali i rastući interes proizvođača ukazuje na potrebu jačeg razvoja ekološke poljoprivrede.

Stoga je potrebno dati podršku praksi ekološkog uzgoja koja je korisna za okoliš – sa stajališta zraka, tla, vode i bioraznolikosti, čime se umanjuju negativni učinci konvencionalne poljoprivrede na okoliš.

STRATEŠKI CILJ 2		Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje
PRIORITET 2.2.	Podrška razvoju ekološke poljoprivrede	
MJERA 2.2.1.	Poticanje i promocija eko proizvodnje	
CILJ MJERE	Poticanje okolišno prihvatljive metode ekološkog uzgoja u svrhu smanjenja erozije tla, povećanja plodnosti tla, te zbog nepostojanja negativnog utjecaja na okoliš. U isto vrijeme, doprinosi očuvanju, obnavljanju i poboljšanju bioraznolikosti.	
AKTIVNOSTI	Poticanje poljoprivrednih proizvođača na prijelaz na ekološke poljoprivredne postupke i metode, te poticanje i promocija eko proizvoda na tržištu	
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj poljoprivrednih proizvođača u ekološkoj proizvodnji ❖ Broj ekoloških poljoprivrednih proizvoda 	
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi	

STRATEŠKI CILJ 2		Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje
PRIORITET 2.2.	Podrška razvoju ekološke poljoprivrede	
MJERA 2.2.2.	Provedba programa izobrazbe poljoprivrednika u ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji	
CILJ MJERE	Educiranje o ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji	
AKTIVNOSTI	Edukacije za ekološku proizvodnju, savjetodavne usluge te certifikacija i promocija ekoloških proizvoda.	
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj predavanja, radionica i edukacija o ekološkoj proizvodnji ❖ Broj polaznika predavanja, radionica i edukacija o ekološkoj proizvodnji ❖ Broj poljoprivrednika koji koriste savjetodavne usluge ❖ Broj novo certificiranih ekoloških proizvoda ❖ Broj novih proizvođača ekološki proizvoda ❖ Vrijednost ekološke proizvodnje 	
POTENCIJALNI IZVORI	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija	

FINANCIRANJA	za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi
---------------------	--

STRATEŠKI CILJ 2	Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje
PRIORITET 2.2.	Podrška razvoju ekološke poljoprivrede
MJERA 2.2.3.	Povezivanje ekoloških proizvođača sa turističkim sektorom
CILJ MJERE	Unaprjeđenje i promocije razvoja turizma na području općine Pušća te jačanje poljoprivrednih gospodarstava u ekološkoj proizvodnji
AKTIVNOSTI	Udruživanje sektora turizma, ugostiteljstva i poljoprivrede
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj poljoprivrednih proizvođača u ekološkoj poljoprivredi ❖ Broj novih turističkih sadržaja i proizvoda ❖ Broj posjetitelja/turista
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 2	Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje
PRIORITET 2.2.	Podrška razvoju ekološke poljoprivrede
MJERA 2.2.4.	Podrška plasmanu eko poljoprivrednih proizvoda na turističko tržište
CILJ MJERE	Povećanje razine ekološke poljoprivredne proizvodnje i eko poljoprivrednih proizvoda na području općine Pušća
AKTIVNOSTI	Prezentacija i plasman domaćih, zdravih proizvoda kao i gastronomskih delicija, kreiranje novih tržišnih niša
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj ekoloških poljoprivrednih proizvoda na turističkom tržištu
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 2	Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje
PRIORITET 2.2.	Podrška razvoju ekološke poljoprivrede

MJERA 2.2.5.	Edukacija i stručna potpora u osiguravanju eko-certifikata
CILJ MJERE	Razvijanje stabilnog i dobro informiranog lokalnog tržišta za certificirane ekološke poljoprivredne i prehrambene proizvode, uključujući turizam i ugostiteljstvo. Poboljšanje sigurnosti i kvalitete certificiranih proizvoda i povećanje količine proizvoda.
AKTIVNOSTI	Edukacija stanovništva u osiguravanju eko-certifikata, poboljšanje sigurnosti i kvalitete proizvoda, konkurentnost na regionalnom, nacionalnom i EU tržištu
INDIKATORI	❖ Broj proizvoda s eko-certifikatom
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

6.3. Strateški cilj 3: Institucionalna i financijska podrška razvoju poljoprivrede

Nužno je podupirati institucionalni i tehnički kapacitet u Općini kako bi se ostvarili uvjeti i veće mogućnosti učinkovitijeg korištenja financijskih sredstava (kako ona koja sami generiraju, tako i dobivene subvencije, što uključuje sredstva iz nacionalnih i EU fondova i programa).

Institucionalna podrška je najpotrebnija u području informiranja, savjetodavnih usluga, priprema i vođenja razvojnih projekata te financiranju sektora. Bez pravih informacija o poticajima, globalnim trendovima u razvoju poljoprivrede i drugom nemoguće je opstati na zajedničkom EU tržištu.

Obrazovna je struktura poljoprivrednika daleko nepovoljnija od istovrsne strukture drugih kategorija aktivnog stanovništva, obrazovanije skupine među poljoprivrednim stanovništvom su doslovno marginalne. Programi izobrazbe sadržajno ne obuhvaćaju znanja koja su nužna za primjenu osposobljenosti poljoprivrednog naraštaja na obiteljskim gospodarstvima, znanja prilagođena tržištu uvjetima (ekonomska znanja, upravljanje gospodarstvom i sl.) ni realnim radnim mjestima. Stoga je za napredak poljoprivrednog sektora neizostavno stručno i stalno usavršavanje poljoprivrednika na području općine Pušća.

Dva prioriteta definirana u svrhu postizanja ovog cilja su:

Prioritet 3.1. Razvoj konkurentnosti i kvalitete poljoprivrednog proizvoda

Cilj prioriteta je podupirati unaprjeđenje infrastrukture i kvalitete u poljoprivrednoj proizvodnji koji doprinosi razvoju, povećanju njihove vidljivosti i tržišne apsorpcije te doprinose konkurentnosti i kvaliteti poljoprivrednih proizvoda.

STRATEŠKI CILJ 3	Institucionalna i financijska podrška razvoju poljoprivrede
PRIORITET 3.1.	Razvoj konkurentnosti i kvalitete poljoprivredne proizvodnje

MJERA 3.1.1.	Podrška u izradi projektne dokumentacije za gospodarske objekte poljoprivredne namjene
CILJ MJERE	Povećanje poljoprivredne proizvodnje kroz poticanje izrade projektne dokumentacije za objekte namjenjene proizvodnji ili preradi poljoprivrednih proizvoda
AKTIVNOSTI	U okviru ove mjere poticat će se izrada projekte dokumentacije za objekte namjenjene povrćarskoj, voćarskoj i stočarskoj proizvodnji, te pčelarstvu.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj izrađene projektne dokumentacije ❖ Broj projektne dokumentacije u pripremi za izradu ❖ Broj poljoprivrednih gospodarstava koji posjeduju projektnu dokumentaciju za objekte poljoprivredne namjene
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 3	Institucionalna i financijska podrška razvoju poljoprivrede
PRIORITET 3.1.	Razvoj konkurentnosti i kvalitete poljoprivredne proizvodnje
MJERA 3.1.2.	Razvoj certifikacije i unaprjeđenje proizvodnje
CILJ MJERE	Povećanje poljoprivredne proizvodnje certificiranih proizvoda
AKTIVNOSTI	Certifikacija domaćih poljoprivrednih proizvoda čime se jamči podrijetlo proizvodnje, promoviranje domaćih proizvoda, te certificiranim proizvođačima olakšan plasman proizvoda.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj certificiranih poljoprivrednih proizvoda ❖ Broj poljoprivrednih gospodarstava sa certificiranim poljoprivrednim proizvodima ❖ Broj novih tržišnih niša ❖ Broj kupaca certificiranih poljoprivrednih proizvoda
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 3	Institucionalna i financijska podrška razvoju poljoprivrede
PRIORITET 3.1.	Razvoj konkurentnosti i kvalitete poljoprivredne proizvodnje
MJERA 3.1.3.	Razvoj tržišta poljoprivrednih, posebno ekoloških, proizvoda (zelena tržnica, eko tržnica, seljačka tržnica i sl.)
CILJ MJERE	Osiguranje uvjeta za održivi razvoj poljoprivredne proizvodnje posebno malim proizvođačima kako bi samostalno nastupili na tržištu.
AKTIVNOSTI	Razvoj tržišta poljoprivrednih proizvoda, jačanje interesa za proizvodnjom i prodajom poljoprivrednih proizvoda, organizacija i rad proizvođača te sudjelovanje na tržištu.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj prodanih i promoviranih lokalnih poljoprivrednih proizvoda ❖ Jačanje lokalnih poljoprivrednih proizvođača ❖ Pozitivan utjecaj na dohodak poljoprivrednih proizvođača ❖ Broj kupaca
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, EU fondovi i programi

Prioritet 3.2. Promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi

Razina obrazovanja u sektoru poljoprivrede, kako na području cijele Republike Hrvatske tako i na području Općine Pušća, je vrlo niska. Iako u RH postoji dobro razvijen sustav obrazovnih ustanova, 95% poljoprivrednika uopće nema nikakvo poljoprivredno obrazovanje, udio odraslih sa samo osnovnim obrazovanjem u ruralnim područjima, je u rasponu od 20% - 35%. Na području Općine Pušća situacija je jednaka, svega 2,6% nositelja poljoprivrednih gospodarstava ima završenu visoku stručnu spremu, dok je 33% poljoprivrednika sa završenom srednjom stručnom spremom.

Nadalje, prisutan je nedostatak programa neformalnog obrazovanja te odgovarajuće stručno osposobljavanje za poljoprivrednike. Slabo korištenje i pristup informacijskim tehnologijama također su prepreka mogućem razvoju. Zastarjela tehnologija i neznanje rezultira nižom produktivnošću, ekonomskoj održivosti i negativnom utjecaju na okoliš. Nedostatak ekonomskog i financijskog znanja dovodi do lošeg financijskog upravljanja kratkoročnom i dugoročnom imovinom, što dovodi do povećanog rizika ulaganja.

Potrebno je stoga razvijati nove programe osposobljavanja i obrazovanja poljoprivrednika kako bi mogli pratiti i primjenjivati sve zahtjevnije nove tehnologije, nova tržišta te sve složenije zakonske propise vezane za očuvanje okoliša i zdravlje potrošača. Odgovoriti na nove izazove znači što prije ovladati sve raznovrsnijim znanjima i vještinama kako bi poljoprivrednici mogli povećati konkurentnost prvenstveno svojeg obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, a time i konkurentnost hrvatske poljoprivrede, posebice promatrajući europsko tržište.

Stručno osposobljavanje i stjecanje vještina, demonstracijske i informativne aktivnosti koje se ne financiraju iz drugih javnih sredstava, koje nisu dio redovnog obrazovanja na srednjoškolskoj i višoj razini. U sljedećem razdoblju potrebno je definirati koja su zanimanja, znanja i vještine potrebni za brži razvoj u sektoru poljoprivrede, te donijeti odluku o programima obrazovanja odraslih za potrebe poljoprivrede.

STRATEŠKI CILJ 3		Institucionalna i financijska podrška razvoju poljoprivrede
PRIORITET 3.2.	Promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi	
MJERA 3.2.1.	Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje	
CILJ MJERE	Educirani i obrazovani poljoprivredni proizvođači	
AKTIVNOSTI	Obrazovanje i savjetovanje poljoprivrednika o suvremenim tehnikama i proizvodnim postupcima; edukacije o potrošnji energije, gnojidbi i upravljanju vodom, te sadnom materijalu a sve u svrhu tehničkog napretka u uzgoju. Izrada i provedba obrazovnih programa u svim razinama obrazovnog sustava uključujući i izradu/izdavanje stručne literature.	
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj edukacija poljoprivrednih proizvođača ❖ Broj radionica o poljoprivrednoj proizvodnji ❖ Broj praktičnih obrazovnih programa o poljoprivrednoj proizvodnji ❖ Broj literature o održivoj poljoprivrednoj proizvodnji 	
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi	

STRATEŠKI CILJ 3		Institucionalna i financijska podrška razvoju poljoprivrede
PRIORITET 3.2.	Promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi	
MJERA 3.2.2.	Sufinanciranje stručnog osposobljavanja i povećanja znanja i vještina poljoprivrednih proizvođača	
CILJ MJERE	Poticati i sufinancirati stručno osposobljavanje poljoprivrednika, te razvoj njihovih vještina i povećanje teoriskog i praktičnog znanja	
AKTIVNOSTI	Poticati i sufinancirati troškove za pripremu i provedbu tečajeva, te troškovi za pripremu i izradu materijala za obuku	
INDIKATORI	❖ Broj sufinanciranih usluga	

	❖ Broj educiranih poljoprivrednih proizvođača
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 3	Institucionalna i financijska podrška razvoju poljoprivrede
PRIORITET 3.2.	Promicanje znanja i inovacija u poljoprivredi
MJERA 3.2.3.	Educiranje poljoprivrednika o pripremi i prijavama projekata/programa na nacionalne i EU fondove i programe
CILJ MJERE	Jače korištenje sredstava iz nacionalnih i EU fondova i programa
AKTIVNOSTI	Educiranje poljoprivrednika o pripremi i provedbi projekata/programa financiranih iz nacionalnih i EU fondova i programa, jačanje administrativnih kapaciteta u svrhu efikasnije suradnje i koordinacije između svih dionika radi učinkovitije provedbe i korištenja sredstava iz nacionalnih i EU fondova i programa
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj prijavljenih projekata/programa ❖ Broj sufinanciranih projekata/programa
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

6.4. Strateški cilj 4: Modernizacija poljoprivredne proizvodnje

Rizik i neizvjesnost u poljoprivredi, područje su od velikog interesa zadnjih nekoliko desetljeća. Biološke osobine poljoprivrede zajedno sa promjenama u okruženju, poput globalizacije i liberalizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i hrane, klimatske promjene, epidemije stočnih bolesti, bolesti bilja te zahtjevi za sigurnošću hrane, dodatno naglašavaju komponentu rizika. Preuzimanje rizika preuvjet je poslovnog uspjeha, odnosno, profit je premija za preuzeti rizik. Stoga je važno razumjeti proces upravljanja rizikom u poljoprivredi i prepoznati različite izvore rizika. A kao rješenje procijeniti mogućnosti, birati najbolje kontramjere, razvijati planove za borbu protiv rizika i iste primjeniti.

Poljoprivreda je posebna i po tome što je izložena utjecaju vremenskih prilika i ostalih čimbenika na koje je teško utjecati, poljoprivreda zahtjeva poznavanje i suočavanje s brojnim izvorima rizika, kao i preventivno djelovanje da bi se unaprijed ublažile posljedice mogućih nepoželjnih događaja tijekom poslovne godine. Moderna poljoprivreda izložena je brojnim rizicima na koje proizvođač ne može utjecati, ali koji mogu imati teške posljedice na proizvodnju. Kako bi se utjecaj ovih rizika smanjio na minimum, potrebno je osigurati odgovarajuću financijsku potporu poljoprivrednim proizvođačima.

Poljoprivrednike je potrebno educirati o važnosti osiguranja kao transferu rizika s poljoprivrednika na osiguravajuće društvo, kao način smanjivanja proizvođačkog rizika i stabiliziranja dohotka obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva.

U Hrvatskoj posluje 26 osiguravajućih društava, od čega trenutno njih 4 nudi police osiguranja za usjeve, životinje i katastrofe. Prema podacima Hrvatskog zavoda za osiguranje godišnje izvješće (2011.) izvađeno je 18.238 polica osiguranja za usjeve i 2.818 polica za životinje. Zbog niskog investicijskog potencijala, kako u Republici Hrvatskoj tako i u Općini Pušća, poljoprivrednici ne osiguravaju svoje usjeve, koji često trpe ozbiljne štete zbog elementarnih nepogoda uzrokovanih neglim klimatskim promjenama i pojavom bolesti.

Dva prioriteta definirana u svrhu postizanja ovog cilja su:

Prioritet 4.1. Unaprjeđenje infrastrukture i poticanje korištenja novih i obnovljivih izvora energije u poljoprivredi

Promatrajući globalnu sliku, korištenje obnovljivih izvora energije dolazi u središte energetske politike razvijenih zemalja. Kako se posljednjih desetljeća u svijetu smanjuju zalihe fosilnih goriva, a njihova cijena drastično raste, obnovljivi izvori energije javljaju se kao spasonosno rješenje koje će smanjiti troškove proizvodnje, a u daljnjoj budućnosti možda će biti i jedini koji omogućavaju samu proizvodnju.

Nedostatak znanja i osvještenosti poljoprivrednika o važnosti i dobrobiti održivog upravljanja ekosustavima u poljoprivredi rezultirao je primjenom intenzivnih poljoprivrednih metoda i pretjeranom upotrebom gnojiva i pesticida, što za posljedicu ima značajni utjecaj na okoliš. Uz posebnu edukaciju poljoprivrednika, potrebno je poticati upotrebu uravnoteženih višegodišnjih planova gnojidbe u skladu sa stvarnim potrebama usjeva i to na način da bude korištena optimalna, a ne pretjerana količina gnojiva.

Održiva poljoprivredna proizvodnja uključuje i smanjenu potrošnju energije; stoga je potrebno modernizirati poljoprivredna gospodarstva, posebno u sektoru stočarstva, izgradnjom i rekonstrukcijom objekata, nabavom mehanizacije i primjenom tehnologije koja na najbolji način smanjuje emisije stakleničkih plinova i otpuštanje onečišćivača zraka u atmosferu.

STRATEŠKI CILJ 4	Modernizacija poljoprivredne proizvodnje
PRIORITET 4.1.	Unaprjeđenje infrastrukture i poticanje korištenja novih i obnovljivih izvora energije u poljoprivredi
MJERA 4.1.1.	Ulaganje u obnovljive izvore energije i uštedu energije
CILJ MJERE	Poticanje energetske učinkovitosti i racionalnog korištenja energetskih resursa, promicanje novih i obnovljivih izvora energije, potpora energetskej diverzifikaciji i promicanje energetske učinkovitosti.
AKTIVNOSTI	Kroz ovu mjeru će se poticati korištenje solarnih kolektora i/ili

	fotonaponskih panela koji se koriste u poljoprivrednoj proizvodnji (navodnjavanje i/ili zagrijavanje staklenika/plastenika) te ostalih vidova energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Razina korištenja obnovljivih izvora energije ❖ Razina energetske efikasnosti u poljoprivrednoj proizvodnji ❖ Broj korisnika solarnih kolektora i/ili fotonaponskih panela ❖ Veličina poljoprivrednih površina koje se navodnjavaju
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, ZŽ, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 4 Modernizacija poljoprivredne proizvodnje	
PRIORITET 4.1.	Unaprjeđenje infrastrukture i poticanje korištenja novih i obnovljivih izvora energije u poljoprivredi
MJERA 4.1.2.	Ulaganje u izgradnju, rekonstrukciju i modernizaciju svih vrsta infrastrukture, uključujući ulaganja u obnovljive izvore energije i uštedu energije
CILJ MJERE	Osiguranje kvalitete komunalne, društvene i ostale infrastrukture, poticanje energetske učinkovitosti i racionalnije korištenje energetskih resursa
AKTIVNOSTI	Ulaganje u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, ulaganje u građenje nerazvrstanih cesta, ulaganje u građenje društvene i ostale infrastrukture, a sve u skladu s očuvanim okolišem
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj prijavljenih projekata/programa ❖ Broj sufinanciranih projekata/programa
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, ZŽ, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 4 Modernizacija poljoprivredne proizvodnje	
PRIORITET 4.1.	Unaprjeđenje infrastrukture i poticanje korištenja novih i obnovljivih izvora energije u poljoprivredi
MJERA 4.1.3.	Jače korištenje OIE i vraćanje elemenata u sustav (sakupljanje kišnice, kompostiranje, recikliranje, malčiranje i dr.)

CILJ MJERE	Doprinos održivom i ekološkom razvoju poljoprivredne proizvodnje te povećanje učinkovitosti i održivosti poljoprivrednih gospodarstava
AKTIVNOSTI	Savjetovanje i potpora jačem korištenju OIE i vraćanju elemenata u sustav (sakupljanje kišnice, kompostiranje, recikliranje, malčiranje i dr.)
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj poljoprivrednih gospodarstava koja koriste OIE i provode procese vraćanja elemenata u sustav (sakupljanje kišnice, kompostiranje, recikliranje, malčiranje i dr.) ❖ Razina ekološke/biološke poljoprivredne proizvodnje i proizvodnje poljoprivrednih proizvoda ❖ Broj radionica o koristima, prednostima vraćanja elemenata u sustav, te pozitivnim učincima istog
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

Prioritet 4.2. Uspostava učinkovitog sustava poljoprivrednog osiguranja

Poljoprivrednici su osobito pogođeni negativnim posljedicama klimatskih promjena jer oni proizvode u prirodi i s prirodom. Osiguranje umanjuje proizvođački rizik i stabilizira dohodak poljoprivrednog gospodarstva. Osiguranje usjeva predstavlja transfer rizika, uz nadoknadu, s poljoprivrednika na osiguravajuće društvo. Osim zaštite od rizika, potrebno je zaštititi i površinske i podzemne vode, te kvalitetu krajolika. Općina Pušća bogata je biljnim i životinjskim vrstama, vrijednim osobinama krajobraza koje proizlaze iz klimatske i reljefne raznolikosti, kao i snažnim i raznolikim tradicijskim i kulturnim nasljeđem. Prioritet je stoga sačuvati tradicionalne biljne i životinjske vrste koje su se prilagodile lokalnim uvjetima i koje predstavljaju temelj za stvaranje novih i unaprijeđenje učinkovitosti postojećih sorti poljoprivrednog bilja i pasmina domaćih životinja. Očuvanje prirodnog ekosustava korištenjem metoda koje će smanjiti negativan pritisak poljoprivrede na okoliš stoga predstavlja dugoročnu dobrobit koja se očituje u kvalitetnim poljoprivrednim proizvodima i u poboljšanju kvalitete života u ruralnoj zajednici.

STRATEŠKI CILJ 4	Modernizacija poljoprivredne proizvodnje
PRIORITET 4.2.	Uspostava učinkovitog sustava poljoprivrednog osiguranja
MJERA 4.2.1.	Subvencioniranje premije osiguranja koje pokriva ograničene klimatske rizike
CILJ MJERE	Osiguranje koje pokriva ograničene klimatske rizike dostupno je većini poljoprivrednika. Međutim, istodobno pristup osiguranju još uvijek je i ograničen zbog visoke premije osiguranja, što je temeljni argument javnoj upravi u opravdanju intervencije.
AKTIVNOSTI	Osiguranje za sljedeće rizike: rani mraz, tuča, požar i udar groma, gubitak kvalitete voća i povrća; uginuće stoke zbog bolesti i neke druge opasnosti

	za staklenike i plastenike s pripadajućom opremom.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Broj korisnika ❖ Broj premija osiguranja ❖ Razina sigurnosti poljoprivrednih gospodarstava
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 4	Modernizacija poljoprivredne proizvodnje
PRIORITET 4.2.	Uspostava učinkovitog sustava poljoprivrednog osiguranja
MJERA 4.2.2.	Zaštita površinskih i podzemnih voda
CILJ MJERE	Uključiti zaštitu i očuvanje površinskih i podzemnih voda u sveobuhvatne planove razvoja te utvrditi uvjete i instrumente za dugoročno održivo očuvanje istih.
AKTIVNOSTI	Podizanje svijesti stanovništva o važnosti očuvanja površinskih i podzemnih voda, zaštita i održivo korištenje istih, te uređenje vodotoka i zaštita izvorišta voda.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Razina kvalitete površinskih i podzemnih voda ❖ Broj radionica i podijeljenih materijala o važnosti očuvanja površinskih i podzemnih voda ❖ Kvaliteta života stanovnika
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 4	Modernizacija poljoprivredne proizvodnje
PRIORITET 4.2.	Uspostava učinkovitog sustava poljoprivrednog osiguranja
MJERA 4.2.3.	Zaštita i unaprjeđenje kvalitete krajolika, obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti na području općine Pušća
CILJ MJERE	Uključiti zaštitu, očuvanje i unaprjeđenje kvalitete krajolika u sveobuhvatne planove razvoja te utvrditi uvjete i instrumente za dugoročno održivo očuvanje istih.
AKTIVNOSTI	Identifikacija i valorizacija prirodnih vrijednosti u svrhu zaštite i održivog razvoja, podizanje svijesti stanovništva o vrijednosti, očuvanju i korištenju

	prirodnih vrijednosti u svrhu razvoja ruralnog razvoja, te zaštita i održivo korištenje prirodnih vrijednosti u svrhu razvoja ekološke poljoprivrede te turizma i rekreacije.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Identificirane i valorizirane prirodne vrijednosti ❖ Broj provedenih radionica i podijeljenih materijala o vrijednosti i očuvanju krajolika ❖ Razina zaštite i unaprijeđenja kvalitete krajolika
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

STRATEŠKI CILJ 4	Modernizacija poljoprivredne proizvodnje
PRIORITET 4.2.	Uspostava učinkovitog sustava poljoprivrednog osiguranja
MJERA 4.2.4.	Revitalizacija šuma za izbjegavanje odumiranja biljnog i životinjskog svijeta
CILJ MJERE	Poboljšati održivo gospodarenje šumskim resursima
AKTIVNOSTI	Zaštita i očuvanje šuma održivim gospodarenjem, podizanje svijesti stanovništva o vrijednosti i očuvanju šuma. Izrada šumsko-gospodarskih planova čime se osigurava održivo gospodarenje uz očuvanje i povećanje biološke raznolikosti.
INDIKATORI	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Izrađeni šumsko-gospodarski planovi ❖ Broj provedenih akcija zaštite i revitalizacije šuma ❖ Broj provedenih radionica i podijeljenih materijala o važnosti šuma
POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA	Općina Pušća, Zagrebačka županija, Ministarstvo poljoprivrede, APPRRR, EU fondovi i programi

7. BAZA PROJEKTNIH IDEJA

U svrhu učinkovitog planiranja razvoja poljoprivrede na području Općine Pušća potrebno je uspostaviti bazu projektnih ideja. Baza projektnih ideja predstavlja službeni registar projektnih ideja privatnog, javnog i civilnog sektora iz područja poljoprivrede. Baza na jednom mjestu objedinjuje pregled projektnih ideja i/ili pripremljenih prijedloga projekata s područja općine Pušća što omogućuje planiranje razvojnog smijera poljoprivrede na području općine Pušća za sljedeće programsko razdoblje. Sve ideje i pripremljeni projekti razvrstavaju se prema definiranim prioritetima i ciljevima Strategije održivog razvoja poljoprivrede, čime se dobiva pregled važnosti projekata u odnosu na definirane prioritete.

Cilj i svrha baze projektnih ideja je učinkovito planiranje i praćenje provedbe politike lokalnog razvoja. Projektne ideje su onaj dio cjeline Strategije održivog razvoja poljoprivrede kojom se definirana vizija, ciljevi i prioriteti postupno ostvaruju.

U bazu ulaze sve projektne ideje/prijedlozi koji zadovoljavaju osnovni kriterij odabira: usklađenost sa strategijom određenim ciljevima, prioritetima i mjerama, za što je implicitno utvrđena i usklađenost s ŽRS-om, državnim i programima EU-a. Prednost imaju projektne ideje/prijedlozi koji pridonose ostvarenju većeg broja, Strategijom utvrđenih, prioriteta i ciljeva. Projektne ideje, razvrstane prema prioritetima i ciljevima, potom prolaze klasifikaciju prema razini spremnosti za provedbu.

Projektne ideje koje su spremne za provedbu odvajaju se od projektnih ideja koje su niže razine pripremljenosti, te se dalje ocjenjuju prema definiranim kriterijima i visini osiguranih financijskih sredstava. Isto tako ne znači da su najspremnije projektne ideje ujedno i „prioritetne“ zbog čega će određene projektne ideje „niže pripremljenosti“ biti više rangirane upravo radi svog doprinosa zadanim prioritetima.

Na taj način Strategija održivog razvoja poljoprivrede pruža željeni smjer prema razvoju održive poljoprivrede na području općine Pušća. Važno je naglasiti kako baza projektnih ideja nije konačno definirana, već ista ovisi o promjenama u projektnim idejama (ishodovanje dokumentacije, promjene uvjeta i sl.) i njihovu ažuriranju.

S obzirom na činjenicu kako je jedna od osnovnih uloga Strategije održivog razvoja poljoprivrede usmjeravanje i koordiniranje parcijalnih razvojnih inicijativa radi ostvarivanja jedinstvene i cjelovite usvojene razvojne vizije, iznimno je važno uspostaviti trajno praćenje, analiziranje, usmjeravanje i poticanje usklađivanja predloženih pojedinačnih razvojnih projekata sa prepoznatim i definiranim razvojnim ciljevima/prioritetima/mjerama.

8. IMPLEMENTACIJA, AŽURIRANJE I NADZOR PROVEDBE STRATEGIJE ODRŽIVOG RAZVOJA POLJOPRIVREDE OPĆINE PUŠĆA ZA RAZDOBLJE 2016. – 2020.

Implementacija Strategije održivog razvoja poljoprivrede Općine Pušća predstavlja dugotrajan proces koji zahtjeva aktivni angažman svih dionika; od Općinske uprave, mjesnih odbora, poduzetnika, obrtnika, udruga, odnosno svih dionika koji raspolažu s dostatnim ljudskim, materijalnim i financijskim kapacitetima za adekvatnu provedbu pojedinog projekta.

Ključnu ulogu za provedbu Strategije održivog razvoja poljoprivrede ima Općina Pušća, odnosno njena upravna tijela. Općina Pušća usvaja Strategiju te nakon usvajanja redovito, razmatrajući godišnja i druga izvješća, prati njezinu provedbu. Dionici javnog sektora imaju važnu ulogu u pripremi i provedbi projekata iz područja poljoprivrede. Javni sektor uključuje Općinu i institucije, odnosno organizacije javnog sektora s područja Općine Pušća.

Značajni dionici u provedbi Strategije održivog razvoja poljoprivrede su i organizacije civilnog društva, čije polje interesa predstavljaju svi segmenti poljoprivrednog djelovanja, zaštite prirode, razvoja ljudskih resursa i sl. Svojim proaktivnim djelovanjem organizacije civilnog društva doprinose kvaliteti života područja na kojem djeluju te kvalitetnim radom u suradnji s ostalim dionicima razvoja mogu utjecati na dotok dodatnih sredstava iz nacionalnih i EU fondova na području općine, kako bi se na taj način financirale inicijative iz područja njihovog djelovanja, a u cilju ukupnog lokalnog razvoja.

Treći važan dionik je privatni sektor koji predstavlja okosinu ekonomskog razvoja. Privatni sektor je glavni pokretač kreiranja radnih mjesta. Svrha je Strategije održivog razvoja poljoprivrede stvoriti preduvjete za što kvalitetnije djelovanje privatnog sektora, što se prvenstveno ostvaruje djelovanjem javnog sektora (sustava tržišta rada, podršku kroz razne programe edukacije i poticaje, osiguravanje infrastrukture i sl.). Zbog navedenog razloga sudjelovanje dionika iz privatnog sektora u provedbi Strategije održivog razvoja poljoprivrede od izrazite je važnosti.

S obzirom da je Strategija održivog razvoja poljoprivrede dinamički dokument koje je podložan izmjenama i dopunama, potrebno ga je redovno ažurirati sukladno novonastalim okolnostima, što će se vršiti putem Poziva na iskazivanje interesa za prijavljivanje projektnih ideja i prijedloga. Unaprjeđenje ovog dokumenta uvelike ovisi o angažmanu svih dionika lokalne zajednice i njihovoj želji za uključivanje u planiranje i provođenje aktivnosti koje su u skladu sa iskazanim strateškim ciljevima i prioritetima jer Strategija je ključna tehnička podloga za učinkovito korištenje nacionalnih i EU sredstava, a za ostvarenje ciljeva postavljenih Strategijom kao značajan faktor nameće se osiguranje odgovarajuće stručne i kadrovske kapacitiranosti javnog sektora na lokalnom nivou.

Nadzor ili monitoring implementacije Strategije održivog razvoja poljoprivrede podrazumijeva proces kontinuiranog praćenja, analiziranja i sumiranja rezultata provedbe. Prvenstveno ga je potrebno provoditi zbog omogućavanja iskaza rezultata provedbe i usporedbe uspješnosti provedbe u odnosu na planirano, kao i daljnjeg planiranja razvoja.

Evaluacija provedbe Strategije održivog razvoja poljoprivrede Općine Pušća temelji se na principima dobrog upravljanja i kao takva promiče standardizirani sustav kvalitete koji zadovoljava sljedeće kriterije:

- ❖ Relevantnost – ocjenjuje primjerenost ciljeva i prioriteta Strategije u odnosu na potrebe jačanja poljoprivrednog razvoja. Ocjenjuje primjerenost ciljeva i prioriteta Strategije u odnosu na potrebe ciljnih skupina i krajnjih korisnika, usklađenost sa strateškim dokumentima višeg reda te usmjerenost na rješavanje realnih problema.
- ❖ Djelotvornost – ocjenjuje odnos uloženi sredstava s obzirom na neposredne ishode i očekivane rezultate provedbe.
- ❖ Učinkovitost – utvrđuje koliko je provedba Strategije doprinijela postizanju zadanih ciljeva .
- ❖ Utjecaj – ocjenjuje utjecaj provedbe na ciljne skupine i lokalno stanovništvo. Ocjenjuje utjecaj na gospodarsku situaciju Općine Pušća.
- ❖ Održivost – ocjenjuje vjerojatnost trajanja postignutih učinaka odnosno kontinuitet provođenja sličnih odgovarajućih aktivnosti u cilju uklanjanja ili ublažavanja postojećih nepovoljnih okolnosti ili rješavanja problema ciljne skupine.

9. USKLAĐENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA I PROGRAMIMA

Strateški i razvojni ciljevi na županijskoj i nacionalnoj razini razmatrani su već u fazi utvrđivanja osnovnih razvojnih ciljeva, prioriteta, ali i samih mjera.

Ciljevi, prioriteti i mjere definirani ovom Strategijom usklađeni su i temelje se na sljedećim dokumentima:

1. Županijska razina
 - ❖ Županijska razvojna strategija Zagrebačke županije 2007.-2013.
 - ❖ Akcijski plan Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije 2011.-2016. za 2016.
 - ❖ Strategija turističkog razvoja Zagrebačke županije do 2025.
 - ❖ Strategija razvoja ljudskih potencijala Zagrebačke županije za razdoblje 2014. – 2020.
2. Nacionalna razina
 - ❖ Program ruralnog razvoja Republike hrvatske 2014. – 2020.
 - ❖ Strateški plan Ministarstva poljoprivrede za razdoblje 2016. – 2018.
 - ❖ Akcijski plan razvoja ekološke poljoprivrede u Republici hrvatskoj za razdoblje 2011. – 2016. godine
 - ❖ Strategija energetskog razvoja Republike hrvatske do 2020.
 - ❖ Strategija poticanja inovacija Republike hrvatske 2014. – 2020.
 - ❖ Strategija razvoja poduzetništva u republici Hrvatskoj 2013. -2020.
 - ❖ Program okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj 2009. – 2021.
 - ❖ Treći nacionalni akcijski plan energetske učinkovitosti za razdoblje 2014. – 2016.
3. Europska unija
 - ❖ EUROPA 2020. – Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast

10. ZAKLJUČAK

Izrada Strategije održivog razvoja poljoprivrede Općine Pušća za razdoblje 2016. – 2020. godine u strateškom definiranju ima ambiciju predložiti rješenja za revitalizaciju sektora poljoprivrede i biti vodilja razvojnih pravaca. Na svakom od tih pravaca potrebno je donositi strateške odluke, predlagati projektne ideje u cilju razrade konkretnih rješenja. Dakle, ovim dokumentom otvara se proces mjera, postupaka i reformi u revitalizaciji sektora poljoprivrede. Ovaj dokument je namjenjen Općini Pušća kao obvezujuće uputstvo za daljnje provođenje predloženih mjera. Stoga poljoprivrednici mogu sasvim jasno prepoznati poruke koje su u ovom dokumentu usmjerene upravo njima za pravilnu prilagodbu i napredak u poljoprivrednoj djelatnosti.

Ponuđeni dokument se, u metodološkom pristupu usmjerava na pitanje: kako postupno mijenjati poljoprivredne instrumente prema održivom razvoju. U opisu pojedinih mjera nema gotovih rješenja niti se modeli drugih područja mogu kopirati i premijeti na Općinu Pušća, već se poljoprivredna politika mora prilagoditi stvarnom stanju i jasno postavljenim strateškim ciljevima budućeg razvoja.

Razvoj poljoprivrede Općine Pušća ne ovisi samo o financijskim potporama (iako je to jedan od bitnih aspekata), niti isključivo od zacrtanih programskih rješenja, već u najvećoj mjeri ovisi o provedbi strateških ciljeva/prioriteta/mjera, te o uključenosti javnog, privatnog i civilnog sektora u sva područja djelovanja u smjeru održivosti.

Prijedlozi i rješenja u Strategiji održivog razvoja poljoprivrede utemeljeni su na analizi stanja, trenutne poljoprivredne proizvodnje i prerade, te projektiranju razvojnih mogućnosti koje se nude za vremenski period od 2016. do 2020. godine.

Tijekom izrade strategije podignuta je razina svijesti o razvojnim potrebama i ograničenjima s kojima se Općina suočava. Strategija je detektirala razvojne ključne pravce, te nastoji uspostaviti komunikaciju između svih dionika lokalne zajednice što bi u budućem periodu trebalo poslužiti kao „infrastruktura“ za provedbu definirane razvojne politike.

Krajnja svrha cijelog procesa strateškog planiranja i izrade strategije je osigurati razvoj održive poljoprivrede uz očuvan okoliš, postići višu kvalitetu života, te podići razinu gospodarske konkurentnosti, a time unaprijediti i društveni život stanovnika Općine Pušća. Da bi se navedeno ostvarilo potrebno je kontinuirano i fokusirano raditi na stvaranju pozitivnog okruženja koje će rezultirati poboljšanjem kvaliteteživljenja i stvaranja pozitivne razvojne perspektive Općine Pušća.

Pred vodstvom Općine Pušća sada je izazov da sve zacrtane ciljeve razvoja zajednički ostvare, te da vizija razvoja poljoprivrede na području općine Pušća postane realnost.

„Unaprijeđena poljoprivredna proizvodnja konkurentna u proizvodnji kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda pruža viši životni standard proizvođačima hrane, kvalitetnu, sigurnu i zdravu hranu potrošačima, a sve uz održivo i skladno korištenje prirodnih resursa i očuvan okoliš.“